

CAFÉ MUISTO
Sosiaalisen yrityksen perustamissuunnitelma

Diak Etelä, Helsinki
Diakonia-ammattikorkeakoulu,
Ilja Miskala ja Viivi Lähde
Opinnäytetyö, kevät 2012
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK)

TIIVISTELMÄ

Lähde, Viivi & Miskala, Iija. Café Muisto: sosiaalisen yrityksen perustamissuunnitelma. Helsinki, kevät 2012, 106 s., 9 liitettä.
Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä, Helsinki. Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK)

Yhteiskunnallinen yrittäminen on alkanut löytää omaa paikkaansa yhteiskunnassa perinteisten yritysten rinnalla. Opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa yhteiskunnallisen yrittämisen nykytilaa Suomessa, sekä laatia sosiaalisen yrityksen, Café Muiston perustamissuunnitelma. Café Muisto on yhteiskunnallinen sosiaalinen yritys, joka työllistää vaikeassa työmarkkina-asetuksessa olevan henkilön. Café Muisto tarjoaa kahvilapalveluita ja monikäyttöisen yhteisöllisen tilan Arabianrannassa, Helsingissä.

Opinnäyte oli produkti. Tietoa opinnäytetyöhön kerättiin monipuolisesti alan kirjallisuudesta, ajankohtaisista raporteista, teemahaastatteluista, sekä yhteiskunnallisen yrittämisen teemoihin liittyvistä seminaareista. Haastateltaviksi valitsimme alan asiantuntijoita. Haastattelumenetelmänä käytimme teemahaastattelua. Yrityksen perustamissuunnitelmasta tehtiin ennustava yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi Sofie-menetelmällä, jonka tuloksia opinnäytetyössä tuotiin esille.

Yrityksen aloittamisprosessi vaatii monipuolista ennakkosuunnittelua ja toimivan liikeidean. Yhteiskunnallinen ja sosiaalinen yrittäminen ovat luontevia tapoja toimia yrittäjänä sosionomitutkinnon suorittaneille henkilöille.

Asiasanat: yhteiskunnallinen yrittäjyys, sosiaalinen yrittäjyys, työllistäminen, yhteisöllisyys, produkti

ABSTRACT

Lähde, Viivi and Miskala, Ilja

Café Muisto: the founding plan for a work integration social enterprise
106 p., 9 appendices. Language: Finnish. Helsinki, Spring 2012.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services.
Degree: Bachelor of Social Services.

This thesis was a production. The main purpose of the thesis was to make a founding plan for a work integration enterprise. As a part of the thesis we also wanted to chart the current situation of social enterprises in Finland. In addition, we aimed to explore the possibilities of using our degree – a Bachelor of Social Services – as a foundation for social entrepreneurship.

We collected the information for the topic from a variety of different sources: reports, literature, seminars and interviews. We interviewed Finnish professionals in this field and as a method for this we used theme interviews. Sofie-method, which is a method based on SROI analysis and Social Accounting, was used to evaluate the social impacts of our founding plan.

A degree in social services creates a strong foundation to work as a social entrepreneur. It is both natural and possible to start up a social enterprise with this degree. During the process of writing our thesis, we learned that social enterprises have found their place in the Finnish society, among the more traditional ways of making business.

Keywords: social enterprise, work integration enterprise, founding plan, production

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
2 LÄHTÖKOHDAT JA TYÖSKENTELYN VAIHEET	9
3 YHTEISKUNNALLINEN JA SOSIAALINEN YRITTÄMINEN	11
3.1 Yhteiskunnallinen yrittäminen käsitteenä.....	12
3.2 Sosiaalinen yritys yhteiskunnallisena yrityksenä	15
3.3 Sosiaaliseen yrittämiseen liittyvä lainsäädäntö.....	17
3.4 Sosiaalisen yrityksen erityispiirteet	18
3.4.1 Palkkatuki ja sen hakeminen	21
3.4.3 Tuetun työntekijän tukeminen Café Muistossa.....	22
4 CAFÉ MUISTON PERUSTAMISSUUNNITELMAN LAATIMINEN	24
4.1 Liikeidea.....	24
4.2 Liiketoiminnan arvot, missio ja visio.....	24
4.3 Aistien hyödyntäminen Café Muistossa.....	25
4.4 Café Muisto yhteisöllisyyden mahdollistajana	27
4.5 Toimintaympäristön kuvaus.....	27
4.6 Tilat ja esteettömyys	28
4.7 Tuotteet ja palvelut	32
4.8 Brändi ja markkinointi	33
4.9 Kilpailijat ja kilpailustrategia.....	34
5.1 Asiakkaat	35
5.2 Café Muiston perustajat.....	36
5.3 Tuettu työntekijä	37
5.4 Vapaaehtoistyöntekijät.....	38
5.4.1 Vapaaehtoistyöntekijät osana Café Muiston yritystoimintaa	38
5.4.2 Vapaaehtoisen suhde ammattilaiseen	39
5.5 Yrityksen rahoittajat	40
5.6 Suhdepääoma	40
5.7 Työhyvinvointi	41

5.8 Työyhteisön eettinen johtaminen	42
6 OSAKEYHTIÖN PERUSTAMINEN JA RAHOITUS.....	43
6.1 Rajoitettu voitonjako	44
6.2 Starttiraha	45
6.3 Yrittäjälaina	45
6.4 Yrittäjätoimintaan liittyviä vakuutuksia, maksuja ja oikeuksia	46
6.4.1 YEL-vakuutus	46
6.4.2 Sairas-, työttömyys- ja työtapaturmavakuutukset sekä aineettomat oikeudet.....	46
6.5 Yhteiskunnallisen yrittämisen rahastomalli	47
6.6 Esimerkki sosiaalisen yrityksen kannattavuudesta	48
7 RISKIT YRITYSTOIMINNASSA.....	49
7.1 Riskienhallinnan prosessi	50
7.2 Oman yrityksen riskit	51
8 YHTEISKUNNALLISTEN VAIKUTUSTEN MITTAAMINEN JA HYÖDYNTÄMINEN	52
8.1 Sosiaalinen tilinpito ja SROI-menetelmä	52
8.2. Sofie-palvelu	53
8.3 Café Muiston vaikutusten ennustava arviointi	54
9 ARVIOINTI JA JATKOSUUNNITELMAT	57
10 POHDINTA	59
LÄHTEET	61

LIITE 1: IDEOITA/MUISTIINPANOJA JATKOTYÖSKENTELYLLE

LIITE 2: MUISTOKARTTA

LIITE 3: REINIKAISEN MUISTIINPANOT

LIITE 4: HALTTUSEN LOGOIDEAT

LIITE 5: SOFIE –MENETELMÄ

LIITE 6: MARTTILAN SWOT -ANALYYSI

LIITE 7: HAKOLAN SWOT -ANALYYSI

LIITE 8: HAKOLAN KOMMENTIT SWOT -ANALYYSISTÄ

LIITE 9: SOFIE RAPORTTI

1 JOHDANTO

”Jokainen ihminen mitataan toimillaan.”

-PINDAROS

Yhteiskunnallinen ja sosiaalinen yrittäminen ovat viime vuosina olleet runsaasti esillä julkisessa keskustelussa, jota on käyty niin sanomalehtien mielipidepalstoilla kuin sosiaalisessa mediassa. Monet ihmiset näkevät yhteiskunnallisen ja sosiaalisen yrittämisen vaihtoehtoisina tapoina harjoittaa vastuullista yritystoimintaa. Tämä on tullut esille muun muassa teemoihin liittyvissä seminaareissa. Esimerkkinä tästä ovat yhteiskunnallisen yrittäjyyden dialogifoorumit, joissa yrittäjät perustelivat omia lähtökohtiaan, sekä motiivejaan toimia yhteiskunnallisina tai sosiaalisina yrittäjinä. (Dialogifoorumi 2010, 2011).

Yhteiskunnallisen yrityksen (social enterprise) tavoitteet ovat yhteiskunnallisia. Liiketoiminnasta saatu voitto investoidaan takaisin näiden tavoitteiden saavuttamiseen ja toiminnan kehittämiseen. Yhteiskunnallinen yritys on arvopohjainen liiketoimintamalli, ei yritystoiminnan juridinen yhtiömuoto. (Laiho, Hämäläinen, Stenman & Tykkyläinen 2011, 13.) Yhteiskunnallisen yrityksen yksi toimintamuoto voi olla sosiaalinen yritys (work integration social enterprise tai social firm), jota ohjaa laki sosiaalisista yrityksistä (1351/2003). Sosiaalisen yrityksen keskeinen tavoite on heikosti työllistyvien ihmisten työmarkkinoille integroiminen. Sen tulee työllistää vähintään 30% vajaakuntoisia tai vajaakuntoisia ja pitkäaikaistyöttömiä saadakseen lain määrittelemän sosiaalisen yrityksen statuksen ja sitä kautta taloudellista tukea. (Laki sosiaalisista yrityksistä).

Opinnäytetyömme on produkti, oman yrityksen perustamissuunnitelma. Yrityksemme Café Muisto on yhteiskunnallinen sosiaalinen yritys, joka työllistää vaikeassa työmarkkina-asemassa olevan henkilön. Café Muisto tarjoaa kahvilapalveluita ja monikäyttöisen yhteisöllisen tilan Arabianrannassa, Helsingissä. Osa toiminnasta pyritään järjestämään yhdessä vapaaehtoistyöntekijöiden kanssa. Opinnäytetyömme on perustamissuunnitelma, joka tulevaisuudessa on jalostet-

tavissa kattavaksi liiketoimintasuunnitelmaksi. Opinnäytetyössämme haluamme painottaa yhteiskunnallista ja sosiaalista yrittämistä sekä yhteiskuntavastuuta.

Yrityksellämme on kaksi tavoitetta. Ensimmäiseksi haluamme omalta osaltamme vaikuttaa vajaakuntoisten, vaikeaan työllisyystilanteeseen. Toiseksi pyrimme luomaan yhteisöllisyyttä tarjoamalla kaikille ihmisille esteettömän kohtaamispaikan ajatuksella: ”tule sellaisena kuin olet”. Toiminnan missiona on lisätä yhteisöllisyyttä tarjoamalla erilaisille ihmisille viihtyisä kohtaamispaikka. Toiminnan visiona on luoda yrityksestämme esimerkki sellaisesta yhteiskunnallisesta yrityksestä, jonka toiminta perustuu sosionomikoulutuksesta saatuun tietotaitoon. Tätä esimerkkiä muut alan opiskelijat ja alalle valmistuneet voivat hyödyntää pohtiessaan vaihtoehtoja omalle työllistymiselle. Toimintaamme ohjaa ammattietiikka, josta kumpuavat liiketoimintamme keskeiset arvot: vastuullisuus, luovuus, sydämellisyys ja avoimuus

Idea yhteisen sosiaalialan yrityksen perustamiseen syntyi sosionomiopintojemme alussa. Pohdimme, millaista työtä haluaisimme tehdä tulevaisuudessa. Meille tärkeitä asioita yhteiskuntavastuullisessa työssä ovat mahdollisuus käyttää luovuutta, sekä hyödyntää monimuotoisen, muunkin kuin sosiaalialan osaamisen hyödyntäminen, koska tällaisia työpaikkoja sosiaalialalla ei juurikaan ole. Näistä lähtökohdista aloimme miettiä sosionomin mahdollisuuksia toimia yrittäjänä, jolloin pystyisimme yhdistämään tärkeiksi kokemamme asiat.

2 LÄHTÖKOHDAT JA TYÖSKENTELYN VAIHEET

Opinnäytetyömme on produkti, yrityksen perustamissuunnitelma. Yrityksemme, Café Muiston toiminnalla pystytään vastamaan samanaikaisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymiseen, yhteisöllisyyden ja sosiaalisen pääoman lisäämiseen sekä tarjoamaan inspiroiva ympäristö palveluineen kuntalaisille.

Lähdimme työstämään opinnäytetyötämme haastatteleamalla alan asiantuntijoita, Diakonia-ammattikorkeakoulussa työskenteleviä Harri Kostilaista (2010) ja Ellen Vogtia (2010). Käytimme haastattelussa menetelmänä teemahaastattelua, jossa haastattelun tavoitteena oli lähinnä kerätä perustietoa yhteiskunnallisesta ja sosiaalisesta yrittämisestä (Ojasalo ym. 2009, 40–41). Tämän jälkeen haimme yhdessä kirjaston informaattikon Marketta Fredriksonin kanssa työhömme sopivia lähdeaineistoja. Tutustuimme löytämiimme lähteisiin, erityisesti ajankohtaisiin raportteihin ja alalla toimivien tahojen tuottamiin Internet-sivustoihin ja sieltä löytyviin aineistoihin. Tiedostamme, että Internetistä löytyviin lähteisiin kannattaa suhtautua kriittisesti, koska esimerkiksi tiedon tuottajien motiivit eivät ole aina selkeät (Fredriksson 2011). Yhteiskunnallisen yrittämisen tila on kuitenkin alati muuttuvaa, joten siitä johtuen ajankohtaisin tieto löytyy pääosin Internetistä. Olemme opinnäytetyöprosessin ajan myös säännöllisesti seuranneet yhteiskunnallisesta ja sosiaalisesta yrittämisestä käytyä keskustelua eri areenoilta sekä niistä kumpuavaa uutta tietoa.

Lähteistöön tutustumisen jälkeen brainstormasimme useita kertoja aiheen teemoja ja teimme niistä miellekarttoja ja muistiinpanoja. Brainstormaus on luovan ongelmaratkaisun menetelmä, jolla tuotetaan ideoita ryhmässä. Ideointi brainstormauksessa alkaa vapaasti. Ilmaan heitellään kehitysideoita, joista toiset jäävät elämään. (Ojasalo ym. 2009, 145.) Tämän menetelmän ansiosta visio opinnäytetyön sisällöstä ja tarkoituksesta alkoi selkiintyä.

Osana tiedonkeruuta olemme osallistuneet myös eri seminaareihin ja luennoille, jotka käsittelivät opinnäytetyömme aihetta. Yhteiskunnallisen yrityksen tilaa ja tulevaisuutta käsittelevät dialogifoorumit (Dialogifoorumi 2010 & 2011) olivat Euroopan rakennerahastojen rahoittamien Diakonia-ammattikorkeakoulun osahankkeen ja Yhteinen yritys –hankkeen järjestämiä. Niissä oli mukana alan asiantuntijoita ja päättäjiä. Lisäksi osallistuimme opiskelijajärjestö Talentian järjestämään opiskelijatilaisuuteen sosiaalialan yrittäjyydestä sekä Kuntaliiton valtakunnalliseen seminaariin mielenterveys- ja päihdetyöstä. Yhteiskunnallisen yritystoiminnan ja yhteiskunnallisten vaikutusten asiantuntijaorganisaation Syfo Oy:n kautta saamme uusinta tietoa aiheesta ja mahdollisuuden käyttää yrityksen Sofie-menetelmää Café Muiston yhteiskunnallisten vaikutusten ennusteen arviointiin. Kerromme tarkemmin yhteiskunnallisten vaikutusten arvioinnista ja omasta Sofie -arvioinnista kappaleessa 5. Opinnäytetyöstä sekä Café Muiston liikeideasta on tehty SWOT-analyysit, joiden sisältö on avattu tarkemmin kappaleessa 9.

3 YHTEISKUNNALLINEN JA SOSIAALINEN YRITTÄMINEN

Suomalainen yhteiskunta on monien haasteiden edessä, esimerkiksi väestön ikääntymisen ja sosiaalipalveluiden tuottamisessa tapahtuneiden muutosten vuoksi. Kunnilla on suuria vaikeuksia tuottaa asukkailleen heidän tarvitsemiaan sosiaalialan palveluita laadukkaasti ja tasavertaisesti kaikille kuntalaisille. Lähi-tulevaisuudessa kunnallisen toiminnan resurssien vähyys lisää erilaisten sosiaalipalveluiden kysyntää (Hakola 2012). Yksi haasteista on vaajakuntoisten työnhakijoiden määrä, joka on noussut tasaisesti 2000-luvun ajan. Pasi Ylipäävalniemen (2009) kokoaman tilastotarkastelun mukaan vuosina 2000-2008 työnhakijoiden määrä nousi 12,8 %. Lähitulevaisuuden haasteet heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistämässä vaativat uusia ja innovatiivisia ratkaisumalleja. (Lilja & Mankki 2010, 6.)

Nykyinen sukupolvi tiedostaa ja kokee vastuuta yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisusta ja ympäristöstä eri tavalla kuin aiemmat sukupolvet. Sosiaalipoliitikko Pekka Kuusi loi 1960-luvulla käsitteen ”köyhyydestä kohoava ihminen” kuvatakseen 60-luvun sosiaalipolitiikan ihmiskuvaa. Suurin osa väestöstä on nykyään saavuttanut elintason, jonka ansiosta elämä ei ole enää pelkkää selviytymistäistelua. (Saari 2011, 77.) Köyhyydestä on kohottu riittävään, hyvän elämän edellytyksien tuomaan vaurauteen. Tämä mahdollistaa uudella tavalla katseiden suuntaamisen ympäristöön ja sen ongelmien ratkaisuun. Vaikuttaa siltä, että nykyiselle sukupolvelle työstä saatua palkkaa tärkeämpi tekijä ovat työn sisältö, mielekkyys ja arvot.

Tämän päivän tiedostavat kuluttajat ovat myös kiinnostuneita siitä, mistä esimerkiksi yrityksen raaka-aineet ja tuotteet on hankittu ja miten ne on tuotettu. Seuraavaksi mielenkiinto kohdentuu yrityksen sisäiseen toimintaan ja siihen miten raaka-aineesta saadaan asiakkaalle laadukas tuote tai palvelu. (Viitala & Jylhä 2007, 28-29.)

Yhteiskunnallinen yrittäminen, jonka peruslähtökohtana on arvopohjainen yrittäjä ja jonka päätavoitteena on tuottaa yhteiskunnallista hyvää, näyttäytyy yh-

tenä vaihtoehtona vastata edellä mainittuihin haasteisiin (Lilja & Mankki 2010, 6). Se tarjoaa uuden arvopohjaisen toimintavaihtoehdon perinteisen liikevoittoa tavoittelevan yrittämisen rinnalle. Osa uusista yrittäjistä on kiinnostunut uudenlaisesta arvopohjaisesta, yhteiskuntavastuullisesta yrittämisestä. Yhteiskunnallisen yrittämisen toimintamalli houkuttelee myös henkilöitä, joita pelkästään perinteinen voittoon pyrkivä liiketoiminta ei houkuta. (Laiho ym. 2011, 28.)

3.1 Yhteiskunnallinen yrittäminen käsitteenä

Yhteiskunnallisen yrityksen käsitteen käyttö yleisty Euroopassa 1990-luvun puolivälissä. Käsitteenä yhteiskunnallinen yritys ei vielä ole yhdenmukainen EU:n sisällä. Tämä johtuu paljolti maiden erilaisista lainsäädännöistä tai niiden puutteista liittyen yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen. Tästä huolimatta yhteiskunnallisen yritystoiminnan merkitys ja tutkimus ovat kasvussa. Yhteiskunnallisen yrityksen käsite on laajasti ymmärretty. Yhteistä eri määritelmille on yhteiskunnallisen innovaation korostaminen ja yhteiskunnallisen lisäarvon tuottaminen taloudellisen tuoton lisäksi. Yhteiskunnallisten yritysten ajatellaan toimivan Euroopassa useimmiten kolmannella sektorilla. (Pöyhönen ym. 2010, 7.)

EU:n komission mukaan yhteiskunnallisille yrityksille on löydettävissä yhteisiä tunnuspiirteitä, kun niitä verrataan perinteisiin taloudellista voittoa tavoitteleviin yrityksiin. Yhteiskunnalliset yritykset pyrkivät jatkuvasti tuottamaan tuotteita tai myymään palveluita itsenäisinä toimijoina. Yritysten tuoton käyttämisestä on rajoitettu. Tuotto käytetään suurimmaksi osaksi yrityksen kehitykseen ja yhteiskunnan hyväksi. Yhteiskunnalliseen yritystoimintaan liittyy samanlainen taloudellinen riski kuin muuhunkin yritystoimintaan. (EU Commission 2010.)

Vuonna 2010 Työ- ja elinkeinoministeriön asetti työryhmän pohtimaan, mitä yhteiskunnallinen yrittäminen on Suomessa. Työryhmän mukaan yhteiskunnallinen yritys on ”arvopohjainen liiketoimintamalli, jonka tavoitteet ovat yhteiskunnallisia ja jonka voitto investoidaan takaisin näiden tavoitteiden saavuttamiseen”. Työryhmä totesi myös, ettei yhteiskunnallinen yritys ole juridinen yritystoiminnan muoto, vaan liiketoimintamalli, jonka toiminnan tavoitteet ovat yhteis-

kunnallisia. Pääideana tällaisessa toimintamallissa on investoida suurin osa saadusta voitosta liiketoiminnan kehittämiseen, ei osakkeen omistajien voiton maksimointiin. (Laiho ym. 2011, 13.) Suomen yhteiskunnallisten yrittäjien yhdistys (SY Y) määrittelee yhteiskunnallisen yrittäjän henkilöksi, joka pyrkii arvopohjaisen liiketoimintansa avulla ratkomaan yhteiskunnallisia ongelmia. Merkityksellistä on yhteisöllisyys ja sitä kautta yhteisen hyvän luominen. Menestystä mitataan sillä, kuinka hyvin yrittäjä onnistuu löytämään ratkaisut yhteiskunnallisiin haasteisiin. (Suomen yhteiskunnallisten yrittäjien yhdistys 2012.)

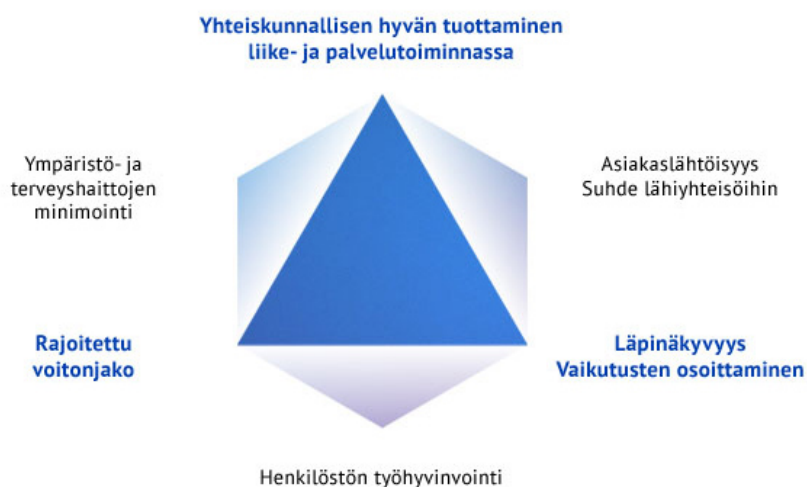
Tämän hetkinen yhteiskunnallisen yrityksen määritelmä pohjautuu Suomalaisen Työn Liiton Yhteiskunnallinen yritys –merkkiin. Virallinen Yhteiskunnallisen yrityksen -merkki lanseerattiin Suomalaisen Työn Liiton toimesta 13.12.2011. Suomalaisen työn liitto voi myöntää yritykselle yhteiskunnallinen yritys-merkin. Merkin saamisen edellytyksenä on kolme ensisijaista kriteeriä. Ensimmäiseksi yhteiskunnallisen yrityksen tavoite ja tarkoitus on yhteiskunnallisen hyvän tuottaminen. Toiseksi yhteiskunnallisella yrityksellä on rajoitettu voitonjako eli yritys käyttää suurimman osan voitostaan joko oman toimintansa kehittämiseen tai lahjoittaa sen toiminta-ajatuksensa mukaisesti. Kolmanneksi liiketoiminnan on oltava avointa ja läpinäkyvää. (Suomen yhteiskunnallisten yrittäjien yhdistys 2012.)

KUVA1. Yhteiskunnallinen yritys –merkki
(Suomalaisen Työn Liitto)

Yhteiskunnallinen yritys -merkin saamiseksi on yrityksen lisäksi täytettävä yksi tai useampi sille asetetuista kriteereistä. Näitä ovat muun muassa henkilöstön työhyvinvoinnin ja vaikutusmahdollisuuksien kehittäminen, liiketoiminnasta joh-

tuvien terveys- ja ympäristöhaittojen minimointi, heikossa asemassa olevien henkilöiden huomioiminen sekä yhteiskunnallisten vaikutusten osoittaminen. (Suomalaisen Työn Liitto 2012.) Café Muiston liiketoiminta vastaa yhteiskunnallinen yritys -merkille asetettuja kriteereitä. Jos yrityksellemme myönnettäisiin Yhteiskunnallinen yritys-merkki, hyödyntäisimme sitä markkinoinnissa ja brändin luomisessa, sillä uskomme, että merkki vaikuttaisi erityisesti kuluttajien ostopäätöksiin.

KUVIO 1 Yhteiskunnallisen yrittämisen timanttimali

(Suomalaisen Työn Liitto 2012)

Ensimmäiset yhteiskunnallinen yritys -merkit myönnettiin 28.2.2012. Merkin saaneita yrityksiä oli yksitoista. (Suomalaisen työnliitto 2012.) Useiden maiden näkökulmasta myös suomalaisten järjestöjen tuottamat palvelut voitaisiin nähdä osana yhteiskunnallista yritystoimintaa. Karkean arvion mukaan järjestöjä, joiden voidaan ajatella olevan toimintansa puolesta yhteiskunnallisia yrityksiä, on Suomessa noin 1600. Suurin osa näistä järjestöistä tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluita. Lisäksi Suomessa on noin 200 rekisteröityä sosiaalista yritystä (Pöyhönen, Merenmies & Lilja 2010.)

3.2 Sosiaalinen yritys yhteiskunnallisena yrityksenä

Sosiaalinen yritys voidaan nähdä yhtenä yhteiskunnallisen yrityksen ilmentymänä (Yhteinen yritys 2011). Sosiaalinen yritys voi olla samanaikaisesti yhteiskunnallinen yritys. Yhteiskunnallisella yrityksellä ei ole lain luomaa velvoitetta palkata esimerkiksi vajaakuntoisia, kun taas sosiaaliselta yritykseltä tätä juuri edellytetään. Yhteiskunnallisen yrityksen toimintamalli on siten terminä laajempi kuin sosiaalinen yritys. (Laiho ym. 2011, 39.) Yhteiskunnallisen ja sosiaalisen yrityksen eroavaisuudet näkyvät alla esitettyssä kuviossa.

KUVIO 2. Yhteiskunnallisen ja sosiaalisen yrityksen erot
(Yhteiskunnallisten yritysten Living Lab, 2010-2013.)

Café Muisto on esimerkki sosiaalisesta yrityksestä, joka on samanaikaisesti myös yhteiskunnallinen yritys. Sosiaalinen yritys ei tarkoita kohdallamme pelkkää henkilöstöratkaisua. Vaikeassa työmarkkina-asemassa olevan työllistäminen on yksi yhteiskunnallinen tavoite esimerkiksi yhteisöllisyyden lisäämisen ohella. Café Muisto on työhön integroiva sosiaalinen yritys, jonka yksi yhteiskunnallisista tavoitteista on heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistäminen.

Koemme tärkeäksi tarjota mahdollisuuden työntekoon sellaiselle henkilölle, jolla on vaikeuksia työllistyä vapaille työmarkkinoille. Teema on noussut esiin koulutuksen myötä ja konkretisoitunut Lähteen kolmen työharjoittelun kautta. Olemme yhteisesti miettineet, miten voisimme auttaa tällaisia henkilöitä työllistymään ja samalla työllistää itsemme yrittäjinä hyödyntäen sosionomin koulutusta. HavaitSIMME, että sosiaalinen yrittäminen mahdollistaa edellä mainitut tavoitteet.

Yhteiskunnalliseen yritykseen Café Muistoon voi soveltaa yritysmaailman arvoketjuajattelumallia, jonka osina nähdään hankintajärjestelmä, valmistusjärjestelmä, jakelujärjestelmä ja viimeisenä kulutusjärjestelmä. Tämän arvoketjun onnistuminen näkyy suoraan asiakkaan kokemana lisäarvona, jossa hintalaatusuhde on kohdallaan ja josta asiakas on valmis maksamaan. (Viitala & Jylhä 2007, 28-29.)

Café Muistoon arvoketjua voisi soveltaa siten, että raaka-aineiden ekologisuuteen panostetaan ja seuraavassa vaiheessa niistä tehdään tarkasti suunniteltu tuote tai palvelu hyvinvoivassa työyhteisössä. Lopuksi tuote myydään asiakkaalle yhteisöllisessä ja nostalgisessa aisteja aktivoivassa kahvilaympäristössä. Lisäarvona asiakas saa yhteiskunnallisen merkin kautta kokonaisvaltaisen kokemuksen ja tiedon siitä, että on asioinut yhteiskunnallisessa yrityksessä.

Olemme monimuotoisella kahvilatoiminnalla ennen kaikkea vastaamassa Arabianrannan alueen asukkaiden tarpeisiin. Perustamme kahvilan, koska niitä on alueella vähän. Tämän lisäksi meillä on myös oleellinen sosiaalinen tehtävä toimia työllistäjänä heikossa työmarkkina-asemassa olevalle henkilölle, sekä

toimia yhteiskuntavastuullisina yrittäjinä ottaen huomioon yhteisöllisyyden ja suvaitsevaisuuden edistäminen eri ihmisryhmien kesken.

3.3 Sosiaaliseen yrittämiseen liittyvä lainsäädäntö

Toisin kuin yhteiskunnalliseen yrittämiseen liittyy sosiaaliseen yrittämiseen oma lainsäädäntönsä. Laki sosiaalista yrityksistä (1351/2003) säädettiin 30.12.2003. Laki tukee vajaakuntoisten ja pitkäaikaistyöttömien työmahdollisuuksia. Vajaakuntoisella työnhakijalla laissa tarkoitetaan työntekijää, jolla on esimerkiksi vamma joka estää työnsaantimahdollisuuksia (Laki sosiaalisista yrityksistä 1§). Pitkäaikaistyötön työnhakija on henkilö, joka on ollut työttömänä työnhakijana yhtäjaksoisesti 12 kuukautta tai useammassa työttömyysjaksossa vähintään 12 kuukautta tai joka on työttömyyden toistuvuuden ja keston perusteella rinnastettavissa edellä mainittuihin (Laki sosiaalisista yrityksistä 1§).

Nimeä sosiaalinen yritys saa käyttää yritys, joka on rekisteröity työministeriön ylläpitämään sosiaalisten yritysten rekisteriin (Laki sosiaalisista yrityksistä 2§). Yritys voidaan poistaa rekisteristä elinkeinonharjoittajan sitä pyytäessä, jos elinkeinonharjoittaja ei täytä laissa määriteltyjä ehtoja tai jos elinkeinon harjoittajalla on mahdollisia laiminlyöntejä (Laki sosiaalisista yrityksistä 7§). Lain julkisesta työvoima palvelusta mukaan (1295/2002) työvoimaviranomainen voi myöntää tukea muun muassa sosiaalisen yrityksen perustamiseen, kun toiminnan elinkeinotoiminnan tavoitteena on työllistää heikossa työmarkkina- asemassa olevia (Laki julkisesta työvoimapalvelusta 7 luku 1§). Sosiaalisten yritysten rekisteröinnille sosiaalisten yritysten rekisteriin on olemassa seuraavia vaatimuksia:

- 1) Sen tulee olla merkitty kaupparekisteriin lain mukaisesti;
- 2) Sen tulee tuottaa liiketaloudellisin periaattein hyödykkeitä;
- 3) Palveluksessa olevista työntekijöistä tulee vähintään 30 prosenttia olla vajaakuntoisia tai yhteensä vähintään 30 prosenttia vajaakuntoisia ja pitkäaikatyöttömiä;

- 4) Sen tulee maksaa työntekijöilleen kyseisellä työalalla noudatettavan työehtosopimuksen mukaista palkkaa riippumatta heidän tuottavuudestaan. (Laki sosiaalisista yrityksistä 4§).

Lisäksi sosiaalisten yritysten rekisteri vaatii, ettei elinkeinonharjoittaja ole toiminut hyvän liiketavan vastaisesti tai että elinkeinonharjoittajalla ei ole laissa säädettyjen ilmoitus/maksuvelvoitteiden, kuten esimerkiksi verojen maksamisen liittyviä laiminlyöntejä (Laki sosiaalisista yrityksistä 4§). Sosiaalinen yritys on velvollinen antamaan työministeriölle rekisterin ylläpitämiseen edellytettäviä, tietoja (Laki sosiaalisista yrityksistä 8§).

3.4 Sosiaalisen yrityksen erityispiirteet

Sosiaalinen yritys on perusrakenteeltaan samanlainen kuin mikä tahansa muu yritys. Se eroaa kuitenkin muista yrityksistä siinä, että se työllistää vajaakuntoisia, vammaisia tai pitkäaikaistyöttömiä ja tarjota heille erilaisia tukitoimia. Ilman edellä mainittuja työllistämistoimia yritys ei saa sosiaalisen yrityksen statusta. (Sosiaalinen yritys 2011.) Kansalaisyhteiskunnan tutkimusportaalin (2011) mukaan sosiaalinen yritys on ”yhdistelmä työttömyydestä huolehtimista, yhteiskunnallisen palvelutuotannon turvaamista ja liiketoimintaa.”

Yhteiskunnallisen yrityksen dialogifoorumissa (2011) pohdittiin muun muassa työelämään integroinnin vaikeutta ja sitä, onko ylipäänsä tahtoa hoitaa työllisyysongelmaa kuntoon. Sosiaalinen yritys ei ratkaise työllisyysongelmaa, vaan tekee ennen kaikkea tuottavaa liiketoimintaa. Palkkatuki ei saa olla työllistämistoiminnan lähtökohtana. Työntekijä palkataan tämän erityisosaamisen ja yrityksen tarvitseman resurssipulan perusteella. (Dialogifoorumi 2011.)

Suomessa on viimeisimmän tiedon mukaan 160 rekisterissä olevaa sosiaalista yritystä (Grönberg & Kostilainen 2012, 29). Vuonna 2010 sosiaaliset yritykset työllistivät yhteensä noin 1250 henkilöä, joista noin 750 eli 60 % kuuluu laissa määriteltyn kohderyhmään. Keskimäärin 60 % henkilöstöstä on siis näissä sosiaalisissa yrityksissä kuulunut työhön integroitavien kohderyhmään ja näin

täyttänyt laissa mainitun 30 %:n säännön. Pääkaupunkiseudulla (Helsinki, Espoo, Vantaa) on yhteensä 21 sosiaalista yritystä. Suurin työllistäjä on Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2011.) Vuoden 2009 Työ- ja elinkeinoministeriön kyselyn mukaan Kierrätyskeskuksella oli työntekijöitä yhteensä 122. (Lilja & Mankki 2010, 16.)

Julkiset toimijat tai muut riittävän kokoiset yhteisöt omistavat yleensä suurimmat sosiaaliset yritykset. Sosiaalisten yritysten suurimpia ongelmia on taloudellinen kannattavuus. Henkilön on töihin tullessaan oltava tuottava, siitä huolimatta, että palkkatuki ja muut yrityksen saamat tuet helpottavat asiaa. Yrityksellä ei ole varaa pitää työssä henkilöä, jonka työpanos ei tuota kustannustensa verran. (Lilja & Mankki 2010, 25.) Kenties suurin syy sosiaalisten yritysten vähäiseen määrään on niiden tehtävän vaativuus. Sosiaalisten yritysten yrittäjät ovat ihmisiä, jotka hallitsevat samanaikaisesti liiketoiminnallisen ajattelun ja joilla on aitoa auttamisen halua. ”Läpi harmaan kiven” tyyppiset yrittäjät ovat yleensä menestyneiden yritysten takana. (Lilja & Mankki 2010, 26.)

Sosiaalisilla yrityksillä on oikeus käyttää vihreää perhonen-logoa osoittamaan, että yritys on sosiaalinen yritys. Logon käyttö ei kuitenkaan ole ollut suosittua. Suuri osa sosiaalisista yrityksistä, joilla on kotisivu, ei ole laittanut logoa kotisivuilleen. Dialogifoorumeissa (2010 ja 2011) tuli esille, että yrittäjät kokivat logon stigmalliseksi ja sen brändäyksen epäonnistuneeksi. Café Muiston markkinoissa ei ole tarkoitus käyttää logoa, mutta aiomme tuoda muuten esille, että olemme sosiaalinen yritys.

KUVA 2. Sosiaalinen yritys -merkki
(Sosiaalinen yritys 2012.)

Sosiaalisen yrityksen tarkoituksena kannattavan liiketoiminnan lisäksi on vaikeassa työmarkkina-asetmassa olevien työllistäminen. Yhteiskunnallisella yrityksellä, jonka tavoitteena on työhön integroituminen, on myös samainen tavoite. Sosiaalisen yrityksen tulee kuitenkin työllistää lainmukaisesti 30 % vajaa-kuntoisia. (Lilja & Mankki 2010, 25.)

Menestyneitä sosiaalisia yrityksiä yhdistää se, että yrityksellä on oikeaa asiakslähtöistä liiketoimintaa, riittävä pääomahuolto ja vakiintunut markkinatilanne. Jos yrityksellä ei ole työllistämiseen tarvittavaa oikeaa työtä, ei halu työllistää riittä tai ole kannattavaa. Kierrätys on suosituimpia sosiaalisten yritysten toimialoja. Kierrätystä harjoittaa muun muassa Bovallius Palvelut ja Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus, joka on Suomen suurin sosiaalinen yritys. Suositujia toimialoja sosiaalisille yrityksille ovat olleet myös kiinteistöpalvelut, siivouspalvelut ja erilaiset avustavat tehtävät. Yritystoiminnan loppuminen on ollut todennäköisempää silloin kun sosiaalinen yritys on perustunut vain yhden henkilön ammattitaitoon. (Lilja & Mankki 2010, 25.) Yrityksellämme on kaksi ammattitaitoista perustajaa. Näin ollen jaksaminen on todennäköisempää, kun vastuuta voidaan jakaa ja reflektointiin on reaaliaikainen mahdollisuus.

Luotaessa työpaikkoja on tärkeää, että yrityksen toiminnalla on stabiili markkinatilanne ja riittävä toiminnan volyyymi. Yrityksellä tulee olla todellisia asiakkaita ja vaihtelevia toimenkuvia, jotta vaikeassa työmarkkina-asetmassa oleville syn-

tyy mahdollisuus todelliseen työhön ja erilaisten toimenkuvien kokeilemiseen. (Lilja & Mankki 2010, 25-26.)

3.4.1 Palkkatuki ja sen hakeminen

Sosiaalisten yritysten palkkatuella tarkoitetaan työllistämistukea, jota voidaan hakemuksesta myöntää työnantajalle palkkauskustannuksiin. Sosiaalisten yritysten lisäksi muut yritykset voivat saada myös palkkatukea, mutta palkkatukijaksot ovat muilla yrityksillä lyhyempiä. (Sosiaalinen yritys, 2011.) Palkkatukeen ovat oikeutettuja seuraavat henkilöt:

1. Vajaakuntoinen
2. Vaikeasti työllistyvä
3. Pitkäaikaistyötön
4. Henkilö, joka on ollut yhtäjaksoisesti työttömänä vähintään kuusi kuukautta ennen palkkatuen myöntämistä
5. Henkilö, joka on vaille ammatillista koulutusta
6. Henkilö, joka on yli 50-vuotias
7. Henkilö, joka on oikeutettu kotoutumissuunnitelmaan maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain 11§: nojalla. (Lilja & Mankki 2010.)

Palkkatuki koostuu perustuesta ja lisäosasta. Vuonna 2011 palkkatuen perustuen suuruus on 25,74 euroa/päivä ja lisäosa vaihtelee työ- ja elinkeinotoimiston tekemän tapauskohtaisen harkinnan mukaan. Tuen määrään vaikuttavat työnhakijaan ja työnantajaan liittyvät asiat. (Työ- ja elinkeinotoimisto, 2011.) Palkkatuen suuruus määräytyy kahden laskentamallivaihtoehdon mukaan. Laskentamalliksi valitaan se, mikä tulee hakijalle edullisemmaksi.

1. Palkkatuki voidaan laskea niin, että pitkäaikaistyötön saa 550 euron perustuen korotettuna 60 prosentin lisäosalla, joka tekee enintään 880 euroa kuukaudessa ja vajaakuntoinen saa 550 euron perustuen korotettuna 90 prosentin lisäosalla, joka tekee enintään 1045 euroa kuukaudessa tai;

2. Vaihtoehtoisesti vajaakuntoiselle ja pitkäaikaistyöttömälle voidaan myöntää palkkatuki lisäosalla siten, että perustuen ja lisäosan yhteissumma on 50 prosenttia palkkauskustannuksista, kunhan summa ei ylitä 1300 euroa kuukaudessa. (Työ- ja elinkeinotoimisto, 2011.)

Vajaakuntoisen on mahdollista saada palkkatukea kolmeksi vuodeksi ja sitä voidaan myös jatkaa. Vaikeasti työllistyvälle voidaan myöntää korkeinta korotettua palkkatukea 90 prosentin lisäosalla kahdeksi vuodeksi, kuten myös pitkäaikaistyöttömälle. (Sosiaalinen yritys, 2011.) Työnantajan tulee hakea palkkatukea sille tarkoitetulla lomakkeella. Sosiaalisille yrityksille on oma hakemuslomake palkkatuesta. Palkkatuen myöntää paikallinen työ- ja elinkeinotoimisto, jos edellytykset täyttyvät. Palkkatukihakemus voidaan hylätä, esimerkiksi jos työnantaja on hakemuksen jättämistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana irtisanonut työntekijöitään tai työpaikka täytyisi ilman tukeakin. (Palkkatuki- tukea palkkakustannuksiin 2010.)

3.4.3 Tuetun työntekijän tukeminen Café Muistossa

Tuettu työ on tavallisella työpaikalla tehtyä työsuhteista työtä, joka toteutetaan tukitoimien avulla (Kehitysvammaisten tukiliitto ry, i.a.). Yrityksessämme lähdemme siitä, että palkkaamme työntekijän työsuhteeseen, emme työkokeiluun tai harjoitteluun. Työntekijä palkataan todelliseen tarpeeseen tekemään avustavia työtehtäviä. Hänelle räätälöidään tehtävät, joista hänen on realistista suoriutua. Parhaan mahdollisen työntekijän saamiseksi tulemme kääntymään Helsingin kaupungin tuetun työllistämisen palvelun työvalmentajien puoleen, jotka ovat asiantuntijoita osatyökykyisten tukemisessa. Työvalmentaja toimii yhteistyössä työntekijän, työnantajan sekä viranomaisten kuten työ- ja elinkeinotoimiston kanssa. Työvalmentajan palvelu on maksuton. Tuetun työllistämisen palvelu kartoittaa omista haastatelluista työnhakijoistaan juuri meidän yritykseen sopivat työntekijät, jotka me haastattelemme. Tämän jälkeen alkaa työpaikalla perehdytys ja työtehtävien kartoitus yhteistyössä työvalmentajan ja ohjattavan kanssa. (Helsingin kaupunki, 2010)

Ohjauksen ideana on nähdä ohjattavan elämä kokonaisuutena. Työnantajan tehtävänä on tarjota ohjattavalle monipuolisia työtehtäviä ja kannustaa häntä myös itsenäisesti tekemään ratkaisuja työstä kumpuaviin pulmiin. (Merenmies & Marttila toim., 25) Alkuvaiheen käytännön asioista ja perehdytyksistä vastaa työvalmentaja. Tavoitteena on, että ohjattava pikkuhiljaa selviytyy itse omista tehtävistään. Meidän tehtävänäme ja tavoitteenamme on ennen kaikkea ottaa työntekijä kokonaisvaltaiseksi työyhteisön jäseneksi, missä hänen on mahdollista kehittää itseään ja omia taitojaan, osallistua työpaikan kokouksiin ja omiin tilaisuuksiin. Ohjattavalle me työnantajina tulemme tarjoamaan avoimen ja innostavan työilmapiirin, missä asiakkailta on tärkeä rooli. Heidän kauttaan ohjattava saa työn tekemisestään merkityksellisyyden tunteen, kun tuotteita ja palveluja myydään oikeille asiakkaille (Merenmies & Marttila toim., 29). Vahvuutemme osatyökykyisen työllistäjänä on myös sosionomin koulutus, jossa painoituksena on ihmisen kokonaisvaltainen kohtaaminen.

4 CAFÉ MUISTON PERUSTAMISSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Olemme perustamissuunnitelman rakenteen muodostamisessa hyödyntäneet erityisesti Riitta Viitalan ja Eila Jylhän teosta Liiketoimintaosaaminen: Menestyvän yritystoiminnan perusta. Käymme tässä kappaleessa läpi Café Muistoon liittyviä keskeisiä toimintaedellytyksiä ja käsitteitä. Lisäksi kuvaamme liiketoimintaympäristöä ja Café Muistossa tarjottavia tuotteita.

4.1 Liikeidea

Yrityksemme on yhteiskunnallinen, työelämään integroiva sosiaalinen yritys, joka työllistää vaikeassa työmarkkina-asemassa olevia, kuten esimerkiksi vajaakuntoisia, pitkäaikaistyöttömiä tai maahanmuuttajia Perustajajäsenenä Café Muistossa ovat liikeidean kehittäjät Viivi Lähde ja Ilja Miskala. Tavoitteenamme on perustaa nostalginen aistikahvila, joka tarjoaa myös erilaisia ryhmänohjauspalveluita vaihtuville kohderyhmille, kuten vanhuksille ja kehitysvammaisille. Haluamme luoda kahvilaan lämpimän ja kiireettömän ilmapiirin, johon kaikkien on helppo tulla. Inspiraation lähteenä tähän on ollut suomalainen kirjasto. Kirjastot ovat paikkoja, joihin kaikkien ihmisten, ikään, sukupuoleen tai sosiaaliseen asemaan katsomatta on helppo tulla. Visioidessamme yritystä olemme myös miettineet sitä siitä lähtökohdasta, että se miellyttää samanaikaisesti sekä vanhempaa, että nuorempaa ikäpolvea. Kahvila olisi ikään kuin mummon ja lapsenlapsen kimppakämppä. Yrityksemme pyrkii liiketoiminnallaan tuottamaan voittoa. Saatu voitto tullaan suurimmaksi osaksi investoimaan toiminnan kehittämiseen. Kyseessä on tällöin rajoitettu voitonjako, joka on yksi yhteiskunnallisen yrityksen kriteereistä. Olemme tehneet muistiinpanoja toiminnan kehittämisen jatkoideoista. (Liite 1.)

4.2 Liiketoiminnan arvot, missio ja visio

Liiketoimintamme keskeisiä arvoja ovat vastuullisuus, luovuus, sydämellisyys ja avoimuus. Nämä arvot ovat nousseet henkilökohtaisesta arvomaailmastamme

sekä sosionomikoulutuksesta. Koulutuksessa painotetaan sosiaalialan arvojen ja ammattieettisten periaatteiden omaksumista sekä niihin sitoutumista. (Dia-konia-ammattikorkeakoulu 2012). Vastuulla tarkoitamme toimintamme läpinäkyvyyttä ja vaikutuksien arviointia, sekä vastuullisia valintoja koko yhteiskuntaa ajatellen, esimerkiksi kierrätykseen ja työnhyvinvointiin panostaminen. Luovuus liittyy tapaan ajatella, toimia ja kohdata asiakkaita yksilöllisesti. Sydämellisyys ja avoimuus näkyvät erityisesti asiakkaan kohtaamisessa sekä suvaitsevaisessa ilmapiirisissä, jonka haluamme luoda.

Pyrimme yrittäjinä toimimaan luovasti tiiviissä vuorovaikutuksessa asiakkaan ja ympäristön kanssa. Näemme asiakkaan aktiivisena toimijana, joka on oman elämänsä asiantuntija. Missionamme on lisätä yhteisöllisyyttä tarjoamalla yhteiskunnan eri luokista ja ryhmistä oleville ihmisille tilan olla yhdessä. Koemme, että Suomessa on olemassa eräänlaiset näkymättömät muurit eri ihmisryhmien välillä. Ihmiset luokitellaan helposti esimerkiksi iän, sosiaalisen aseman tai taustan mukaan. Yksi toimintaa ohjaavista tavoitteistamme on tehdä jatkuvaa työtä näiden muurien murentamiseksi. Toiminnan visiona on luoda yrityksestämme esimerkki yhteiskunnallisesta yrityksestä, jonka toiminta perustuu sosionomikoulutuksesta saatuun tietotaitoon ja jota alan opiskelijat voivat hyödyntää pohtiesaan vaihtoehtoja omalle työllistymiselle.

4.3 Aistien hyödyntäminen Café Muistossa

Café Muisto on eräänlainen aistikahvila. Tarkoitamme tällä tilaa, joka tarjoaa asiakkaalle mahdollisuuden kokonaisvaltaiseen ja virikkeelliseen kokemukseen. Tämä syntyy aktivoimalla aisteja eri tavoin. Aisteillaan ihminen vastaanottaa erilaista informaatiota itsestään ja ympäristöstä. Kaikki toimintamme tuottavat aistimuksia. Esimerkiksi erilaisten ruokien maistaminen, musiikin kuunteleminen tai taideteoksen katseleminen onnistuvat kaikki aistien välityksellä. Vuorovaikutuksellisissa tilanteissa eri aistit toimivat yhtäaikaaisesti muodostaen kokonaisvaltaisen aistikokemuksen. Varsinkin läheisessä vuorovaikutuksessa eri aistien tuottama tieto sulautuu mieluisaksi läheisyyden tunteeksi. Eri aistit

vahvistavat muiden aistien lähettämää tietoa. Jonkin aistin toimiessa heikommin pystyvät muut aistit välittämään tarpeellisen tiedon henkilölle. (Papunet i.a.)

Ihmisen tapa tulkita aistiensa välittämää viestiä vaihtelee. Tulkintaan vaikuttavat esimerkiksi mielentila, muistot ja odotukset. Omia aistimuksia verrataan automaattisesti aiempiin kokemuksiin ja muiden aistien kautta syntyneisiin havaintoihin. Esimerkiksi appelsiini haistetaan hajuaistin kautta. Tunnistaakseen hedelmän ihminen tarvitsee kokemusperäistä tietoa siitä, miltä muut hedelmät tuoksuvat. Mieleen nousee myös tilanteita, jolloin on aiemmin aistinut appelsiinin tuoksun. Muut aistit vahvistavat tuoksusta syntynyttä mielikuvaa, ja näin tunnistaminen helpottuu. Tunnistettuaan hedelmän ihminen voi nauttia samastaan elämyksestä. Aistit saattavat heikentyä eri syistä, esimerkiksi ikäänymisen myötä. Silloin ihmisen on hankala ymmärtää omia aistimuksia. Näin ollen hänen on hankala reagoida aistimukseen oikealla tavalla. (Papunet i.a.)

Laurea-ammattikorkeakoulun Tikkurilan ja Hyvinkään yksiköissä on ollut käytössä pysyvä moniaistinen tila. Sen tarkoituksena on ollut edistää oppimista sekä ihmisten ja kulttuurin välistä kohtaamista. Tila toimii myös keskustelun virittäjänä. Tilaa voidaan muunnella. Muun muassa eri äänet, tuoksut ja maut vievät kävijän erilaisiin kulttuuriympäristöihin. Tilaa on käytetty muun muassa maahanmuuttajien ja ikäihmisten kanssa. (Laurea-ammattikorkeakoulu i.a.) Hyödynnämme moniaistisen tilan ideologiaa sovelletusti Café Muistossa niin ryhmänohjauksissa kuin kahvilapalveluissa.

Café Muistossa hyödynnämme muistoteemaa yhtenä elementtinä aistien aktiivisille. Muistot näkyvät sisustuksessa, ruuissa sekä ryhmänohjauspalveluissa kantavana teemana. Olemme muistoteeman kehittelyyn luoneet erilaisia muistokarttoja. Esimerkit näistä löytyvät opinnäytetyön liitteestä 2. Muistokartoilla olemme kehitelleet erityisesti tunnelmaa jonka haluamme kahvilaamme luoda.

4.4 Café Muisto yhteisöllisyyden mahdollistajana

Yhteisöksi ymmärretään jäsenten muodostama ihmisryhmä, jonka jäsenet ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Jäsenyys perustuu vapaaehtoisuudelle. Yhteisöllisyys tarkoittaa johonkin yhteisöön kuulumista, ja se on ihmisen perustarve. Yhteisön kollektiivisen identiteetin muodostumiseen vaikuttaa jokaisen jäsenen yksilöllinen identiteetti. (Kumpulainen 2007.) Yhteisöllisyys on osallisuutta sekä yhteenkuuluvuutta ja siihen liittyy vahvasti luottamus yhteisössä olevia muita jäseniä kohtaan. Yhteisöllisyys nähdään mahdollisuutena ja voimavarana, joka rakentuu yhteisön jäsenten välisissä kanssakäymisissä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2012)

Yhteisöllisyyden ja yksilöiden hyvinvoinnin yhteyttä tutkineen Markku Hyypän (2002, 177) mukaan yhteisöllisyys pitää ihmisiä kauemmin työelämässä ja säilyttää ihmisten terveyden, josta taas koituu yhteiskunnalle terveydenhuollon puolella säästöjä. Yhteisöllisyys lisää myös taloudellista hyvinvointia, kun työpaikoilla, alueilla ja yhteisöissä tuottavuus lisääntyy. (Hyypä, 170.)

Café Muisto tulee sijaitsemaan Arabianrannassa, jota on kuvailtu kokeilevaksi, uskaliaaksi ja yhteisölliseksi kaupunginosaksi (Arabianranta 2012). Yhteisöllisyydestä kiinnostuneille Arabianrannan asukkaille ja alueen käyttäjille Café Muisto tarjoaa mahdollisuuden yhteisöllisyyden toteuttamiseen. Yhteisöllisyyteen ei asiakkaita pakoteta vaan siihen tarjotaan mahdollisuus. Café Muiston ilmapiiristä ja ympäristöstä pyrimme luomaan, erityisesti sisustuksen muistoteeman avulla välittömän ja raikkaan nostalgisen, mikä omalta osaltaan rohkaisee yhteisöllisyyteen. Huomioimalla erilaisten ihmisten tarpeet, kuten liikuntarajoitteisten, lapsiperheiden ja opiskelijoiden luomme yhteisöllisyydelle konkreettisen mahdollisuuden toteutua.

4.5 Toimintaympäristön kuvaus

Yrityksen toimintaympäristön tarkastelulla on tärkeä vaikutus sen menestykseen ja toimintaedellytyksiin. Erityisesti ympäristölliset tekijät voivat olla kriittisiä

yrittötoiminnan onnistumisen kannalta. (Viitala & Jylhä 2007, 54.) Yrityksen toiminnasta on usein sanottu, että oleellisinta siinä on sijainti. Seuraavassa tulemme tarkastelemaan Café Muiston toimintaympäristöä ennen kaikkea sen sijainnin näkökulmasta, sillä sijainti tulee olemaan yksi yrityksemme kilpailuvalteista.

”Taidetta, osaamista ja urbaania yhteisöllisyyttä”- näin kuvaillaan Helsingin kaupungin palvelujen sivuilla (2012) Arabianranta, jonne yrityksemme Café Muisto paikantuu. Arabianranta on helposti saavutettavissa keskustasta. Raitiovaunut ja bussit mahdollistavat kulkemisen myös niille, joille esteettömyys on tärkeää. Arabianranta on alueena inspiroiva sen monipuolisuuden johdosta. Merenranta laajoine puistoalueineen on suosittu ulkoilijoiden keskuudessa jokaisena vuodenaikana. Designin ja musiikin keskittymänä Arabianranta houkuttelee kävijöitä kauempaakin. Myös asuinalueena se on saavuttanut suuren suosion niin lapsiperheiden, opiskelijoiden kuin ikääntyvienkin keskuudessa.

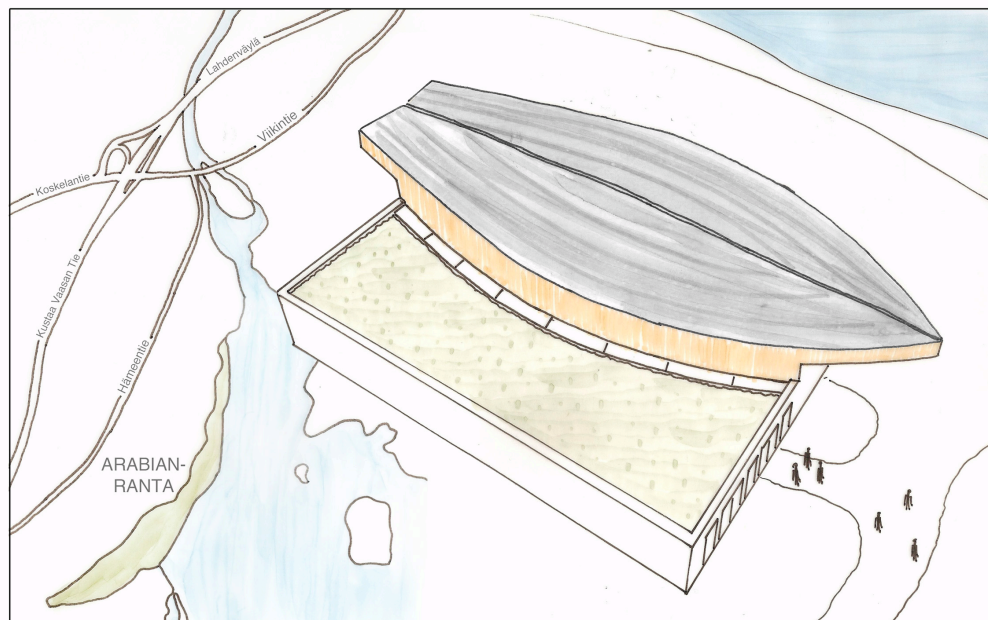
Arabianranta on mitoitettu noin 7000 asukkaalle, ja sen rakentamisvaihe alkaa olla loppusuoralla. Tällä hetkellä alueella asuu jo yli 5000 ihmistä. Taideteollinen korkeakoulu, Pop & Jazz Konservatorio, ammattikorkeakoulu Arcada, toisen asteen oppilaitokset Practikum ja Heltech, sekä peruskoulu tuovat alueelle niin opiskelijoita kuin työpaikkoja. Arabianranta käsittää myös kattavat palvelut asukkaille. Asukastila Kääntöpaikka, uudet nuorisotilat, päiväkodit, kirjastot ja keväällä 2012 valmistuva iso kerhotila tarjoavat erilaisia tiloja alueella käyville ja siellä asuville. Arabianrannasta löytyy myös laajoja puistoalueita ja yhteispihoja. Nämä edistävät osaltaan alueen hyvinvointia ja viihtyvyyttä. (Helsingin kaupunki, 2012)

4.6 Tilat ja esteettömyys

Hankimme yrityksellemme jo olemassa olevat vuokratilat, koska se on uuden yrityksen kannalta taloudellisesti kannattavinta. Yrityksen toiminnan visiointivaiheessa ja toiminnan konkretisoinnin helpottamiseksi olemme kuitenkin hyödyntäneet arkkitehtiopiskelija Hannes Halttusen meille tekemää suunnitelmaa. Hän

on piirtänyt esteettömän, monikäyttöisen ja ympäristöön sulautuvan rakennuksen. Tarkemmin tilojen hyödyntämisestä kerromme tuotteet ja palvelut luvussa.

C A F É M U I S T O

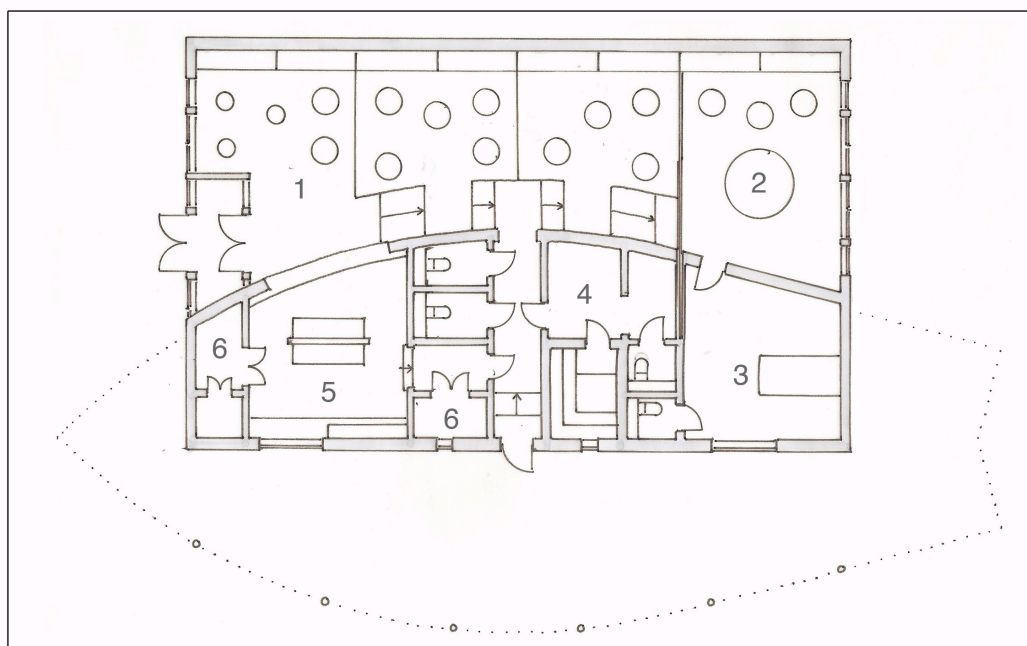

Café Muisto sijaitsee Arabianrannassa. Puurakennuksen kattaa osin suuri sinkki-päällysteinen vene. Loppu on nurmikaton peitossa.

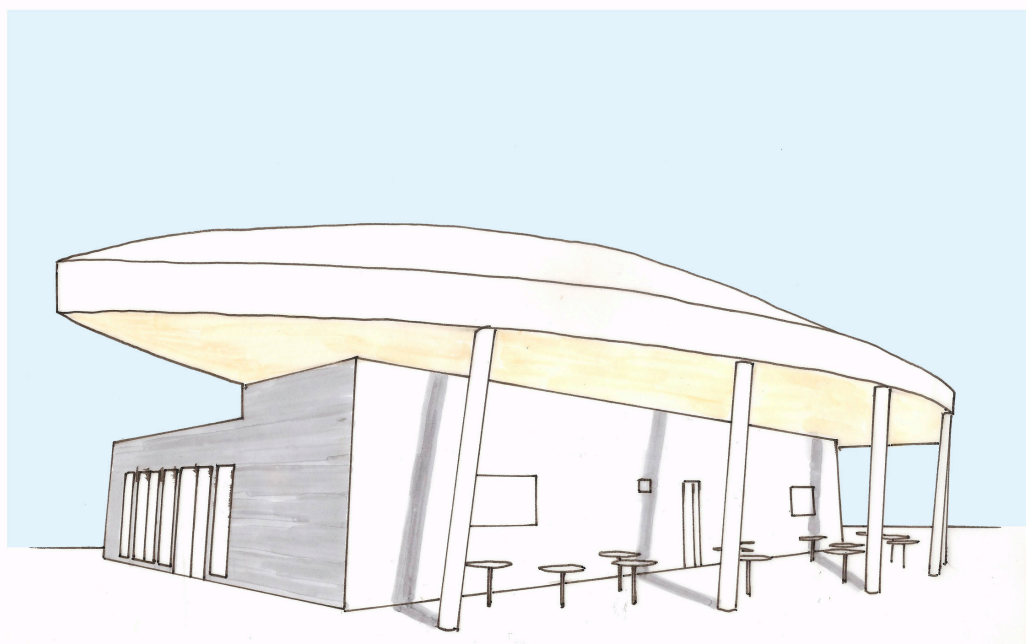

KUVA 3. Café Muisto

C A F É M U I S T O

Pohjapiirros. 1: kahvila / 2: yksityinen tapaamistila / 3: toimisto / 4: saunaosasto
5: keittiö / 6: varasto tila.

Kesällä katoksen alla on tilaa ulkopöydille.

KUVA 4. Café Muiston pohjapiirros

Café Muistossa on kahvila-alue, keittiö, inva-wc ja suljettava ryhmätila. Suunnitelmassansa Halttunen on piirtänyt edellä mainittujen tilojen lisäksi toimiston, varastotilan ja saunaosaston. Kahvilan halki kulkee ramppi, jota pitkin esimerkiksi pyörätuolilla kulkeva pääsee helposti liikkumaan kahvilassa. Rakennuksen päässä (pohjapiirroksessa huone nro 2) oleva tila on yksityinen tapaamistila, joka on pimennettävällä lasiovella mahdollista yhdistää muuhun kahvillaan. Yksityistä tapaamistilaa on mahdollista käyttää monipuolisesti muun muassa erilaisiin ryhmätilanteisiin ja yksityistilaisuuksiin. Rakennuksen molemmissa päissä on suuret, pimennettävissä olevat ikkunat, jotka luovat tilaan valoa ja samalla sisällä oleville näkymän Arabianrantaan. Ikkunoista myös ulkona liikkuvat näkevät sisään. Tämä voi kannustaa heitä käyttämään kahvilan palveluita. Rakennuksen ulkopuolella on alue, johon kesäisin voi sijoittaa oleskelu- ja pöytäryhmiä.

Café Muiston sisustuksessa hyödynnetään esineitä ja huonekaluja eri vuosikymmeniltä. Niiden toivotaan luovan tunnelmaa sekä herättävän muistoja ja keskustelua eri-ikäisissä ihmisissä. Sisustuksessa ja menetelmissä käytettävien muistoelementtien ideointiin olemme tehneet muistokarttoja, jotka näkyvät liitteissä 9,10 ja 11. Sisustuksen tarkoituksena ei ole tehdä Café Muistosta tunkkaista museota vaan sen avulla luodaan raikas, viihtyisä ja uudenlainen tila, jossa muistoilla on keskeinen rooli. Muistoesineistöä ja muuta muistomateriaalia hyödynnetään myös ryhmien ohjauksessa.

Esteettömyyden ajatellaan usein liittyvän pelkästään fyysiseen ympäristöön. Sen rinnalle on otettu käytetty sana saavutettavuus, jolla pyritään tuomaan esiin immateriaalisia asioita, kuten tiedonsaantia. Saavutettavuus termiä käytetään paljon esteettömyyden synonyyminä, erityisesti jos puhutaan palveluista ja tuotteista. Yleisellä tasolla saavutettavuus liittyy asenteisiin, siihen miten toimintojen ja tuotteiden syntyyn vaikuttavat tahot huomioivat eri käyttäjäryhmät. Esteettömyydessä on kyse erityisesti ympäristöjen esteettömyydestä, palvelujen ja kulttuurin saavutettavuudesta sekä tuotteiden ja rakennusten käytettävyydestä. Esteettömyyskriteerit on määritelty rakentamismääräyksissä ja -ohjeissa. Ympäristön tai yksittäisen rakennuksen ajatellaan olevan esteetön, kun se on kaikille käyttäjille toimiva, turvallinen ja miellyttävä. Esteettömyydessä on ennen

kaikkea kysymys kaikkien kansalaisten sujuvasta osallisuudesta työntekoon, harrastuksiin, kulttuuriin ja opiskeluun. Oleellista esteettömyydessä on palvelujen saatavuus, välineiden käytettävyys, tiedon ymmärrettävyys ja mahdollisuus osallistua itseä koskevaan päätöksentekoon. (Pesola 2009.) Pyrimme huomiomaan Café Muistossa esteettömyyden eri tasoja monipuolisesti. Näitä tasoja ovat muun muassa fyysinen ympäristö, palvelujen saavutettavuus ja yleinen ilmapiiri.

4.7 Tuotteet ja palvelut

Café Muiston toiminnan alussa pääpaino on kahvilapalveluissa. Ajatuksena kaikissa myytävissä tuotteissa on, että ne ovat mahdollisimman laadukkaita ja lähellä tuotettuja. Tarjoamme pieniä perinteikkäitä piirakoita, kuten karjalanpiirakoita ja sultsinoita, lounas-salaatteja ja -keittoa, sekä täytettyjä leipiä. Herkut voi syödä paikan päällä tai ottaa mukaan. Tarjottava ruoka vaihtuu sesonkien mukaan, ja eri aikakausien klassikkoruuat ja ainekset näkyvät Café Muiston tarjonnassa muistoteeman mukaisesti. Hyödynnämme perinteisiä ruoka-aineita monipuolisesti, myös eri aikakausia ja ruokakulttuureja yhdistellen, esimerkiksi tarjoamalla nokkoskeittoa ja patonkia. Toiminnan edetessä on mahdollista, että alamme myydä kahvilan ruokien valmistukseen käytettyjä erityistuotteita, kuten nokkosta.

Kahvilaherkkujen lisäksi aiomme myydä Café Muistossa muun muassa pientä käsityötavaraa, kuten kangaskasseja ja keittiöpyyhkeitä. Tuotteiden mallistot vaihtuvat sesonkien mukaan. Näiden tekemiseen on tarkoitus pyytää alueen taideoppilaitosten opiskelijoita, jotka yhdessä kahvilan käyttäjien kanssa voivat ideoida aiheita. Myös taidealan opiskelijoiden omia tuotoksia voidaan kahvilassamme myydä ja heidän teoksiaan voidaan esitellä kahvilassa näyttelynomaisesti.

Café Muiston kahvilan yhteydessä aiomme tarjota erilaisia ryhmänohjauspalveluita kuten vertaistukiryhmiä, taidepohjaisia ryhmiä sekä työnohjauspalveluita muun muassa alueella eläville kotiäideille ja ikääntyville. Palveluissa voidaan

hyödyntää muistoteemaan liittyvää esineistöä tukemaan ryhmien työskentelyä sekä antamaan uusia ajatuksia. Muistoteemaa voidaan hyödyntää esimerkiksi eri sukupolvia yhdistävässä toiminnassa. Ryhmien ohjauksessa voimme toimia yhdessä myös vapaaehtoisten tai esimerkiksi teatteri-ilmaisun ja sosionomiopiskelijoiden kanssa. Ryhmänohjauspalveluita voidaan toteuttaa myös Café Muiston ulkopuolella. Aiomme tarjota näitä palveluita muun muassa Helsingin Kaupungille. Café Muiston tilojen ollessa vapaat niitä on tarkoitus vuokrata halukkaille, esimerkiksi yritysten tilaisuuksiin tai valmistujaisjuhliin.

4.8 Brändi ja markkinointi

Brändi muodostuu silloin, kun ihmiset ostavat jotain tuotetta tai palvelua siksi, että se edustaa jotain sellaista johon he voivat samaistua. Brändi on osa yrityksen aineetonta pääomaa, ja se syntyy useista tekijöistä. Näitä ovat muun muassa koettu laatu, tunnettuus ja brändin herättämät assosiaatiot. Tärkeää brändimarkkinoinnissa on panostaa sisäiseen brändäykseen, eli siihen, että koko organisaatio on omaksunut yrityksen ajattelumallin. (Viitala & Jylhä, 127–128.)

Markkinointi on yksinkertaisuudessaan kykyä ymmärtää ja tyydyttää asiakkaiden tarpeita. Sen perusajatus on luoda asiakkailleen parasta mahdollista arvoa. Markkinoinnissa on perimmiltään kyse siitä, että tunnistetaan jokin kehittyvä tarve tai esimerkiksi palvelun puute alueella ja luodaan sille kysyntä. (Viitala & Jylhä, 112–113.)

Café Muistoa varten teemme tarkemman markkinointi- ja brändistrategian kun toiminnan käynnistyminen on ajankohtaista. Strategiat luomme oman perustamissuunnitelman pohjalta. Nostamme perustamissuunnitelmasta tietyt, näihin strategioihin liittyvät oleelliset osiot esille. Strategioiden keskeisen sisällön pohjittamisessa meitä on auttanut SYFO Oy:n markkinointipäällikkö. Susanna Reinikaisen ideat yrityksen brändistä, markkinoinnista ja viestinnästä (liite 3).

Reinikainen (2012) nosti esille, että markkinointistrategiaan vaikuttaa erityisesti yrityksen tavoitteet, missio, visio ja arvot. Markkinointistrategiassa on tärkeää

pohtia kenelle yritys myy, mitä yritys myy, miten yritys myy, mihin hintaan yritys myy ja millä resursseilla. Brändistrategiaa miettiessä on puolestaan oleellista ottaa huomioon, keitä me olemme ja miten se tuodaan esille esille. Käytännön asioita Brändin luomisessa on esimerkiksi yrityksen nimi, logo ja slogan. (Reinikainen 2012.) Nämä olemme Café Muiston kohdalla alustavasti miettineet, mutta jotka tulemme brändistrategiassa vielä tarkemmin selittämään. Markkinoinnissa ja brändin kehittämisessä tulemme hyödyntämään erityisesti sosiaalista mediaa, Yhteiskunnallinen yritys -merkkiä, sekä Syfon Sofie- järjestelmää, jolla pystymme vakuuttamaan sidosryhmät toimintamme tärkeydestä. Café Muiston oman logon alustavat Hannes Halttusen tekemät suunnitelmat ovat liitteessä 4.

4.9 Kilpailijat ja kilpailustrategia

Michael Porterin opit 1980 –luvulta muistuttavat vielä tänäkin päivänä kilpailustrategisen ajattelun ytimeä. Porterin mukaan se, kenelle yritys tarjoaa tuotteitaan ja millä se aikoo erottua muista, on kilpailustrategisen ajattelun ydin. Yrityksen on pystyttävä osoittamaan, miksi juuri oma yritys tarjoaa asiakkailleen parempaa arvoa kuin kilpailijat. Kilpailustrategian toteuttamisen pohjana tulee olla osaamista. Yrittäjän täytyy miettiä millä kolmesta seuraavasta Porterin perusstrategiasta saavutetaan haluttu markkina-asema; kustannustehokkuus, differointi vai fokusointi (Viitala & Jylhä 2007, 75.)

Vanhankaupungin alueella on neljä yritystä, jotka tarjoavat puhtaasti kahvilapalveluita ja ova yrityksemme kilpailijoita. Café Muisto tarjoaa kahvilapalveluita yhteiskunnallisena yrityksenä ja tarjoaa lisäksi myös yksilöllistä palvelua, kuten esimerkiksi palveluohjausta sosionomin ammattitaitoon pohjaten. Me pohjaamme kilpailustrategisen osaamisen pitkälti differointiin, eli erilaistamiseen, jonka perustana on keskittyä asiakkaan tarpeisiin ja korkeaan laatuun (Viitala & Jylhä 2007, 75).

5 SIDOSRYHMÄT JA TYÖYHTEISÖ

Sidosryhmä-termillä tarkoitamme tahoja, joilla on merkitystä yrityksemme toimintaan. Tässä luvussa esittelemme keskeisimmät sidosryhmämme ja kerromme niiden roolista suhteessa yritykseemme. Tärkeimmät sidosryhmämme ovat perustajat, tuettu työntekijä, vapaaehtoiset, asiakkaat, yhteisö, rahoittajat, sekä yhteiskunta.

KUVIO 3. Café Muiston keskeiset sidosryhmät

5.1 Asiakkaat

Asiakkaat koostuvat erityisesti kahdesta suuremmasta ryhmästä. Toinen ryhmä koostuu kahvilapalveluiden käyttäjistä ja toinen ryhmäpalveluiden käyttäjistä. Lisäksi tarkoituksena on myös vuokrata tilaa sen ollessa vapaa. Osa asiakkaisista käyttää kaikkia tarjoamiamme palveluita. Keskeisimmät eri palveluiden käyttäjät olisivat Arabianrannassa opiskelevat opiskelijat, kotiäidit sekä ikäänntyneet.

Yritystoiminnan alussa panostamme erityisesti kahvilan tarjoamiin palveluihin ja sen asiakaskuntaan. Ajatuksena on, että kahvila on mahdollisimman monen alueella toimivan henkilön saavutettavissa. Alueella on useita oppilaitoksia: Aaltoyliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu, Metropolia-ammattikorkeakoulun kulttuuri- ja palvelualan toimipisteet, Pop & Jazz Konservatorio, ammattikorkeakoulu Arcada ja ammattikoulu Prakticum. Arabianrannassa asuu paljon eläkeläisiä ja siellä sijaitsee esimerkiksi 58 asunnon senioritalo Loppukiri. Alueella on myös muun muassa MS-liiton palvelutalo ja kehitysvammaisten nuorten urbaani asumisyhteisö Käpytikka-talo. Alueella on myös paljon lapsiperheitä. Kahvilamme palvelut ovat kaikkien näiden ryhmien saavutettavissa esteettömyyden ja monipuolisuuden vuoksi.

Toinen keskeinen asiakasryhmä on ryhmätilan käyttäjät. Keskitymme ryhmätilan kehittämiseen tarkemmin kun kahvilatoiminta on lähtenyt käyntiin. Ryhmätilan asiakkaita olisivat työnohjauspalveluita tarvitsevat työyhteisöt, yksilöt ja ryhmät, jotka haluavat osallistua tarjoamiimme eri ryhmiin. Kerromme tarkemmin tilan hyödyntämisestä kun käsittelemme ryhmätilaa.

5.2 Café Muiston perustajat

Perustajajäseninä Café Muistossa ovat Viivi Lähde ja Ilja Miskala. Olemme sosionomi-opiskelijoita Diakonia-ammattikorkeakoulussa. Lähde on pohjakoulutukseltaan taloushallinnon merkonomi ja työskennellyt ennen nykyistä koulutusta yritysvero- ja toimintotoimistossa. Miskalan perheellä on hoiva-alan perheyritys, jonka toiminnassa hän on ollut mukana koko ikänsä. Lisäksi hän on opiskellut taidehistoriaa ja elokuvan tutkimusta yliopistossa ennen sosionomin koulutusta. Taustamme ovat olennaisesti vaikuttaneet haluun perustaa yritys ja auttaneet ymmärtämään, mitä yrittäjän arki todellisuudessa voi olla.

Opintopolkua miettiessämme olemme osittain huomioineet valitsemiemme opintokokonaisuuksien hyödyn mahdollisen perustettavan yrityksen kannalta. Valitsimme laajoista vapaavalintaisista opintokokonaisuuksista Osallisuuden ja sosiaalisen tuen ja Mielenterveyden ja päihteen. Ajattelimme saavamme koko-

naisvaltaisimman kuvan mahdollisista asiakkaista näiden opintokokonaisuuksien kautta. Opintoihimme on sisältynyt harjoitteluita, joista kolme Lähde on suorittanut mielenterveyskuntoutujien ja kehitysvammaisten tuettuun työllistämiseen liittyen. Miskala on suorittanut kolme harjoittelua organisaatioissa, jotka ovat tehneet työtä ikääntyvien parissa. Näihin harjoitteluihin on liittynyt oleellisesti myös vapaaehtoistoiminta ja ryhmänohjaus. Viimeisessä harjoittelussaan Miskala työskentelee Syfo Oy:ssä, josta saa lisää ymmärrystä sosiaalialan liiketoimintaosaamiseen. Lähde tulee huomioimaan seuraavissa harjoitteluissa maahanmuuttajanäkökulmaa. Molempien harjoitteluissa työnohjauksella on ollut tärkeä rooli.

Miskala suoritti keväällä 2011 opiskelijavaihdon Hollannissa, jonka yhteydessä hän vieraili innovatiivisissa sosiaalialan organisaatioissa, jotka antoivat uusia ideoita omaan yritystoimintaan. Olemme olleet mukana myös Kulttuurien välistä vuorovaikutusta –koulutuksessa Laurea ammattikorkeakoulussa, joka liittyi Kohtaamisia moniaistisessa tilassa -hankkeeseen. Koulutuksen kautta heräsi ajatus hyödyntää aisteja myös omassa yritystoiminnassa. Liiketoimintasuunnitelmaa kirjoittaessamme olemme havainneet, että monet yrityksemme keskeisistä tekijöistä, kuten liikeidea, työtavat ja arvot ovat nousseet sosionomikoulutuksen eri vaiheista, erityisesti harjoitteluista.

Tarkoituksena tulevaisuudessa on kouluttautua työnohjaajiksi. Työrooleja emme vielä tässä vaiheessa jaa tarkemmin, vaan pyrimme työskentelemään tasa-arvoisesti omia vahvuuksia hyödyntäen. Pyrimme osallistumaan aktiivisesti koulutuksiin ja seminaareihin, jotka liittyvät yritystoimintaamme kehittämiseen. Haluamme erityisesti huomioida oman ammattitaidon ylläpitämisen liittyen tuettun työntekijän tukemiseen ja työllistämiseen.

5.3 Tuettu työntekijä

Tuettu työntekijä tarkoittaa yritykseemme palkattavaa heikossa työmarkkina- asemassa olevaa työntekijää, jolla on vaikeuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille. Työntekijä tarvitsee ainakin aluksi työnvalmennusta suoriutuakseen hä-

nelle räätälöidyistä työtehtävistä. Café Muisto työllistää toimintansa alussa yhden vaikeasti työllistyvän kehitysvammaisen henkilön. Työllistetty tulee Café Muistoon tuetun työllistymisen kautta. Vaatimuksena työntekijälle on riittävä ravintola-alan koulutus. Toiminnan edetessä hankimme lisää vaikeasti työllistyviä henkilöitä. (Tarkemmin tietoa tuetusta työntekijästä löytyy kohdista 3.5.4 ja 3.5.5)

5.4 Vapaaehtoistyöntekijät

Osa yrityksemme työpanoksesta tulee vapaaehtoistyöntekijöiltä. Heidän mahdollisia työtehtäviään olisivat eri ryhmien suunnittelu ja ohjaaminen, Café Muiston ruokalistan kehittäminen ja perinneherkkujen valmistaminen, liikuntarajoitteisten henkilöiden auttaminen ulkoilussa ja ikääntyvien ohjaaminen tietokoneen käytössä. Vapaaehtoistyöhön olemme ensisijaisesti ajatelleet 65-75-vuotiaita osa-aikaeläkkeellä tai eläkkeellä olevia vireitä ikääntyneitä, mutta otamme mielellämme toimintaan mukaan myös muita henkilöitä. Vapaaehtoistyöllä on positiivisia vaikutuksia sekä Café Muistolle, että vapaaehtoistyöntekijälle itselleen. Vapaaehtoistoiminnan on todettu vaikuttavan muun muassa eläkeikäiseen vapaaehtoiseen siten, että se pitää yllä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista vireyttä. (Okkonen & Taberman 2004, 18).

5.4.1 Vapaaehtoistyöntekijät osana Café Muiston yritystoimintaa

Brita Koskiaho kuvailee sosiaalista vapaaehtoistyötä toiminnaksi, jonka tavoitteet ovat linjassa sosiaalipolitiikan tavoitteiden kanssa. Vapaaehtoistyöhön läheisesti liittyviä käsitteitä ovat vapaaehtoistoiminta, kolmas sektori ja kansalaisyhteiskunta. Spontaani naapurin auttaminen tai omaisten auttaminen ei ole vapaaehtoistyötä. Nykyään pyritään käyttämään termiä vapaaehtoistoiminta kun puhutaan henkilön tai instanssin tekemästä työstä yleisen hyvän puolesta. Tämä erottaa selkeästi vapaaehtoistoiminnan palkallisesta ammattityöstä. (Koskiaho 2001, 16.)

Vapaaehtoisuudessa yksilön toiminta perustuu yksilön omaan tahtoon, eikä käskytykseen. Toimintaa kuitenkin ohjataan määritellyillä säännöillä. Tärkeä vapaaehtoisuuden periaate on palkattomuus, sillä se selkeästi erottaa vapaaehtoisuuden ammatillisesta palkkatyöstä. Tietyissä tilanteissa on hankala vetää rajaa sille, mikä on vapaaehtoistyötä ja mikä esimerkiksi ystävänpalvelusta. Yhtenä tunnistamismerkkinä vapaaehtoisuuden alkamisesta voidaan pitää ajankohtaa, jolloin vapaaehtoinen alkaa tarvita tukea toiminnalleen. (Nikula 2008, 11.)

Vapaaehtoistoiminta täyttää parhaiten päämääränsä silloin, kun vapaaehtoisen tehtävissä otetaan huomioon kunkin vapaaehtoisen kyvyt, motiivi ja mieltymykset ja työ räätälöidään niiden mukaan. Tällöin vapaaehtoiset kokevat, että heihin luotetaan antamalla oikea määrä vastuuta omassa tehtävässään. (Lehtinen 1997, 20–21.) Vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen ja sopivien vapaaehtoisten etsimiseen hyödynnämme vapaaehtoistoiminnan pioneerien, kuten Helsinki-Mission konsultointiapua.

5.4.2 Vapaaehtoisen suhde ammattilaiseen

On tärkeää tiedostaa, ettei vapaaehtoinen korvaa ammattilaista eikä häneltä odoteta ammattimaista apua. Käsitteitä vapaaehtoistoiminta ja ammatillinen toiminta ei tulisi ajatella toistensa vastakohtina. Vapaaehtoisen ja ammattilaisen antama tieto ja tuki täydentävät toisiaan. Ammattilainen on koulutuksen myötä saanut tehtävänsä asiantuntemuksen, ja hänellä on taustatahon luoma virallinen ja julkinen rooli. (Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto 2005, 10.) Vapaaehtoistyön paino on erityisesti ennaltaehkäisevässä työssä, kun taas ammattityöntekijöiden vastuu on korjaavassa työssä. (Lehtinen 1997, 19.) Vapaaehtoistoiminnassa tehtävän työn tavoitteet ovat toiminnassa ja sen aatteellisissa päämäärissä. Työsuhteissa tehtävässä työnteossa on puolestaan selkeä ansiotar koitus. (Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto 2005, 48.)

5.5 Yrityksen rahoittajat

Rahoittajat ovat yrityksemme toiminnan kannalta ehdottoman tärkeä yhteistyötaho. Työntekijän palkkaamiseen tulemme saamaan taloudellista tukea työ- ja elinkeinotoimistolta enimmillään 1040€ kuukaudessa. Tukea varten olemme velvolliset todistamaan, että yrityksemme täyttää lain vaatimat kriteerit. Muuhun toimintaan rahoitusta saamme yrittäjälainasta, jonka suuruus voi olla enintään 100 000€ per henkilö eli yhteensä 200 000€. Kohdallamme on myös mahdollisuus saada uuden yrittäjän starttirahaa.

5.6 Suhdepääoma

Suhdepääoma vaikuttaa yrityksen aineettomaan varallisuuteen merkittävästi. Suhdepääomalla tarkoitetaan niitä vuorovaikutussuhteita ja suhteiden laatua, joita yrityksellä on eri sidosryhmiin. Tärkeä osa suhdepääomaa on sosiaalinen pääoma. Tällä tarkoitetaan ihmisten välisiä verkostoja, luottamusta ja riippuvuutta toisiinsa verkostojen sisällä, sekä luottamusta systemien toimivuuteen. Ihmisten ollessa riippuvaisia toisistaan vallitsee yhteisössä tietyt normit. Tämä tuo turvallisuutta ympäristöön sekä luottamusta järjestelmiin. Näin yhteinen toiminta helpottuu ja mahdollisuudet alueellisille ja toimialakohtaisille verkostoitumiselle ovat suotuisat. Tutkimusten mukaan ne yrittäjät, joilla on aikaisempaa työkokemusta esimerkiksi kunnanpalveluksessa, tai ovat muuten tunnettuja, ovat paremmassa asemassa kuin ne uudet yrittäjät, joilla ei ole aikaisempaa työhistoriaa eikä verkostoja. Uuden yrittäjän hyvää mainetta merkittävämpää sosiaalista pääomaa on siis yrittäjän tunnettavuus ja jo ennestään syntynyt luottamus. (Ahonen & Ojala 2003, 209–210.)

Suhdepääoma on tärkeä myös asiakassuhteissa. Suhde asiakkaaseen on olta- va tarpeeksi luottamuksellinen, jotta voidaan luoda yhteistä tulevaisuutta. Suhdepääoma on oleellista myös yrityksen sisällä, kaikkiin yhteistyökumppaneihin; rahoittajiin, viranomaisiin, kilpailijoihin, ammattijärjestöihin, oppilaitoksiin ja koko yhteiskuntaan. Pitämällä yllä hyviä vuorovaikutussuhteita ja sen laatua, näyt- täytyy yritys esimerkiksi houkuttavana yhteistyökumppanina tai työpaikkana. Se

vaikuttaa merkittävästi myös yrityksen brändin syntyyn ja kehitykseen, sekä yrityksen menestymiseen. (Ahonen & Ojala 2003, 211–213.)

5.7 Työhyvinvointi

Työhyvinvointi tarkoittaa samanaikaisesti yksilön hyvinvointia sekä koko työyhteisön yhteistä vireystilaa. Ennen kaikkea se tarkoittaa työyhteisön kehitystä suuntaan, jossa jokainen tuntee onnistuvansa ja kokevansa työn iloa. Tähän auttavat positiivisuus, sitoutuminen ja innostus. Ne lisäävät energiaa ja näin ollen parantavat myös tuloksia. Työhyvinvointi tarkoittaa eri yksilöille ja työyhteisöille eri asioita. Esimerkiksi toisille työyhteisöille se tarkoittaa erityisesti työntekijöiden hyvää terveyttä ja toisille innostumisen ylläpitämistä. Tärkeää on myös tiedostaa, että on olemassa vain yksi kokonaisuus, jota ei voi jakaa työminäksi ja yksityisminäksi. Yksityiselämässä tapahtuvat muutokset vaikuttavat suoraan työhön esimerkiksi sairauspoissaoloina. (Ahonen & Ojala 2003, 27–28).

Työlainsäädäntö velvoittaa yrityksiä työhyvinvoinnin turvaamiseen. Ikääntyvät ihmiset on tärkeä saada viihtymään ja jaksamaan työssään kauemmin. Huono työhyvinvointi nostaa myös yrityksen kustannuksia. (Ahonen & Ojala 2003, 35). Työhyvinvointia on tärkeä seurata monipuolisesti ja säännöllisesti eri mittareilla, kuten sairauspoissaoloilla ja asiakaspalautteilla, sekä kokonaisvaltaisilla kysymyksillä, joilla saadaan tietoa esimerkiksi, työilmapiiristä ja koetuista kehitystarpeista. Rahamääräisten mittareiden lisäksi tarvitaan myös osaamisen, ajankäytön ja terveyden mittareita. Oleellista työhyvinvoinnin seuraamisessa on tulosten mittaamisen lisäksi myös niiden arvioiminen (Ahonen & Ojala 2003, 232–233). Yrityksemme työhyvinvoinnin arviointia aiomme toteuttaa muun muassa Sofie-menetelmällä.

5.8 Työyhteisön eettinen johtaminen

Osana työhyvinvointia on eettinen johtaminen. Työyhteisössä esimies tuo organisaation arvoja eläväksi sekä kantaa vastuun perustehtävän toteuttamisesta vision ja tavoitteiden suuntaisesti. Esimiehen tulee olla omia työntekijöitään varten. Eettinen johtaja on kiinnostunut työyhteisöstään ja jokaisesta työntekijästä erikseen. Johtamistilanteissa tarvitaan fyysistä läsnäoloa, joka tekee mahdolliseksi myös psyykkisen ja sosiaalisen läsnäolon. Eettistä johtamista on fyysinen läsnäolo. (Koski 2005, 4.)

Eettinen johtaminen sallii työntekijälle tilaa. Esimiehen tärkein tehtävä on pysähtyminen ja kuunteleminen. Arvojen eläväksi eläminen, kuuntelu sekä valmentajuus ovat ikäjohtamisessa olennaisia. Näin työntekijät saavat kokemuksen, että esimies välittää ja kunnioittaa heidän osaamistaan, olivatpa he uransa alussa tai eläkeikää lähestymässä. Kun esimies johtaa eettisten periaatteiden mukaan, myös työyhteisö toteuttaa yhteisiä arvoja. Yhteinen työskentely rakentuu arvojen, yhteisten toimintapyrkimysten ja käyttäytymisen kautta. (Koski 2005, 4) Työyhteisö ja sen johtaja ovat jatkuvasti suhteessa muun maailman kanssa pohtien, miten elämme omat arvomme suhteessa muuttuvan yhteiskunnan arvoihin ja yhteiskuntapolitiikassa tehtyihin päätöksiin. (Koski 2005, 4–5.)

6 OSAKEYHTIÖN PERUSTAMINEN JA RAHOITUS

Valitsimme yrityksemme yhtiömuodoksi osakeyhtiön rajoitetulla voitonjaolla. Olemme perustamassa yritystä yhdessä, jolloin osakeyhtiö on mielestämme selkein ja turvallisin vaihtoehto. Monet yhteiskunnalliset yritykset, kuten esimerkiksi Syfo ovat osakeyhtiötä ja havainneet sen toimivimmaksi yhtiömuodoksi. Heidän viitoittama tiensä on osaltaan vaikuttanut myös meidän päätökseemme yhtiömuodon valinnassa. Tarkastelemme seuraavaksi asioita, jotka liittyvät oleellisesti osakeyhtiön perustamiseen.

Osakeyhtiötä ohjaa osakeyhtiölaki (624/2006). Osakeyhtiö on jaettu lain mukaan yksityisiin ja julkisiin osakeyhtiöihin. Osakkeen omistajat osakeyhtiössä eivät ole henkilökohtaisesti vastuussa yhtiön sitoumuksista, vaan heidän vastuunsa rajoittuu heidän sijoittamaansa osakepääomaan. Yksityisen osakeyhtiön vähimmäispääoma on 2500 euroa. (Yrityssuomi 2007)

Yrityksen perustajan tulee tehdä perustamisilmoitus kaupparekisteriin. Osakeyhtiön, osuuskunnan tai asunto-osakeyhtiön perustajille perustamisilmoituksen käsittelymaksu on 350 €. Käsittelymaksu maksetaan etukäteen. Ilmoituksesta maksetaan joko Patentti- ja Rekisterihallituksessa, Maistraatissa tai Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa. (Patentti- ja rekisterihallitus 2011.) Juridisesti osakeyhtiö syntyy vasta kun se merkitään kaupparekisteriin, jota ylläpitää Patentti- ja rekisterihallitus (Yrityssuomi 2007).

Yritystoimintaa ohjaavat yleensä lait, suositukset ja ohjeet. Omaa yritystämme, Café Muistoa, koskevaa lainsäädäntöä ovat muun muassa osakeyhtiö- ja arvopaperimarkkinalainsäädäntö, kirjanpito- ja verolainsäädäntö, tasa-arvolaki sekä työ- ja sosiaalilainsäädäntö, mutta myös esimerkiksi YK:n eri julistukset, kuten ihmisoikeuksien julistus ja ILO:N työelämän perusoikeuksia koskeva julistus. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2006.) Rajaamme edellä mainitut lainsäädännöt ja julistukset opinnäytetyön ulkopuolelle.

6.1 Rajoitettu voitonjako

Osakeyhtiölain mukaan osakeyhtiön on tarkoituksena jakaa voittoa omistajille. Yhtiöjärjestykseen voidaan kuitenkin kirjata voitonjaon rajoittamisesta. Voitonjaon rajoittaminen on yksi yhteiskunnallisen yrittämisen peruskriteeri. Rajoittamalla voitonjakoaan yritys varmistaa, että sen toiminnan keskiössä on sidosryhmien saama hyöty kehitystyön tuloksena (Syfo i.a.) Suomen lainsäädännössä ei ole olemassa yleishyödyllistä yhtiömuotoa, jonka vuoksi yhteiskunnallisen yrityksen ollessa osakeyhtiö, joudutaan yhtiöjärjestyksessä tuomaan esille tavat rajoittaa voitonjakoa. Esimerkiksi Syfossa on voitonrajoituksen pohjana käytetty brittiläisten Community Interest Company –yhtiöiden tapaa rajoittaa voittoa (CIC). (Merenmies i.a.)

Käytämme Syfoa esimerkkinä siitä miten voitonjakoa on mahdollista. Vuosivoitostaan Syfo on rajannut osuuden, jonka he takaisinsijoittavat yrityksen toimintaan, ja osuuden, joka jaetaan osakkeenomistajille osinkoina. Osingoille on myös määritelty tietty raja-arvo. Syfossa yli 50 % yrityksen voitosta sijoitetaan takaisin yhtiön toimintaan, joka näin ollen edistää yrityksen liiketoiminnan kehittämistä ja erilaisten yhteiskuntavastuullisten organisaatioiden toimintaedellytyksien parantamista. Vuosivoitosta enintään 49 % voidaan jakaa osakkeenomistajille. (Merenmies i.a.)

Osinkoa Syfossa voidaan jakaa sijoitusosakkeille korkeintaan vuoden viimeisen arkipäivän 12:kkn Euribor-korko + 4 %. Syfossa on olemassa myös kanta- ja sijoitusosakkeita, joista kantaosakkeilla on äänivaltaa yhtiökokouksessa 1/1 ja sijoitusosakkeilla 1/20. Kantaosakkaille ei makseta osinkoa. Sillä varmistetaan ettei voitonjako ole yhtiön päätöksenteossa ohjaava tekijä. Osinkotuottoa tärkeämpiä asioita osakkeenomistajille ovat yhteiskunnalliset päämäärät. Rajoittamalla osingonjakoa Syfo tavoittelee parempia taloudellisia mahdollisuuksia toiminnan kehittämiseen ja asiakkaiden mahdollisuutta saada palvelut kohtuuhintaan. (Merenmies i.a.) Cafe Muistossa tulemme rajoittamaan voittoa Syfon tavoin ja aiomme sijoittaa pääosan siitä toiminnan kehittämiseen. Mahdollisuuksi-

en rajoissa voimme jakaa osinkoja myös omistajille. Kuitenkin niin, ettei toiminnan tarkoitus ja kehittämien vaarannu.

6.2 Starttiraha

Starttiraha on tarkoitettu turvaamaan yrittäjän toimeentulo yrityksen käynnistämisen- ja vakiinnuttamisvaiheessa. Sen ideana on edistää yritystoiminnan syntymistä ja työllistymistä. Starttiraha on harkinnanvarainen tuki, jonka myöntää työ- ja elinkeinotoimisto. Tuen saamisen edellytyksenä ovat muun muassa mahdollisuudet kannattavaan toimintaan tai yrittäjäkokemus. Starttirahaa voidaan myöntää työttömälle työnhakijalle tai esimerkiksi opiskelijalle, joka haluaa siirtyä kokoaikaiseksi yrittäjäksi. Työ- ja elinkeinotoimiston tehtävä on selvittää ennen tuen myöntämistä, onko yrittäjyys hakijalle sopiva työllistymisvaihtoehto. Starttirahaa voi saada enintään 18 kuukauden ajan ja se muodostuu kahdesta osasta; perustuesta ja lisäosasta. Perustuen suuruus vuonna 2011 oli 25,74 euroa/päivä. Lisäosan suuruus määräytyy tapauskohtaisesti työ- ja elinkeinotoimiston harkinnan mukaan. Lisäosa on enimmillään 60 % perustuen määrästä. (Työ- ja elinkeinotoimisto, 2012) Yrityksemme molemmilla osapuolilla on mahdollisuus hakea starttirahaa erikseen.

6.3 Yrittäjälaina

Yrittäjälaina on henkilökohtainen laina, joka voidaan myöntää usealle saman yrityksen perustajalle. Laina voi olla enintään 100 000 euroa luotonsaajaa kohden. Lainanhakijalla tulee olla vähintään 20 % omarahoitusosuutta. Laina-aika on enintään 10 vuotta, joista voi pitää kolme vuotta lyhennysvapaana. (Finnvera 2011.) Yrityksen perustaja voi hakea Finnveralta kyseistä yrittäjälainaa. Yrityksen on täytettävä EU:n pk-yritystä koskevat kriteerit. Yrityksellä tulee myös olla edellytykset kannattavaan liiketoimintaan. Yrittäjälainaa voi hakea osakeyhtiön osakas, jonka osuus osakepääomasta ja äänivallasta on yrittäjälainalla rahoitetun sijoituksen jälkeen vähintään 20 %. (Finnvera 2011.) Tulemme omis-

tamaan kumpikin 50 % osakkeista, joten molemmat osapuolet ovat oikeutettuja hakemaan tätä lainaa, jos 20 %:n omarahoitusosuus on säästöissä.

6.4 Yrittäjätoimintaan liittyviä vakuutuksia, maksuja ja oikeuksia

Yrittäjäksi aikovan henkilön tulee huomioida yritystä perustaessaan itseään sekä työntekijöitään turvaavat vakuutukset. Käsitlemme tarkemmin vakuutuksia, joita yrittäjäksi ryhtyvän henkilön tulee maksaa sekä niiden kustannuksia. Näitä vakuutuksia ovat YEL-vakuutus, sairausvakuutus, työttömyysvakuutus sekä työtapaturmavakuutus.

6.4.1 YEL-vakuutus

Yrittäjätoimintaa harjoittavan henkilön tulee järjestää itselleen työeläketurva yrittäjien eläkelain (YEL) mukaan. Vakuutus on henkilökohtainen ja se otetaan eläkevakuutusyhtiöltä. Ammatinharjoittajan, joka omistaa yli 30 % yrityksen osakkeista, tulee ottaa työeläketurvavakuutus. YEL-vakuutus tulee ottaa, jos yrittäjä työskentelee yrityksessä, yrittäjä on 16–68-vuotias, yritystoimintaa harjoitetaan vähintään neljä kuukautta, yrittäjän työtulo ylittää vuosittain yli 6 896,69 euroa tai jos yrittäjän ansiotulot eivät kuulu muun eläkelain piiriin. Vakuutusmaksut määritellään vakuutettavan työtulon perusteella. Vuonna 2011 alle 53-vuotiaan YEL-maksu on 21,6 % työtuloista. (Suomen yrittäjät 2010.) Omistamme molemmat yrityksen osakkeista 50 %, joten myös tässä tapauksessa meidän tulee ottaa itsellemme työeläketurva.

6.4.2 Sairas-, työttömyys- ja työtapaturmavakuutukset sekä aineettomat oikeudet

Yksityisen työnantajan sosiaaliturvamaksu eli sairausvakuutusmaksu maksetaan Verohallinnolle. Vuonna 2011 yrittäjän sairausvakuutusmaksu on 2,11 %. Maksu koostuu päivärahamaksusta, joka on 0,92 % sekä sairaanhoitomaksusta, joka

on 1,19 %. Maksu sisältyy ennakkopidätysprosenttiin, joten sitä ei pidätetä erikseen palkasta. (Suomen yrittäjät 2010.)

Yrityksen työttömyysvakuutusmaksut ovat palkkasumman ensimmäisestä 500–1 879 eurosta 1,40 % ja palkkasumman 1879 euroa ylittävästä osasta 3,80 %. TyEL-vakuutetun osaomistajan työttömyysvakuutusmaksu on puolestaan 1,00 %. Työtapaturmamaksu määritellään palkkojen ja työn vaarallisuuden mukaan. Suuruus vaihtelee 0,3-8 % välillä. (Suomen yrittäjät 2010.)

Yrittäjän perustajan tulee yritystä perustaessaan huomioida aineettomat oikeudet eli immateriaalioikeudet. Aineettomilla oikeuksilla voi suojata mm. tekniikkaa, muotoilua, tavaramerkkejä sekä muita tunnusmerkkejä. Immateriaalioikeudella tarkoitetaan yksinoikeutta eli ainoastaan oikeuden haltija tai joku hänen luvallaan voi käyttää esimerkiksi patentoitua keksintöä tai hyödyllisyysmallia ammattimaisessa toiminnassa. (Suomen yrittäjät 2010.) Ajatuksenamme on myös liiketoimintamallin kehittäminen yritystoimintamme pohjalta, jolloin aineettomien oikeuksien huomioonottaminen on oleellista yritystoiminnassamme.

6.5 Yhteiskunnallisen yrittämisen rahastomalli

Eera Oy on luonut esityksen mahdollisesta rahastomallista yhteiskunnalliselle yrittämiselle. Hanke aloitettiin toukokuussa 2010 ja valmistui toukokuussa 2011. Hankkeen rahoittajina toimivat muun muassa Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö, Helsingin kaupunki ja Kuntaliitto. Rahoittajien edustajat muodostivat myös hankkeen ohjausryhmän. Hanketta työstäneet tahot ovat alustavasti sitoutuneet valmistelemaan myös rahaston jatkovalmistelun rahoittamista. (Rove, Floman & Malmivirta 2011, 5–7.)

Rahaston ideana on keskittyä yhteiskunnallisten yritysten toimintojen kehittämiseen ja hyvän tekemisen eri mallien levitykseen. Pääajatuksena rahaston toiminnassa on tukea ja edistää sellaista yhteiskunnallista yrityksen toimintaa, joka pystyy todentamaan positiiviset vaikutukset yhteiskuntaan ja kansantalouteen. Rahasto pyrkii hakemaan yhteiskunnallisia vaikutuksia monipuolisesti.

Rahasto voi tehdä pääomasijoituksia, mutta pääasiallisena rahoitusmuotona on lainoitus. Kohdeyritykset hakevat toimintaansa rahoituksen pääosin markkinoilta. Pyrkimyksenä on kerätä 50 miljoonan euron suuruinen evergreen-rahasto. Rahaston pääomasta yli puolet on yksityisistä lähteistä, esimerkiksi kansalaisten ja yritysten lahjoituksia ja säätiöiden lahjoituksia ja sijoituksia. Rahastoa hallinnoi osuuskuntamuotoinen hallinnointiyhtiö. Sen jäsenet koostuvat rahaston institutionaalisisista rahoittajista ja kohdeyrityksistä. (Rove, Floman & Malmivirta 2011, 5–7.) Tällainen rahasto olisi varteenotettava vaihtoehto Café Muis-ton toiminnan rahoittamiseen.

6.6 Esimerkki sosiaalisen yrityksen kannattavuudesta

Annamme seuraavaksi esimerkin sosiaalisen yrityksen kannattavuudesta, koska olemme havainneet tämän kysymyksen herättäneen epäilyjä. Esimerkiksi dialogifoorumeissa (2010, 2011) pohdittiin onko sosiaalinen yrittäminen kannattavaa. Sosiaaliset yritysten on havaittu olevan yhteiskunnalle taloudellisesti kannattavia. Tämä tulee esille Aalto-yliopiston selvityksessä, jossa tutkittiin PosiVire Oy:n vaikuttavuutta. PosiVire on sosiaalinen yritys, jonka omistaa Helsingin kaupunki, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) ja Kiinteistö Oy Kaapelitalo (KOy Kaapelitalo). Yrityksen toimintaperiaatteena on: ”tuottaa omistajille laadullisesti korkeatasoisia palveluita ja sitä kautta työllistää pitkäaikaistyöttömiä ja vajaatyökykyisiä.”

Selvityksessä PosiVireen vaikuttavuutta tarkasteltiin kolmesta eri näkökulmasta: Helsingin kaupungille syntyvät taloudelliset vaikutukset, toiminnan vaikutukset työllistyjän näkökulmasta ja toiminnan vaikutukset asiakkaan näkökulmasta. Selvityksessä huomattiin, että yrityksen toiminta on ollut tehokasta, tuloksellista ja vaikutuksellista. Jos PosiVire mahdollistaisi työntekijöiden pysymisen työelämässä esimerkiksi viideksi vuodeksi olisi yhteiskunnan tuotto yli 60 %. Tämän tuoton todentaminen vaatii kuitenkin seurantatutkimusta. Selvityksessä tuli myös ilmi, että työntekijät kokivat esimerkiksi terveydentilansa, elämänhallinnan ja taloudellisen tilanteen parantuneen työn myötä. (PosiVire 2011.)

7 RISKIT YRITYSTOIMINNASSA

"Uusista yrityksistä puolet on lopettanut viiden vuoden kuluttua ja 20 vuoden iän saavuttaa kymmenen prosenttia yrityksistä. Uudet työpaikat syntyvät aloille, joilla liikkeelle lähtö ei ole kovin pääomavaltaista. Mahdolliset riskit kannattaa kuitenkin tiedostaa ja pitää hallinnassa, eikä riskeerata säästövarojaan." Uusi- en yritysten riskejä kommentoi näin perheyriyksen liiton toimitusjohtaja Matti Vanhanen Syty yrittäjyyteen - senioriyrittäjyysseminaarissa Mikkelissä 20.2. 2012. (Pienyrityskeskus 2012.)

Yritystoimintaan liittyvät riskit voidaan jakaa karkeasti sisäisiin ja ulkoihin riskeihin; sisäiset riskit aiheutuvat yrityksen sisäisestä toiminnasta ja ulkoiset muodostuvat yrityksen ulkopuolella olevista riskitekijöistä (Viitala & Jylhä 2007, 343). Sellaiset riskit, joihin yrittäjä ei ole varautunut, voivat vaarantaa pahim- massa tapauksessa koko yritystoiminnan. Tärkeää on, että yrittäjä perehtyy monipuolisesti liiketoimintansa asioihin, jotta pystyy ennakoimaan ja hallitse- maan riskit. Näin niihin pystytään vaikuttamaan. Yrityksen johdon keskeinen tehtävä on riskien tunnistaminen ja hallinta. (Kainlauri 2007, 117–118.)

Riskit voidaan jakaa liikeriskeihin, vahinkoriskeihin ja henkilöriskeihin. Liikeris- kejä ovat esimerkiksi taloudelliset ja sosiaaliset riskit. Niille hyvin ominaista on voiton tai tappion mahdollisuus. Yritykseen tehdyt investoinnit voivat osoittau- tua kannattamattomiksi tai lainsäädäntöön tehdyt muutokset voivat hankaloittaa yritystoimintaa oleellisesti. Vahinkoriskit pitävät sisällään vahingon mahdolli- suuden, joka voi toteutuessaan aiheuttaa omistajalle niin taloudellisia kuin myös muita tappioita. Vahinkoriskeihin varaudutaan vakuutusten turvin. Näin vahinkoja pystytään pienentämään ja siirtämään yrityksen ulkopuolelle. Henki- löriskit taas aiheuttavat taloudellisten ongelmien lisäksi myös muita haasteita, joita ovat muun muassa työntekijöiden poissaolot ja yrittäjän väsyminen Työyh- teisön hyvinvoinnista huolehtiminen on edellä mainittujen riskien ennakoinnissa erittäin tärkeää. (Kainlauri 2007, 117–118.)

7.1 Riskienhallinnan prosessi

Seuraavassa kuvaamme lyhyesti yrityksemme riskienhallinnanprosessia. Pienen yrityksen on tärkeää olla varautunut ja tietoinen mahdollisista riskeistä. Riskitilanteita tunnistamalla ja kartoittamalla voidaan parantaa yrityksen menestymismahdollisuuksia ja yritystoiminnan laatua. Täydellinen suojautuminen vahinkojen osalta ei ole mahdollista, ja tämän vuoksi olemme jo aiemmin tekstisämme perehtyneet yrityksen vakuutusasioihin. Vakuutusten turvin voimme hajauttaa mahdollisten vahinkojen seurauksia.

KUVIO 4. Riskienhallinnan prosessi.

(Kainalauri 2007, 119.)

Riskien tunnistamisessa ja arvioinnissa on tärkeää osata ennakoida sitä, mitä kaikkea voi tapahtua; miksi ja mitkä riskeistä ovat yrityksen kannalta suurimmat. Tämän jälkeen voidaan miettiä riskien hallintakeinoja, jotka tarkoittavat käytännön toimenpiteitä vahinkojen välttämiseksi tai niiden vähentämiseksi. Yrittäjän tulee olla myös varautunut mahdollisiin vahinkoihin jonkinlaisella toimintasuunnitelmalla; mitä tehdään, jos sattuu vahinko ja miten siitä toivutaan. Riskienhallintaprosessin kokoavana ajatuksena on se, että yrittäjän täytyy olla

ajan tasalla siitä, mitä ympärillä tapahtuu. Tilanteet muuttuvat ja siinä samalla riskit. Pitää osata tarkastella vastaako oma toiminta tämän hetken ja tulevaisuuden haasteita. (Kainlauri 2007, 119.)

7.2 Oman yrityksen riskit

Taloudelliset riskit ovat Café Muiston riskejä tunnistettaessa luonnollisesti otettava huomioon. Liiketoiminnan kannattavuus on yksi tällainen. Sitä varten on tehtävä kattava liiketoimintasuunnitelma budjettilaskelmineen ennen yritystoiminnan käynnistämistä, onko yrityksellä realistisia mahdollisuuksia pärjätä. Café Muiston ollessa työnantaja on myös henkilöstöön liittyvät riskit otettava huomioon. Henkilöstön työtapaturmiin ja sairauksiin on varauduttava ennalta ja niihin on olemassa erilaisia vakuutusvaihtoehtoja. Lakisääteinen tapaturmavakuutus työtapaturmien ja ammattitautien varalta on yrityksellemme pakollinen työnantajana, mutta myös sairaanhoitovakuutus voisi olla viisasta ottaa mahdollisia sairaustapauksia ajatellen (If, i.a.). Yksi henkilöstöriski Cafe Muiston kohdalla on myös se, että palkkaamamme tuettu työntekijä lopettaa työsuhteen, jolloin riskinä on sosiaalisen yrityksen statuksen menettäminen. Panostamalla tuetun työntekijän rekrytointiin sekä työssä viihtymiseen, voimme ennakoida tätä henkilöstöriskiä.

Toiminnasta aiheutuvat muut riskit kuten omaisuusriskit on huomioitava. Meillä kahvilatoiminnassa se tarkoittaisi erilaisia koneita, laitteita ja kalusteita mitä toimintamme edellyttää. Yrityksen ulkopuolisista riskeistä yrityksemme tulisi olla ajan tasalla kilpailijoidemme toimenpiteistä. Ulkopuolisista riskeistä huomioon otettavia riskejä ovat myös erilaiset yritystoimintaa koskevat lakimuutokset (Viitala & Jylhä 2007, 343.)

8 YHTEISKUNNALLISTEN VAIKUTUSTEN MITTAAMINEN JA HYÖDYNTÄMINEN

Yhteiskunnallisten yritysten on pystyttävä osoittamaan yhteistyökumppaneilleen, että yritystoiminnalle asetetut yhteiskunnalliset tavoitteet on saavutettu. Euroopassa käytetään erilaisia mittausmenetelmiä joilla yhteiskunnallisia vaikutuksia pystytään tarkastelemaan.

Yhteiskunnallinen yritys hyötyy sosiaalisten vaikutusten mittaamisesta monin tavoin. Keskeisimpiä hyötyjä on kolme. On oleellista ensinnäkin selvittää miten sosiaalisten vaikutusten ja hyötyjen luomisessa onnistutaan. Toiseksi arvioimalla työtään yritys kehittyy, ja sen toiminta paranee. Kolmanneksi yrityksellä on parempi tilanne esimerkiksi julkisissa ja eettisissä hankinnoissa, kun sosiaalisia tuloksia mitataan ja niistä kerrotaan avoimesti. Todennäköisyys myös rahoituksen saamiseen voi vahvistua. (Merenmies & Kostilainen 2007, 1.)

Tulevaisuudessa on tärkeää raportoida avoimesti yhteiskunnallisten yritysten toimintaa ja osoittaa tavoitteiden vaikuttavuus. Tämä on ehdoton edellytys sille, että yhteiskunnalliset yritykset saavat tulevaisuudessa tukea toimintaansa yhteiskunnalta. Mittaamisella on useita hyötyjä yhteiskunnallisen yrityksen toiminnalle. Näin voidaan esimerkiksi tuottaa tietoa toiminnan kehittämiseksi, lisätä yhteistyökumppaneiden kiinnostusta, hyödyntää tuloksia tarjouskilpailussa ja parantaa rahoituspäätöksiä. (Lilja & Mankki 2010, 37–38.)

8.1 Sosiaalinen tilinpito ja SROI-menetelmä

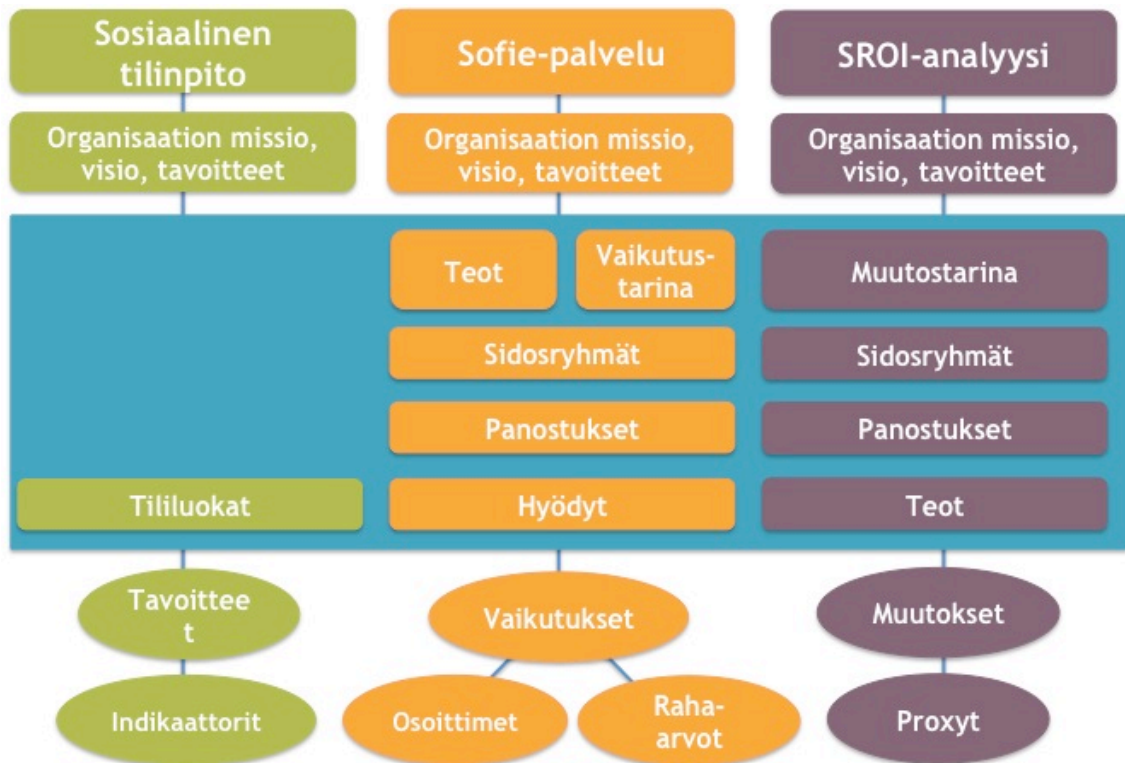
Käytetyimpiä mittausmenetelmiä joilla yhteiskunnallisia vaikutuksia voidaan tarkastella ovat sosiaalinen tilinpito ja SROI-järjestelmä (Social Return on Investment). Sosiaalinen tilinpito tarkoittaa sosiaalisten tavoitteiden toteutumisen seuranta ja raportointia. Lopuksi seuratasta ajanjaksosta tehdään tilintarkastus. Menetelmällä pyritään osoittamaan ulkoisille sidosryhmille toiminnan tulokset. SROI-menetelmällä yhteiskunnallisia tavoitteita arvioidaan mittareilla, jotka

lopuksi lasketaan rahaksi. Tarkoituksena on arvottaa rahallisesti jokainen panostus ja saavutettu hyöty. Näin voidaan määrittää sijoitusten yhteiskunnallinen kannattavuus. SROI-menetelmässä painottuu ennen kaikkea sidosryhmänäkökulma eli yrityksen eri yhteistyökumppaneiden huomioon ottaminen. (Lilja & Mankki 2010, 36–37.)

SROI-raportti voi sisältää hyvinkin laajaa toiminnan kuvausta, mutta menetelmä tiivistää kaiken tiedon loppujen lopuksi vain yhteen suhdelukuun. Osa rahassa mitattavista panostuksista pystytään määrittämään vain perustuen arviointeihin. Edellä mainitut seikat saattavat herättää ulkopuolisten tahojen silmissä epäilyjä. Sosiaalisessa tilinpidossa käyttäjä voi käyttää hyväksi kokemiaan indikaattoreita. Samanaikaisesti tämä vapaus voi osoittautua monipuoliseksi tavaksi mitata yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja olla vertailukelvoton muihin toimijoihin nähden. (Lilja & Mankki 2010, 37.)

8.2. Sofie-palvelu

Opinnäytetyötä varten arvioimme Sofie-menetelmällä yrityksemme mahdollisia yhteiskunnallisia vaikutuksista. Sofie-palvelu on suomalaisen Syfo Oy:n kehittämä innovaatio. Nimi Sofie tulee sanoista social, financial and ecological evaluation. Sofiella voidaan mitata ja esittää organisaation yhteiskunnalliset vaikutukset. Se yhdistää parhaat käytännöt perinteisistä arviointimenetelmistä: sosiaalisesta tilinpidosta ja SROI-analyysistä. Yhdistämisellä on pyritty näiden menetelmien hyvien puolien vahvistamiseen ja heikkouksien vähentämiseen. Sofie menetelmän tueksi kehitetty työkalu toimii verkossa ja se on luotu käyttäjälle helppokäyttöiseksi. Liitteessä 4 näkyy miltä Sofie-menetelmän verkkosovellus näyttää. Sofie -menetelmässä voidaan tuoda yhteiskunnalliset vaikutukset esille määrällisinä, laadullisina ja rahamääräisinä vaikutuksina. (Sofie 2012, 9-10.)

KUVIO 5. Sofie-menetelmä
(Syfo 2012)

8.3 Café Muiston vaikutusten ennustava arviointi

Olemme tehneet Sofie-menetelmällä Café Muiston vaikutusten ennustavan arvioinnin (Liite 9). Arviointi on ennustava, koska kahvilan toiminta ei ole vielä käynnistynyt. Arvioinnissa emme ole voineet kerätä konkreettista tietoa, esimerkiksi kyselyillä, haastatteluilla, tilastoilla tai case-tapauksilla liittyen arvioinnin eri vaikutuksiin. Tehty arviointi pohjautuu perustamissuunnitelmaan ja omaan visioomme Café Muiston toiminnasta. Arviossa on vaikutusten osoittimina käytetty erityisesti tutkimustietoa, asiantuntijalausuntoja sekä erilaisia tiedonkeruun tapoja, joita aiomme toiminnan käynnistyttyä käyttää. Arviointia tullaan vielä täydentämään kun toiminta käynnistyy. Tällaisenaan arvioinnilla saa kuitenkin riittävän kuvan millaisia vaikutuksia yrityksellämme tulee olemaan ja ketä se erityisesti hyödyttää.

Pystymme arvioinnilla todistamaan yhdessä tulevan liiketoimintasuunnitelman kanssa eri sidosryhmille, erityisesti rahoittajille toiminnan tarpeellisuuden. Lisäksi arvioinnilla pystytään kartoittamaan yritystoiminnan mahdollisia riskejä. Ennustava arviointi toimii erinomaisena pohjana Café Muiston myöhemmälle Sofie-arvioinnille, joka tehdään pohjautuen todelliseen toimintaan. Lisäksi arviointi auttaa meitä ymmärtämään monipuolisesti toimintaamme, sen vaikutuksia ja kehittämään Café Muistoa parempaan suuntaan. Se mahdollistaa, että toimintamme on läpinäkyvää kaikkien sidosryhmien kannalta. Arviointia tehdessä on sidosryhmät mahdollista ottaa mukaan, joka mahdollistaa heidän osallistumisensa Café Muiston kehittämiseen ja vaikutusten arviointiin.

Sofie-menetelmällä tehdyllä arvioinnilla olemme tarkastelleet Café Muiston eri tekojen vaikutuksia ja hyötyjä valitsemiimme sidosryhmiin ja osoittaneet ne eri tavoilla. Arvioitavat teot olivat: työelämään integroiminen, yhteisöllisyyden lisääminen ja vertaistukiryhmien järjestäminen. Näistä teoista saatua hyötyä ajattelimme seuraavien sidosryhmien näkökulmasta: tuettu työntekijä, asiakkaat, valtio, Helsingin kaupunki ja vapaaehtoiset työntekijät. Tarkat sidosryhmien saamat hyödyt ja vaikutukset, sekä niihin käytetyt osoittimet näkyvät liitteessä 9, joka on Sofie -raportti. Vaikutusten tarkempaa käsittelyä ei ole mielestämme olennaista avata tässä, sillä se saattaa sekoittaa lukijaa. Tuomme kuitenkin ohessa esille niistä keskeisimmät. Olemme jättäneet raha-arvot pois arvioinnista, mutta aiomme lisätä ne täydentäessämme arviointia tulevaisuudessa.

Työllistämisellä on sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia sekä työllistetyille, että yhteiskunnalle. On oletettavaa, että toimintaan panostetut resurssit maksavat itsensä takaisin säästyneinä ensi- ja viimesijaisten tukien kustannuksina sekä muina syrjäytymiseen liittyvinä oheiskustannuksina kuten terveys- ja sosiaalipalveluiden matalampana kuormittumisena. Yksilön tasolla työllistämistoimenpiteiden vaikutus liittyy erityisesti sosiaalisen osallisuuden ja integroinnin edistämiseen. Muita myönteisiä vaikutuksia ovat muun muassa taloudellinen riippumattomuus ja karttunut työkokemus, joka edesauttaa siirtymistä avoimille työmarkkinoille.

Café Muiston pyrkimyksenä on luoda yhteisöllinen tila. Tässä onnistumalla Café Muiston käyttäjien hyvinvointi lisääntyy, ja sillä on myös vaikutuksia yhteiskuntaan. Hyvinvoinnin positiiviset muutokset saadaan aikaan järjestämällä muun muassa vertaistukiryhmiä kotiäideille ja ikääntyville. Näistä saatu hyöty näkyy yhteiskunnalle esimerkiksi säästöinä ikääntyneiden asuessa kotona pidempään. Yhteisöllisyys vaikuttaa myös turvallisuuden ilmapiiriin edistämiseen ja alueen imagon monipuolistumiseen. Vapaaehtoiset hyötyvät Café Muistossa suorittavasta vapaaehtoistoiminnasta siten, että heidän tarpeellisuuden tunne lisääntyy ja psyykinen, fyysinen sekä sosiaalinen vireys pysyy yllä.

9 ARVIOINTI JA JATKOSUUNNITELMAT

Kartoittaessamme mahdollisuuksia yrittäjyyteen sosionomin koulutukseen pohjautuen, vastaan tuli sosiaalisen yrityksen käsite. Se tuntui heti omalta ja arvopohjaamme sopivalta toimintamuodolta. Samaan aikaan pohdimme myös sopivaa aihetta opinnäytetyölle. Huomasimme, että oman sosiaalisen yrityksen perustamissuunnitelman laatiminen olisi kiinnostava ja ajankohtainen aihe. Samalla voisimme testata valmiuksiamme toteuttaa yhteiskuntavastuullista yrittäjyyttä. Uskomme, että sosionomikoulutuksesta saadulla tietotaidolla on mahdollista toimia sekä yhteiskunnallisena että sosiaalisena yrittäjänä. Opinnäytetyöllä haluamme osoittaa muille sosionomitutkinnon suorittaneille esimerkin siitä, että se on mahdollista.

Pyysimme Kuntaliiton erityisasiantuntija Jukka Hakolaa ja Syfon asiantuntija Helena Marttilaa tekemään SWOT-analyysin opinnäytetyöstämme. SWOT-analyysien tarkoituksena on ollut kehittää liikeideaa ja saada ulkopuolista palautetta opinnäytetyöstämme. Hakolan ja Marttilan SWOT-analyysit ovat liitteinä 6 ja 7. Avaamme SWOT-analyysien osa-alueet tiivistetysti seuraavissa kappaleissa. Näiden SWOT-analyysien ohella olemme saaneet palautetta opinnäytetyöstämme myös ohjaavilta opettajilta, jonka pohjalta olemme kehittäneet sitä. Ulkopuolisten tahojen saaman arvioinnin lisäksi olemme myös itse arvioineet työtämme koko sen tekoprosessin ajan refleктоivalla otteella.

Marttilan SWOT-analyysi käsitteli opinnäytetyötämme. Vahvuuksina Marttila toi esille, että opinnäytetyömme aihe on urauurtava ja omaperäinen, jossa yhdistetään poikkitieteellisesti kaupallista ja sosiaalista näkökulmaa. Opinnäytetyö on aiheen vaikeudesta huolimatta laajasti taustoitettu. Teksti on yhtenäinen, vaikka kirjoittajia on kaksi. Kirjoittajien into näkyy myös tekstissä. Heikkouksia työssä on laajan aiheen aiheuttama sekavuus. Kappaleita on paljon ja osa niistä jää irrallisen tuntuiseksi. Lisäksi opinnäytetyössä on jonkin verran toistoa. Mahdollisuuksina Marttila on maininnut, että kappaleita uudelleen sijoittelemalla ja tekstin viimeistelyllä saadaan työstä eheämpi kokonaisuus. Työ lisää tietämystä ai-

heesta ja toimii rohkeana esimerkkinä opiskelijakollegoille uudesta opinnäytetyön aiheesta ja työllistymisen vaihtoehdosta. Suurimpina uhkina työssä on, että uusi aihe ja vieraat käsitteet, sekä Suomessa vasta määrittelyn alla oleva aihe aiheuttavat lukijassa hämmennystä. Marttilan SWOT-analyysin pohjalta olemme tehneet muutoksia opinnäytetyöhömmö ja kehittäneet sitä selkeämpään suuntaan.

Hakola arvioi SWOT- analyysin avulla yrityksemme liikeideaa. Vahvuuksina hän on esittänyt liikeidean selkeyden ja perustajien innovatiivisuuden sekä arvopohjan. Hakola näkee, että liikeidea on realistinen ja sille on yhteiskunnallista tilausta. Suurimmat heikkoudet liittyvät perustajien kokemattomuuteen ja taloudellisiin tekijöihin, kuten ansaintalogiikkaan. Mahdollisuuksina Hakola korostaa yhteiskunnallista tilausta tällaiselle toiminnalle, sekä uskaliaista visiointia. Keskeisimmät uhat liittyvät todellisten kumppanien puutteeseen ja kilpailijoihin. Hakola on avannut SWOT –analyysiä erillisellä kommenttipaperilla, joka on liitteessä 8. Otamme Hakolan asiantuntevat kommentit huomioon, kun alamme työstää Café Muiston liiketoimintasuunnitelmaa.

Opinnäytetyön tekovaiheessa pääpaino oli liiketoimintasuunnitelmassa. Prosesin edetessä päätimme kuitenkin painottaa erityisesti yhteiskunnallista puolta ja toimintamme vaikutusten arviointia. Tästä johtuen supistimme liiketoimintasuunnitelman perustamissuunnitelmaksi. Ajatuksena on kehittää perustamissuunnitelman pohjalta tulevaisuudessa kattava liiketoimintasuunnitelma. Kannustamme omalta osaltamme sosionomiopiskelijoita pohtimaan yhteiskunnallista yrittäjyyttä vaihtoehtona työllistymiselle. Siihen liittyy omat haasteensa ja riskinsä, mutta hyvällä liikeidealla ja rationaalisella luovuudella uskomme, että tämä on mahdollista. Omat tulevaisuuden haasteemme yrityksemme perustamisen kannalta liittyvät erityisesti rahoituksen saamiseen ja palveluiden tuottamiseen. Tarkoituksena näissä haasteissa on hyödyntää muun muassa Aaltoyliopiston yrityshautomoa ja SYFO Oy:n konsultointiapua.

10 POHDINTA

Aloitimme opinnäytetyön työstämisen syksyllä 2010. Löysimme itsemme keskel-
tä yhteiskunnallisen yrittäjyyden dialogifoorumin sekavaa keskustelua, jossa
yhtenäiset käsitteet yhteiskunnallisesta ja sosiaalisesta yrittämisestä etsivät vie-
lä paikkaansa. Keskusteluiden pääpaino oli tuolloin erityisesti sosiaalisessa yrit-
tämisessä. Ero tähän päivään on huomattava. Käsitteet ovat eri tahoilla yhte-
näistyneet ja tarkentuneet. Erityisesti yhteiskunnallisen yrittämisen käsite on
selkiintynyt ja verrattuna sosiaaliseen yrittämiseen on se nykyään helpommin
lähestyttävä. Yhteiskunnallinen yrittäminen antaa organisaatioille enemmän liik-
kumavaraa, eikä siihen liity samanlaista stigmaa kun vastaavasti sosiaaliseen
yrittämiseen.

Yhteiskuntavastuu ja vaikutusten osoittaminen ovat alkaneet kiinnostaa niin eri
organisaatioita kuin tavallista kuluttajaa. Kuluttajia kiinnostaa keneltä tuotteensa
ostaa. Yhä useampi painottaa ostopäätöksessään sen eettisyyttä. Viime aikoina
mediassa on käsitelty useita tapauksia, jotka ovat liittyneet eri organisaatioiden
toiminnan läpinäkyvyyden ja vastuullisuuden puutteeseen. Esimerkiksi Helsin-
gin yliopiston henkilöstöjärjestöt kyseenalaistivat käytetyn työterveyshuollon
tarjoajan toiminnan eettisyyden, koska kokivat sen olevan ristiriidassa oman
toimintansa arvojen kanssa (Liiten 2012).

Sosionomin koulutus antaa monipuoliset puitteet toimia yhteiskunnallisena tai
sosiaalisen yrittäjänä. Mielestämme tällaista yrittäjyyttä on tuotu esille hämmäs-
tyttävän vähän Diakonia-ammattikorkeakoulun sosionomin koulutusohjelmassa.
Nimenomaan yhteiskunnallinen ja sosiaalinen yrittäminen ovat sosionomille
luonnollinen yrittämisen muoto. Opetukseen olisi hyvä saada muutos tarjoamal-
la esimerkiksi oma kurssi, joka käsittelisi yhteiskunnallista yrittämistä. Kurssi
voisi pitää sisällään myös yhteiskuntavastuun ja yhteiskunnallisten vaikutusten
osoittamisen teemoja, sillä tulevaisuudessa niiden ymmärtämistä tullaan vaati-
maan erityisesti sosiaalialalla. Diakonia-ammattikorkeakoulun sisältä löytyy eri-
tyisosaamista juuri näihin teemoihin liittyen, mutta se ei näy opetuksessa. On

tärkeää, että kehittämistyöstä saatu tieto tuotaisiin myös osaksi opetusta, jotta opiskelijoiden on mahdollista hyötyä siitä.

Opinnäytetyön tekeminen on ollut mielenkiintoista ja antoisaa erityisesti sen ajankohtaisuuden vuoksi. Olemme päässeet seuraamaan läheltä miten yhteiskunnallista yrittäjyyttä on tuotu osaksi suomalaista yhteiskuntaa. Ajankohtaisuus on tuonut myös omat haasteensa. Yhteiskunnallinen ja sosiaaliseen yrittäminen ovat vielä muutosvaiheessa ja siksi niiden käsitteet ovat osittain epäselviä, vaikka selkeyttä on saatu esimerkiksi Yhteiskunnallinen yritys-merkillä. Uutta tietoa on tullut jatkuvasti, joka on tuonut omat haasteensa työskentelylle ja aiheen haltuun ottamisessa.

Syfo Oy on omalla panostuksellaan tukenut meitä opinnäytetyössä antamalla käyttöömme Sofie-menetelmän. Sofie-arvioinnin tekeminen on syventänyt tietämystämme yhteiskunnallisen vaikutusten arvioinnin tärkeydestä ja opettanut miten sellainen käytännössä tehdään. Opinnäytetyöprosessin aikana olemme oppineet myös mitä kaikkea täytyy ottaa huomioon, kun pohtii yhteiskunnallisen tai sosiaalisen yrityksen perustamista. Oman näköisessä työssä ovat kannustaneet myös ohjaavat opettajat Sanna-Liisa Liikanen ja Eila Jantunen. Oman tukensa meille ovat antaneet jo aiemmin työssä mainitut Jukka Hakola, Helena Marttila sekä Hannes Halttunen. Opinnäytetyön tekeminen kahdestaan on tuntunut meistä luontevalta, koska olemme yhdessä kehitelleet liikeidean. Yhteistyö on mahdollistanut myös työtämme kehittävän reflektoinnin ja sosionomin kompetenssien peilaamisen yhteiskunnallisena yrittäjänä toimimiseen.

On ollut antoisaa huomata, että sosionomikoulutuksen teoriaosioiden ja harjoitteluiden myötä saatu tieto ja kokemus näkyvät opinnäytetyössämme monipuolisesti. Erityisesti harjoitteluistamme olemme saaneet runsaasti ideoita oman liikeidean kehittämiseen.

LÄHTEET

- Ahonen, Guy & Ojala, Leenamajja 2003. Työhyvinvointi tuloksentekijänä. Helsinki: WSOYpro.
- Arabianranta 2012. Info. Viitattu 20.2.2012. <http://www.arabianranta.fi/info>
- Diakonia-ammattikorkeakoulu 2012. Opetussuunnitelma. Sosiaalialan koulutusohjelma. Viitattu 19.4.2012.
http://www.diak.fi/files/diak/Lomakkeet/OPSSosionomi_2011.pdf
- Dialogifoorumi 2011. Onko tilaa? Onko tilausta. Työmarkkinoille integroivan yhteiskunnallisen yrittäjyyden mahdollisuudet hoivapalveluissa. 2.3.2011 Hanasaaren kulttuurikeskus, Espoo
- Dialogifoorumi 2010. Se on valinnoista kiinni! Yhteiskunnallisen yrittäjyyden tila ja tulevaisuus. 5.10.2010. Marinna congress center, Helsinki.
- e-conimic 2011. Oma pääoma – Mitä tarkoittaa oma pääoma? e-conomic kirjanpito-ohjelma. Sanakirja taloustermeille. Viitattu 27.10.2011.
<http://www.e-conomic.fi/kirjanpito-ohjelma/sanakirja/oma-paaoma>
- Elinkeinoelämän keskusliitto 2006. Vastuullinen yritystoiminta. Viitattu 12.11.2011.
http://www.hpl.fi/businessforums/EKjulkaisu_vastuullinen_yritystoiminta/fi/esimerkit/lainsaadantoa_ohjeita_suosituksia.php
- Eskola, Antti & Kurki Leena 2001. Johdannoksi. Teoksessa Eskola, A& Kurki, L. (toim.) Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Tampere: Vastapaino, 7–14.
- EU Comission 2010. Small and medium-sized enterprises (SMEs). Social Enterprises Viitattu 23.11.2010
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/social-economy/social-enterprises/index_en.htm
- Finnvera 2011. Yrittäjälaina. Lainat. Viitattu 26.10.2011.
<http://www.finnvera.fi/Lainat/Yrittajaelaina>
- Fredrikson Marketta 2011. Luento informaatiolukutaidosta. 21.11.2011. Diakonia- ammattikorkeakoulu, Helsinki.

- Grönberg, Ville & Kostilainen, Harri 2012. Sosiaalisten yritysten tila ja tulevaisuus. Yhteinen yritys -hanke. Loppuraportti. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Työ ja yrittäjyys. 12/2012.
- Hakola, Jukka 2012. Erityisasiantuntija, Kuntaliitto. Kommentit SWOT – analyysiin. Komenttipaperi.
- Helsingin kaupunki, 2012. Viitattu 22.2.2012.
<http://www.uuttahelsinki.fi/arabianranta>
- Helsingin kaupunki, 2010. Tuetun työllistymisen palvelu. Työnantajaksi. Viitattu 27.2.2012.
http://www.hel.fi/hki/sosv/fi/kehitysvammaisten_palvelut/tuettu_tyollistyminen/tyonantajaksi
- Hyyppä, Markku T. 2002. Elinvoimaa yhteisöstä. Sosiaalista pääomaa ja terveys. Otavan Kirjapaino Oy: Keuruu.
- If i.a. Yritys. Vakuutukset. Viitattu 16.3.2012.
<http://www.if.fi/web/fi/yritysasiakkaat/Vakuutuksemme/Lakisaateine-ntapaturmavakuutus/Pages/Esittely.aspx>
- Kainlauri, Anne 2007. Ideasta hyvinvointialan yrittäjäksi. Juva: WSOY
- Kansalaisyhteiskunnan tutkimusportaali 2011. Viitattu 16.9.2011.
<http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/sosiaalinen-yritys>
- Kehitysvammaisten Tukiliitto ry, i.a. Viitattu 27.2.2012.
<http://www.kvtl.fi/fi/tyoelama/tyollistyminen/tuettu-tyo/>
- Koski, Arja 2005. Ikäjohtaminen sosiaali- ja terveysalan työssä. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu
- Koskiahho, Briita 2001. Sosiaalipolitiikka ja vapaaehtoistyö. Teoksessa A, Eskola & L, Kurki. (toim.) Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Tampere: Vastapaino, 15–40.
- Kostilainen, Harri 2010. Tutkija, Diakonia-ammattikorkeakoulu. Helsinki Haastattelu 13.9.2010.
- Laiho, Ulla-Maija; Grönberg, Ville; Hämäläinen, Pertti; Stenman, Jonna & Tykkyläinen, Saila 2011. Yhteiskunnallisen yrityksen toimintamallin kehittäminen. Työ ja elinkeinoministeriön julkaisuja Konserni 4/11. Helsinki: Edita.
- Laki sosiaalisista yrityksistä 30.12.2003/1351
- Laki julkisesta työvoimapalvelusta 30.12.2002/1295

- Lehtinen, Sini-Tuulia 1997. Vapaaehtoistoiminta- kasvava voimavara? Näkökulmia ammattiyöhön. Omaehtoisen kehityksen julkaisuja. Sarja B, vapaaehtoistoiminta 1/97. Kansalaisareena ry.
- Liiten, Marjukka 2012. Helsingin yliopiston henkilöstö haluaa eroon Mehiläisestä. Helsingin Sanomat. 23.2., Kaupunki.
- Lilja, Inka & Mankki, Jussi 2010. Yhteiskunnallinen yritys. Luova ja yhdistävä toimintatapa. Selvitys yhteiskunnallisesta yritystoiminnasta Suomessa ja sen mahdollisuuksista työllistää heikossa työmarkkina- asemassa olevia henkilöitä. Helsinki: Yhteinen yritys –hanke.
- Merenmies, Jaana i.a. Artikkeliluonnos kirjaan: "Sosiaaliset yritykset ja hyvinvointipalvelut"
- Merenmies, Jaana & Kostilainen Harri (toim.) 2007. Sosiaalisten vaikutusten mittaaminen ja hyödyntäminen. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu 1.
- Merenmies, Jaana & Pättiniemi Pekka 2010. Yhteisötalous ja yhteiskunnalliset yritykset. Teoksessa Heikki, Hiilamo & Juho, Saari (toim.) Hyvinvoinnin uusi politiikka. Johdatus sosiaalisiin mahdollisuuksiin. A Tutkimuksia 27. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu 179–202
- Mielenterveys ja päihdetyön valtakunnallinen kehittämisseminaari 2011. Uusia kohtaamisen areenoita. 23.8.2011. Suomen Kuntaliitto
- Nikula Tuula 2008. Ankkurina arjessa. Tutkielma ikääntyvien vapaaehtoisten ja omaishoitoperheiden kokemuksista. Eläkeliitto. Julkaisuja nro 5.
- Noppi, Eija & Koistinen, Paula 2005 (toim.) Laatu vanhustyöhön. Helsinki: Tammi
- Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624
- Ojasalo; Katri, Moilanen; Teemu & Ritalahti, Jarmo 2009. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOYpro.
- Okkonen, S. & Taberman, P.: Vapaaehtoistyö palveluiden täydentäjänä vanhus-ten palvelutalossa. Opinnäytetyö. Diakonia-ammattikorkeakoulu, 2004. Viitattu 19.3.2012.
http://kirjastot.diak.fi/files/diak_lib/Helsinki2004/Okkonen216Taberman.pdf
- Pesola, Kirsti 2009. Esteettömyysopas. Mitä, miksi, miten. Invalidiliiton julkaisu- ja O.39.

- Pienyrityskeskus 2012. Senioriyrittäjyys sai maailman ensi-iltansa Mikkelissä.
Viitattu 22.2.2012.
<http://pienyrityskeskus.aalto.fi/fi/info/ajankohtaista/view/2012-02-20/>
- Porkka, Suvi-Tuuli 2009. Työnohjaamisen taito: Oppikirja vapaaehtoisen työnohjaajalle. Suomen mielenterveysseura.
- PosiVire 2011. Aalto-yliopisto: PosiVire Oy vaikuttavuustutkimus. Viitattu 17.2.2012. <http://www.posivire.fi/uutiset.html?31>
- Pöyhönen, Eveliina; Hänninen, Esko; Merenmies, Jaana; Lilja, Inka; Kostilainen Harri & Mankki, Jussi 2010. Sosiaaliset ja yhteiskunnalliset yritykset. Uuden talouden edelläkävijät? Raportti. Yhteinen yritys-hanke.
- Reinikainen, Susanna 2012. Markkinointipäällikkö, Syfo Oy. Helsinki. Haastattelu. 1.3.2012.
- Rissanen, Sari & Sinkkonen, Sirkka 2004. Hoivayrittäjyys. Jyväskylä: PS-kustannus Rove, Kirsti; Floman, Erik & Malmivirta, Martti 2011. Yhteiskunnallisen yrittämisen rahas-tomalli. Loppuraportti. Helsinki: Eera.
- Saari, Juho 2010. Sosiaalisen onnellisuuden politiikka. Teoksessa Heikki, Hii-lamo, & Juho, Saari (toim.) Hyvinvoinnin uusi politiikka. Johdatus sosiaaliin mahdollisuuksiin. A Tutkimuksia 27. Helsinki: Diakoniamattikorkeakoulu 179–202
- Sofie 2012. Sofie-järjestelmän käyttöohje. Helsinki: Syfo Oy
- Sosiaali ja terveysturvan keskusliitto 2005. Vapaaehtoistoiminnan koulutusai-neisto.
- Sosiaalinen yritys 2011. Mikä on sosiaalinen yritys? Viitattu 16.9.2011.<http://www.sosiaalinenyritys.fi/sosiaalinenyritys>
- Sosiaalinen yritys. Taloudellinen tuki. Viitattu 27.9.2011.
<http://www.sosiaalinenyritys.fi/yrityksenperustajalle/tuet>
- Suomalaisen Työn Liitto 2012. Yhteiskunnallinen yritys. Viitattu 14.2.2011.
<http://www.avainlippu.fi/liiton-merkit/yhteiskunnallinen-yritys-merkki>
- Suomen yhteiskunnallisten yrittäjien yhdistys. Yhteiskunnallinen yrittäjyys. Viitattu 4.1.2012. www.syy.fi/taustaa
- Suomen yrittäjät 2010. Yrittäjän eläkevakuutus YEL. Yrittäjä ihmisenä. YEL-vakuutus. Päivitetty 30.12.2010. Viitattu 26.10.2011.
<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/yrittajaihmisena/yelvakuutus/>

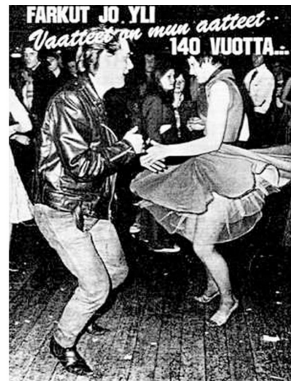
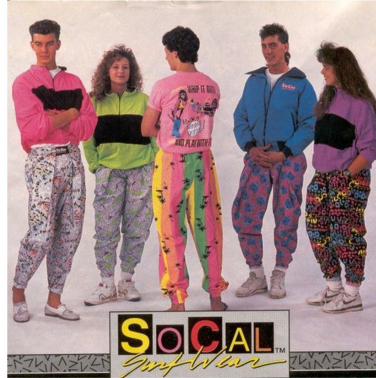
- Syfo i.a. Rajoitettu voitonjako. Viitattu 21.2.2012. <http://www.syfo.fi/fi/syfo-oy/rajoitettu-voitonjako/>
- Työ- ja elinkeinoministeriö 2011. Sosiaalisten yritysten rekisteröinti. Viitattu 20.9.2011. <http://www.tem.fi/index.phtml?s=2567>
- Työ- ja elinkeinotoimisto. Työnantajan palvelut. Viitattu 27.9.2011. http://www.mol.fi/mol/fi/99_pdf/fi/06_tyoministerio/06_julkaisut/05_esiteet/tme0014s_palkkatuki.pdfhttp://www.mol.fi/mol/fi/01_tyonantajat/06_2rekrytoinnin_tuki/02_palkkatuki/index.jsp
- Työ- ja elinkeinotoimisto. Työnantajan palvelut. Palkkatuki esite. Viitattu 27.9.2011.
- Työ- ja elinkeinotoimisto 2012. Starttiraha- aloittavan yrittäjän tuki. Viitattu 31.1.2012. http://www.mol.fi/mol/fi/04_yrittaminen/05_starttiraha/index.jsp
- Vogt, Ellen 2010. Projektipäällikkö, Diakonia-ammattikorkeakoulu. Helsinki. Haastattelu 27.9.2010.
- Yhteinen yritys 2011. Sosiaalinen yritys, mikä se on? Viitattu 16.9.2011. <http://www.yhteinenyritys.fi/site/tietopankki/sosiaalinen-yritys/>
- Yhteiskunnallisten yritysten Living lab 2012. Yhteiskunnallinen yritys. Yhdistä business ja arvot. PowerPoint-esitys.
- Yritysetiikka. Työkalupakki sosiaalisten yritysten toiminnasta vastaaville. Viitattu 22.2.2012. <http://www.syfo.fi/forum/julkaisut/yritysetiikka.pdf>
- Yrityssuomi 2007. Osakeyhtiö. Viitattu 12.11.2011. <http://www.update.yrityssuomi.fi/ysforms/default.aspx?nodeid=1560>
- 7
- Viitala, Riitta; Jylhä, Eila 2007. Liiketoimintaosaaminen. Menestyvän yritystoiminnan perusta. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Kumpulainen, Riitta. Mielensterveys 3/04. Hyvinvointia yhteisöllisyydestä. Viitattu 7.3.2012. Julkaisia: Mielensterveyden keskusliitto. http://www.aikakaus.fi/al_koulussa/artikkelipankki/yhteisollisyys.htm
- Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2012. Viitattu 7.3.2012. http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/tyon/periaatteet/yhteisollisyys

LIITE 1. IDEOITA/MUISTIINPANOJA JATKOTYÖSKENTELYLLE

- Järjestetään ikääntyneille Café Muiston tiloissa päivätoiminta- tyyppistä toimintaa, myös muiden ryhmien mahdollista osallistua. Lisätään näin esimerkiksi eri ikäisten yhdessä toimimista
- Kotiäitien vertaistukiryhmiä
- Opiskelijoille erityisiä tarjouksia, esim. santsikupit ilmaiseksi opiskelujen lomassa
- Muisteluryhmä
- Halukkaille internetin/tietokoneen käytön ohjausta, esim. ikääntyville kahvittelun lomassa
- Pike vetämään muistomateriaali taidepajaa
- Valkokangas ja muita materiaaleja joiden kautta voidaan luoda erilaisia kulttuuriympäristöjä, kuten 50-luvun tai 80-luvun Suomi. Toimintaa voi hyödyntää esim. eri sukupolvia yhdistävässä toiminnassa, tai tapahtumien pinnallisten järjestämisessä, kuten syntymäpäivät
- Muistoryhmä lapsille: matka mummon lapsuuteen
- markkinointi-, brändi- ja viestintästrategiat
- alkurahoitus ja kumppaneiden hankkimisen haasteet
- tuotekehittely, hinnoittelu
- Palovakuutus, kotivakuutus
- työnohjauskoulutus ja työnohjauspalvelut
- mottoja: tule sellaisena kuin olet

LIITE 2 MUISTOKARTTA

LIITE 3. REINIKAISEN MUISTIINPANOT BRANDISTÄ JA MARKKINOINNISTA

Markkinointistrategia

- missio, visio, arvot (miksi olemme olemassa ja mihin pyrimme)
- toimintaympäristö (yleiset trendit=onko hyödynnettävissä toimintaanne esim EU:n Vanhusten vuosi / vastuullisuus / sosiaalisuus / local vs global, swot=toiminnan heikkoudet, vahvuudet, uhat ja mahdollisuudet, kilpailijat)
- tarkoitus (mikä on toiminnan tarkoitus: esimerkiksi tarjota asiakkaille mukava paikka tapaamiin / virikkeellinen paikka ajanviettoon alueella ja tavata muita)
- tavoite (tehdä kannattavaa liiketoimintaa myymällä kahvilapalveluita ja ryhmätoimintapalveluita, ja edistää alueen asukkaiden hyvinvointia tarjoamalla laadukkaita palveluita)
- kenelle (kuka on asiakkaamme ja kenelle myymme? ketkä muut ovat intressissä, mutta eivät ole tärkeitä maksavia asiakkaita?)
- mitä (mitä palveluita ja tuotteita myydään?)
- miten (missä myymme? miten myymme? millä hinnalla? /huom kilpailijat, aukioloajat? yhteistyökumppanit?)
- resurssit (työntekijät? rahoitus?)

Brandi

- yrityksen nimi, ilme (logo, yrityksen värit, fontti jne), slogan
- miksi olemme olemassa (ydin)
- mitä teemme ja toimitamme (mistä puhumme)
- markkinat (kenelle puhumme)
- markkinointikonsepti (missä puhumme)
- jos olemme henkilö, millainen olemme (esim rento/asiallinen, luova/konservatiivinen, nuori/vanha, innovatiivinen/nostalginen)
- tone of voice (miten puhumme)
- miten näkyy (a) ilme ja b) käytös: asiakkaan tapaaminen, asiakkaan palveleminen, asiakkaan muistaminen/jälkihoito

Markkinointiviestintä

- kilpailutekijät (miksi asiakas ostaa juuri meiltä: olemme laadukas (stockka)/ olemme halpa (lidl)– mihin perustuu teidän paremmuus verrattuna viereiseen kahvilaan?)
- kohderyhmä (kenelle puhut)

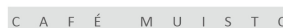
- viesti ja kanavat (toisto, säännöllisyys) esim sosiaalinen media, alueen lehtiin juttuja uudesta toimi, oppilaitokset flyer/ilmoitus jne
- seuranta (mikä toimii, mikä ei) ja asiakaspalaute

Niin kuin huomaat, markkinointistrategia on sisällä liiketoimintasuunnittelussa.

Ja useat asiat menevät päällekkäin noissa aiheissa (strategia, brandi ja markkinointiviestintä).

Eli kun kerran mietit kunnolla strategian – miksi olemme, mitä tarjoamme&mihin hintaan, kenelle tarjoamme&miten/missä tuotamme palvelut, mikä viesti&missä kerrot sen – saat sieltä vastaukset sekä brandiin, että markkinointiviestintää varten.

LIITE 4. HALTTUSEN LOGOIDEAT

LIITE 5. SOFIE -MENETELMÄ

Yhteiskunnallisten vaikutusten asiantuntija

Sofie-palvelu on suomalainen innovaatio, Syfo Oy:n kehittämä systemaattinen menetelmä ja joustava järjestelmä. Sofie-menetelmä on ainutlaatuinen tapa tehdä systemaattisesti yhteiskunnalliset vaikutukset näkyväksi. Järjestelmän avulla vaikutukset raportoidaan joustavasti.

Suunnittele toiminnan vaikutukset sidosryhmiisi

Sidosryhmät ovat yhteiskunnallisten vaikutusten suunnittelussa ja arvioinnissa lähtökohdana. Mitä hyötyjä ja haittoja sidosryhmille koituu toiminnasta? Ovatko he samaa mieltä? Mitä ovat heidän odotuksensa?

Kestävämmillä päätöksillä vastuullisempaa toimintaa

Tunnistamalla ja arvioimalla oman toimintasi vaikutukset, luot pohjan kestävämmille päätöksille, vastuullisemmalle toiminnalle ja uskottavammalle yhteistyölle sidosryhmien kanssa.

Mitä ovat yhteiskunnalliset vaikutukset?

Yhteiskunnalliset vaikutukset muodostuvat sosiaalisista, taloudellisista ja ympäristövaikutuksista. Syfo auttaa tunnistamaan toiminnan monipuoliset vaikutukset.

Tilaa Sofie-palvelu!

Ajankohtaista

ASIAKASCASE: Hyvää, järjestelmällistä arviointitietoa Pohjois-Savon kansalaisopistoille: [tutustu hyvin tuloksiin >>](#)

ASIAKASCASE: Tampereen kaupungin SY5-projektissa hyötystä Sofie-palvelusta, [tutustu tarinaan >>](#)

Tilaisuudet

Tervetuloa tutustumaan Sofie-palveluun. Seuraava aamukahvi järjestetään 21.3. klo 8.30-10.00 Helsingissä.

Ilmoittautuminen

Café Muisto

TYÖPÖYTÄ | arviointi | raportti | käyttäjät | työkalut

Tiedotus!
Kahta termiä on muutettu: Tiedon lähde tyyppi on Tiedonkeruun kuvaus. Käyttöohjeessa tarkemmat tiedot. Sofie-neuvonta auttaa.

Café Muisto	Café Muisto	[Päivitys]	Ilja	TÄNÄÄN
Sofie-arviointi	Café Muisto	[Päivitys]	Ilja	TÄNÄÄN
Vaikutus	Elämäntapa normaalisuutta	[Päivitys]	Ilja	TÄNÄÄN
Vaikutus	Taloudellinen itsenäisyys vahvistuu	[Päivitys]	Ilja	TÄNÄÄN
Osoitin	Yhteisöllisyys työpaikalla lisää yhteenkuuluvaisuutta	[Päivitys]	Ilja	TÄNÄÄN
Osoitin	Itsetunto kasvaa	[Päivitys]	Ilja	TÄNÄÄN
Vaikutus	Fyysinen terveydentilanne paranee	[Päivitys]	Ilja	TÄNÄÄN
Vaikutus	Psyykinen terveydentilanne paranee	[Päivitys]	Ilja	TÄNÄÄN
Osoitin	Vapaaehtoistyön vaikutus eläkeläiseen	[Päivitys]	Ilja	TÄNÄÄN
Vaikutus	Psyykinen, fyysinen ja sosiaalinen viireys pysyy yllä	[Päivitys]	Ilja	TÄNÄÄN
Osoitin	Vapaaehtoisen oma kokemus	[Päivitys]	Ilja	TÄNÄÄN
Vaikutus	Tarpeellisuuden tunne lisääntyy	[Päivitys]	Ilja	TÄNÄÄN
Hyöty	Vapaaehtoinen työntekijä voi paremmin	[Päivitys]	Ilja	TÄNÄÄN
Sidosryhmä	Vapaaehtoistyöntekijät	[Päivitys]	Ilja	TÄNÄÄN
Osoitin	Elämäntilanteen kysely	[Päivitys]	Ilja	TÄNÄÄN
Osoitin	Itsetunnon kysely	[Päivitys]	Ilja	TÄNÄÄN

OMAT MUISTILAPUT

Muistilappuja ei löytynyt!

ARVIOINNIT

Café Muisto
Café Muisto (Vastuhenkittä)

Sofie

cafemuisto.sofienet.fi/commonmeasure/element:105

Uusein avatut Aloitus sivu Sosiaali Kaupat Asunnot Vapaa-aika Koti Ravintolat Opin näyttyö Keittotaito - ruo... Webmail - Nebula Kirjanmerkit

Käytä malliarviointia Lisää sidosryhmä Lisää teko Muokkaa Jakaminen

Café Muisto

työpöytä | **ARVIOINTI** | raportti | käyttäjät

Sofie

Café Muisto

Sofie-arviointi: Café Muisto

Ominaisuudet Tila: Ehdotettu

Ajankohta: 01.01.2013 - 01.01.2014

Arvioinnin vastuuhenkilö: *Iija Miskala*

Arvioinnin tarkoitus: Arvioinnin tarkoituksena on tehdä suunnitteluvaiheessa olevan yrityksen yhteiskunnallisten vaikutusten ennuste. Arvioinnilla pyrimme todistamaan rahoittajille toimintamme positiivisia yhteiskunnallisia vaikutuksia ja hyödyntämään sitä myös markkinoinnin tukena. Yrityksen perustamissuunnitelma on opinnäytetyö Diakoniammattikorkeakouluun. Arviointi on näin ollen myös oleellinen osa opinnäytetyötämme.

Arvot: Luovuus, vastuullisuus, sydämellisyys ja avoimuus

Missio: Toiminnan missiona on lisätä yhteisöllisyyttä tarjoamalla erilaisille ihmisille viihtyisän kohtaamispaikan, josta saa myös laadukkaita kahvila- ja ryhmänohjauspalveluita.

Visio: Visiona on luoda yrityksestämme esimerkki yhteiskunnallisesta yrityksestä, jonka toiminta perustuu sosionomikoulutuksesta saatuu tietotaloon ja jota muut alan opiskelijat voivat hyödyntää pohtiessaan vaihtoehtoja omalle työllistymiselle.

Toiminnan tavoitteet: Yrityksellämme on kaksi tavoitetta. Ensimmäiseksi haluamme omalta osaltamme vaikuttaa yhteiskunnassa vallitsevaan, erityisesti vajaan työolotilanteeseen. Toiseksi pyrimme luomaan yhteisöllisyyttä tarjoamalla kaikille ihmisille esteettömän kohtaamispaikan ajatuksella: "tule sellaisena kuin olet".

Toiminnan kuvaus: Café Muisto on sosiaalinen yritys, joka työllistää yrityksen omistajat sekä yhden vaikeasti työmarkkinoille sijoittavan henkilön. Café muisto tarjoaa ensisijaisesti kahvipalveluita, mutta toiminnan vakintuessa myös erilaista ryhmänohjauksellisia palveluita.

Arvioinnin toteutus: Arvioinnin toteuttavat perustamissuunnitelman tekijät. Arviointi on ennustava, jonka vuoksi tiedon keruuta edellyttäviä osoittimia emme voi käyttää. Osoittimet perustuvat suurimmaksi osin tutkimustuloksiin.

LIITE 6. MARTTILAN SWOT- ANALYYSI OPINNÄYTETYÖSTÄ

<p style="text-align: center;">Vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uraauurtava ja omaperäinen aihe • Poikkitieteellinen, kaupallista ja sosiaalista näkökulmaa yhdistävä • Hyvin taustoitettu, vaikka vaikea aihe ja kirjoituksia aiheesta vielä vähän • Hyvä ja yhtenäinen teksti, mikä ei ole itsestäänselvyys kun kirjoittajia on kaksi • Tekijöiden into ja motivaatio näkyy tekstissä 	<p style="text-align: center;">Heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laaja aihe aiheuttaa välillä sekavuutta ja herättää paikoitellen enemmän lisäkysymyksiä kuin antaa vastauksia • Kappaleita on paljon ja jotkut niistä varsin lyhyitä, jolloin osa jää irrallisen tuntuisiksi • Toisiinsa kiteytyvistä asiasisällöistä johtuen tekstissä esiintyy jonkin verran toistoa
<p style="text-align: center;">Mahdollisuudet</p>	<p style="text-align: center;">Uhat</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kappaleiden ja tekstin uudelleensijoittelulla työstä voisi saada vielä loogisemmin etenevämmän kokonaisuuden • Tekstin viimeistelyllä (pilkut, välilyönnit), muotoilun yhtenäistämislä (erisnimet, väliviivat) ja kappaleiden otsikoinnin tarkistamisella sisältöä vastaavaksi työ antaisi vieläkin huolitellumman ja vakuuttavamman vaikutelman • Valmis opinnäytetyö voi toimia rohkeana esimerkkinä opiskelijakollegoille uudenlaisesta, ajankohtaisesta ja poikkitieteellisestä opinnäytetyöaiheesta ja työllistymisen vaihtoehdosta • Ylipäättään työ lisää tietämystä aiheesta, joka on vielä valitettavan vähän tunnettu erityisesti sosiaalialalla, jossa potentiaalisia yrittäjiä olisi paljon 	<ul style="list-style-type: none"> • Laaja taustoitus ja aihe herättävät monessa kohdin mielenkiinnon saada tietää lisää, jolloin vaarana on, että työ vaikuttaa lukijasta keskeneräiseltä ja vajaalta • Monet käsitteistä ovat lukijalle ennestään vieraita, jolloin teksti saattaa jäädä kokonaisuudessaan vaikeasti ymmärrettäväksi • Suurin uhka on, että työn haastava ja ylipäättään Suomessa vasta määrittelyn alla oleva aihe sekoittaa lukijaa enemmän kuin antaa selvennystä

LIITE 7. HAKOLAN SWOT -ANALYYSI CAFE MUISTOSTA

<p style="text-align: center;">Vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selkeä visio • Innovatiivinen ja innokas ote • Uusi toimintamalli • Realismi • Toiminnan arvopohja • Yrittäjien tuoreus ja innokkuus "meidän juttu" • Yhteiskunnallinen tilaus 	<p style="text-align: center;">Heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yrittäjien kokemuksen ja suhdepääoman rajallisuus • Ansaintalogiikka • Toiminnan monisyisyys pienellä henkilökunnalla • Vain 1 vajaakuntoinen työllistetty -käytännönvaikeudet - imago-ongelmat
<p style="text-align: center;">Mahdollisuudet</p>	<p style="text-align: center;">Uhat</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Yhteiskunnallinen tilaus • Uusi toimintamalli • Toiminnan monistettavuus • Uskalias visiointi • Muutosalttius 	<ul style="list-style-type: none"> • Vapaaehtoisten motivoiminen yritystoimintaan • Todellisten kumppanien puute - palveluiden ostajien puute • Muut kahvilatoimijat ja kustannustaso

LIITE 8. HAKOLAN KOMMENTIT SWOT -ANALYYSISTÄ

Cafe Muisto

Sosiaalisen yrityksen perustamissuunnitelma

Olen tutustunut Viivi Lähteen ja Ilja Miskalan laatimaan opinnäytetyöhön ja sen sisältämään sosiaalisen yrityksen perustamissuunnitelmaan. Heidän pyynnöstään laadin yrityksen perustamiseen ja toimintaan liittyen SWOT-analyysin (liitteenä) jossa olen pyrkinyt arvioimaan heidän suunnittelemansa yritystoiminnan vahvuuksia ja potentiaalia sekä tuomaan esille kyseisen kaltaisen liiketoiminnan heikkouksia ja uhkakuvia. Seuraavassa olen lisäksi pyrkinyt hieman avaamaan SWOT-analyysiin kirjaamiani ajatuksia tarkemmin.

Arvioni mukaan yrityksen vahvuuksina varsinkin toiminnan alkuvaiheessa on yrittäjien innokas ja innovatiivinen ote jolla he ovat lähteneet kehittämään omien arvojensa mukaista konseptia. Tämän kaltaiselle yhteiskunnallisen yrittäjyyden toimintamallille on tässä ajassa yhteiskunnallista tilausta ja uusilla ideoilla sekä innostavalla otteella toiminta on mahdollista käynnistää kannattavasti. Vaikka suunnitelma on vielä osittain yleisen tiedon varassa eikä tarkkoja laskelmia liiketoiminnan mahdollisesta kannattavuudesta ole tehty, niin suunnitelmista on havaittavissa, että yrittäjillä on uusien ideoiden lisäksi tarvittavaa realismia taloudellisesti kannattavan toimintamallin kehittämiseen.

Yrityksen alkutaipaleella on kuitenkin monia asioita joita on huomioitava, että toiminta saadaan kestäväälle pohjalle. Keskeisimpinä ongelmina toiminnan alkuvaiheen kannalta pidän sitä, että suunnitelmien mukaan yrityksen toiminnan on tarkoitus olla hyvin monisyistä, mutta resurssit ovat kohtuullisen pienet. Yrityksen on tarkoitus toimia pääasiassa yrittäjien työpanoksen varassa. Täten heidän työpanoksellaan tulee ylläpitää kahvilatoimintaa, vapaaehtoistoimintaa, ryhmätoimintaa ja pystyä tarjoamaan tukea työllistettävälle. Tämä tulee olemaan yrittäjille haaste. Lisäksi jotta toiminta saadaan tässä laajuudessaan käyntiin, niin yrittäjien rajallinen suhdepääoma ja kokemus alalta voi viivästyttää yhteistyön käynnistämistä eri tahojen kanssa ja vaatii yrittäjiltä paljon työtä.

Koko toiminnan kannalta, niin imagollisesti kuin taloudellisestikin, on mielestäni uhkana se, että yrityksessä on ainakin toiminnan alkuvaiheessa vain yksi työllistetty vajaakuntoinen. Onko se riittävästi, kun ajatellaan sidosryhmiä ja toiminnan uskottavuutta. Lisäksi uhkana on se, jos työllistettävä lopettaa, niin menetetäänkö yrityksen sosiaalisen yrityksen status, jolloin koko toiminta voi vaarantua.

Kunnallisen toiminnan resurssien vähyys lisää erilaisten sosiaalipalveluiden kysyntää lähitulevaisuudessa. Kuntien ostopalveluiden arvioidaan kasvavan 6-7 % vuodessa. Uudet toimintamallit ja innovaatiot sosiaalipalveluiden kehittämisessä ovat välttämättömiä kysynnän tyydyttämiseksi. Uuden toimintamallin kehittäminen vaatii aikaa, mutta tämän tyyppinen yritys-toiminta on tulevaisuutta. Toiminnan haasteista huolimatta katson, että Cafe Muiston kaltaisille yhteisöllisille sosiaalipalveluille on jatkossa entistä enemmän kysyntää ja tarvetta.

Kunnioittaen

Jukka Hakola

Verotuksen erityisasiantuntija
Suomen kuntaliitto
Talouksyksikkö

Sofie-raportti

Ennuste Café Muiston
yhteiskunnallisista
vaikutuksista

Viivi Lähde & Ilja Miskala

Sisällysluettelo

1 ORGANISATION JA ARVIOINNIN TIEDOT	3
1.1 Café Muisto	3
2 TEOT	5
2.1 Työelämään integroiminen	5
2.2 Yhteisöllisen tilan tarjoaminen	5
2.3 Vertaistukiryhmien järjestäminen	6
2.4 Vapaaehtoistoiminnan järjestäminen	6
3 SIDOSRYHMÄT	7
3.1 Tuettu työntekijä	7
3.1.1 Hyödyt ja vaikutukset tuetulle työntekijälle	7
3.2 Asiakkaat	15
3.2.1 Hyöty: Asiakkaiden hyvinvointi lisääntyy	16
3.3 Valtio	20
3.3.1 Hyöty: Heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden tilanne paranee	20
3.4 Helsingin kaupunki	21
3.4.1 Hyöty: Kaupunkilaisten hyvinvointi lisääntyy	21
3.5 Vapaaehtoistyöntekijät	23
3.5.1 Panostus: Vapaaehtoistyö	23
3.5.2 Hyöty: Vapaaehtoinen työntekijä voi paremmin	24
LÄHTEET:	26

1 ORGANISATION JA ARVIOINNIN TIEDOT

1.1 Café Muisto

Arvioinnin Ajankohta 01.01.2013 - 01.01.2014

Arvioinnin tekijät Ilja Miskala (vastuuhenkilö) ja Viivi Lähde

Arvioinnin tarkoitus Arvioinnin tarkoituksena on tehdä suunnitteluvaiheessa olevan yrityksen yhteiskunnallisten vaikutusten ennuste. Arvioinnilla pyrimme todistamaan rahoittajille toimintamme positiivisia yhteiskunnallisia vaikutuksia ja hyödyntämään sitä myös markkinoinnin tukena. Yrityksen perustamissuunnitelma on opinnäytetyö Diakonia-ammattikorkeakouluun. Arviointi on näin ollen myös oleellinen osa opinnäytetyötämme.

Cafe Muiston arvot Luovuus, vastuullisuus, sydämellisyys ja avoimuus

Cafe Muiston missio Toiminnan missiona on lisätä yhteisöllisyyttä tarjoamalla erilaisille ihmisille viihtyisän kohtaamispaikan, josta saa myös laadukkaita kahvila- ja ryhmänohjauspalveluita.

Cafe Muiston visio Visiona on luoda yrityksestämme esimerkki yhteiskunnallisesta yrityksestä, jonka toiminta perustuu sosionomikoulutuksesta saatuun tietotaitoon ja jota muut alan opiskelijat voivat hyödyntää pohtiessaan vaihtoehtoja omalle työllistymiselle.

Toiminnan tavoite Yrityksellämme on kaksi tavoitetta. Ensimmäiseksi haluamme omalta osaltamme vaikuttaa yhteiskunnassa vallitsevaan, erityisesti vajaakuntoisten, vaikeaan työllisyystilanteeseen. Toiseksi pyrimme luomaan yhteisöllisyyttä tarjoamalla kaikille ihmisille esteettömän kohtaamispaikan ajatuksella: ”tule sellaisena kuin olet”.

Toiminnan kuvaus Cafe Muisto on sosiaalinen yritys, joka työllistää yrityksen omistajat sekä yhden vaikeasti työmarkkinoille sijoittavan henkilön. Cafe muisto tarjoaa ensisijaisesti kahvilapalveluita,

mutta toiminnan vakiintuessa myös erilaisia ryhmänohjauksellisia palveluita.

Arvioinnin toteutus

Arvioinnin toteuttavat perustamissuunnitelman tekijät. Arviointi on ennustava, jonka vuoksi tiedon keruuta edellyttäviä osoittimia emme voi käyttää. Osoittimet perustavat suurimmaksi osin tutkimustuloksiin, asiantuntijalausuntoihin sekä mahdollisiin tiedon keruun suunnitelmiin.

Vaikutustarina

Cafe Muiston perustoimintana on kahvila- ja erilaisten ryhmänohjauspalveluiden tarjoaminen yhteisöllisessä tilassa. Olemme sosiaalinen yritys, jonka vuoksi tarjoamme työpaikan vaikeasti työllistyvälle henkilölle. Toiminnan alkaessa rekrytoimme tehtävään kehitysvammaisen henkilön tuetun työllistämisen palvelun kautta. Vaatimuksena työllistetyille on riittävä ravintola-alan osaaminen. Tarjoamme lisää työpaikkoja vaikeasti työllistyville kun siihen syntyy tarvetta. Ajatuksena on, että työntekijät voivat hyödyntää Cafe Muistosta saatua osaamista myös jatkotyöllistymistä ajatellen. Kahvilan toimintaan halutaan mukaan myös vapaaehtoistyöntekijöitä, erityisesti 65-75-vuotiaita osa-aikaeläkkeellä tai eläkkeellä olevia vireitä henkilöitä.

Työllistämällä on sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia sekä työllistetyille, että yhteiskunnalle. On oletettavaa, että toimintaan panostetut resurssit maksavat itsensä takaisin säästyneinä ensi- ja viimesijaisten tukien kustannuksina sekä muina syrjäytymiseen liittyvinä oheiskustannuksina kuten terveys- ja sosiaalipalveluiden matalampana kuormittumisena. Yksilön tasolla työllistämistoimenpiteiden vaikutus liittyy erityisesti sosiaalisen osallisuuden ja integroinnin edistämiseen. Muita myönteisiä vaikutuksia ovat muun muassa taloudellinen riippumattomuus ja karttunut työkokemus, joka edesauttaa siirtymistä avoimille työmarkkinoille.

Cafe Muiston pyrkimyksenä on luoda yhteisöllinen tila. Tässä onnistumalla Cafe Muiston käyttäjien hyvinvointi lisääntyy, ja sillä on myös vaikutuksia yhteiskuntaan. Hyvinvoinnin positiiviset muutokset saadaan aikaan järjestämällä muun muassa vertaistukiryhmiä kotiäideille ja ikääntyville. Näistä saatu hyöty näkyy yhteiskunnalle esimerkiksi säästöinä ikääntyneiden asuessa kotona pidempään. Yhteisöllisyys vaikuttaa myös yleiseen turvallisuuden ilmapiiriin ja alueen imagon monipuolistumiseen. Vapaaehtoiset hyötyvät vapaaehtoistoiminnasta siten, että heidän

tarpeellisuuden tunne lisääntyy ja psyykkinen, fyysinen sekä sosiaalinen vireys pysyy yllä.

2 TEOT

2.1 Työelämään integroiminen

Cafe Muisto on sosiaalinen yritys. ”Sosiaalisella yrityksellä tarkoitetaan sosiaalisten yritysten rekisteriin merkittyä elinkeinoharjoittajaa, jonka palveluksessa olevista työntekijöistä vähintään 30 prosenttia on vajaakuntoisia tai yhteensä vähintään 30 prosenttia on vajaakuntoisia ja pitkäaikaistyöttömiä” (Yhteinen yritys 2011.) Palkkaamme yhden kehitysvammaisen henkilön Cafe Muistoon.

Työntekijän palkkaamista varten Cafe Muisto saa palkkatukea. Sosiaalisten yritysten palkkatuella tarkoitetaan työllistämistukea, jota voidaan hakemuksesta myöntää työnantajalle palkkauskustannuksiin. Sosiaalisten yritysten lisäksi muut yritykset voivat saada myös palkkatukea, mutta palkkatuki-jaksot ovat muilla yrityksillä lyhyempiä. Palkkatuen myöntää paikallinen työ- ja elinkeinotoimisto, jos edellytykset ovat hakijalla kunnossa (Sosiaalinen yritys, 2011.)

2.2 Yhteisöllisen tilan tarjoaminen

Cafe Muisto tulee sijaitsemaan Arabianrannassa, jota on kuvailtu kokeilevaksi, uskaliaaksi ja yhteisölliseksi kaupunginosaksi.(arabianranta.fi) Yhteisöllisyydestä kiinnostuneille Arabianrannan asukkaille ja alueen käyttäjille Cafe Muisto tarjoaa mahdollisuuden yhteisöllisyyden toteuttamiseen. Cafe Muiston ilmapiiristä ja ympäristöstä pyrimme luomaan, erityisesti sisustuksen muistoteeman avulla välittömän ja raikkaan nostalgisen, joka omalta osaltaan rohkaisee yhteisöllisyyteen. Huomioimalla erilaisten ihmisten tarpeet, kuten liikuntarajoitteisten, lapsiperheiden ja opiskelijoiden luomme yhteisöllisyydelle konkreettisen mahdollisuuden toteutua.

2.3 Vertaistukiryhmien järjestäminen

Cafe Muisto tulee järjestämään erilaisia ryhmiä. Ensimmäisenä toimintavuotena olemme ajatelleet perustaa vertaistukiryhmiä kotiäideille ja vanhuksille, joita alueella on runsaasti. Ensimmäisen toimintavuoden jälkeen lisäämme ryhmiä ja aiomme järjestää esimerkiksi työnohjausta. Ryhmiä vetävät sekä kahvilan omistajat, että vapaaehtoiset, joilla on vertaistukiryhmien vetämiseen tarvittavia erityistaitoja. Osa ryhmistä voi olla myös omatoimiryhmiä.

Vertaistuki on vastavuoroista kokemusten vaihtoa, jossa samankaltaisia prosesseja elämässään läpikäyneet ihmiset tukevat toinen toisiaan. Vertaistuki perustuu vapaaehtoisuuteen, yhteisöllisyyteen ja kiinnostukseen yhteiseksi koettuihin asioihin. Vertaistuki on yksi psykososiaalisista eli lääkkeettömistä hoitomuodoista, jonka tavoitteena on edistää hyvinvointia ja jaksamista. (Laatikainen 2010.)

2.4 Vapaaehtoistoiminnan järjestäminen

Cafe Muisto järjestää vapaaehtoistoiminnan kautta osan toiminnoistaan. Näihin toimintoihin kuuluvat ensimmäisenä vuotena erityisesti vertaistukiryhmien järjestäminen ja suunnittelu, sekä ruokalistan kehittäminen ja perinneherkkujen valmistaminen.

Vapaaehtoistoiminta voidaan määritellä tavallisen ihmisen tiedoin ja taidoin tehtäväksi, vapaasta tahdosta toteutuvaksi, palkattomaksi, ei-ammattilliseksi toiminnaksi. Toiminta on monin eri tavoin toteutettavissa olevaa tasa-arvoista toisen ihmisen tukemista elämän eri tilanteissa. Peruslähtökohtana on vapaaehtoisen oma tahto auttaa. (Okkonen & Taberman 2004.)

3 SIDOSRYHMÄT

3.1 Tuettu työntekijä

Cafe Muisto työllistää toimintansa alussa yhden vaikeasti työllistyvän kehitysvammaisen henkilön. Työllistetty tulee Cafe Muistoon tuetun työllistymisen kautta. Vaatimuksena työntekijälle on riittävä ravintola-alan koulutus. Toiminnan edetessä hankimme lisää vaikeasti työllistyviä henkilöitä, esimerkiksi maahanmuuttajia. Ajatuksena toiminnassa on, että työntekijät voivat hyödyntää Cafe Muistossa saatua työkokemusta, myös jatkotyöllistymisessä.

Kehitysvammaisen ihminen tarvitsee toisen ihmisen tukea työllistymiseensä. Suurin osa palkkatyössä olevista kehitysvammaisista on työllistynyt tuetusti. Tällä hetkellä vain noin 300 kehitysvammaista ihmistä tekee työsopimussuhteista työtä. (Kehitysvammaisten tukiliitto ry, i.a.)

Tuettu työ on tavallisella työpaikalla tehtyä työsuhteista työtä, joka toteutetaan tukitoimien avulla (Kehitysvammaisten tukiliitto ry, i.a.). Yrityksessämme lähdemme siitä, että palkkaamme työntekijän työsuhteeseen, emme työkokeiluun tai harjoitteluun. Työntekijä palkataan todelliseen tarpeeseen tekemään avustavia työtehtäviä. Hänelle räätälöidään tehtävät, joista hänen on realistista suoriutua. Parhaan mahdollisen työntekijän saamiseksi tulemme kääntymään Helsingin kaupungin tuetun työllistämisen palvelun työvalmentajien puoleen, jotka ovat asiantuntijoita osatyökykyisten tukemisessa.

Sidosryhmän perustelu

Tuettu työntekijä kuuluu Cafe Muiston työyhteisöön ja on näin ollen tärkeä sidosryhmä kahvilalle. Kahvila on sosiaalinen yritys, tämän statuksen saamiseksi on yrityksen palveluksessa olevista työntekijöistä vähintään 30 prosenttia oltava vajaakuntoisia tai yhteensä vähintään 30 prosenttia vajaakuntoisia ja pitkäaikaistyöttömiä” (Yhteinen yritys 2011.)

3.1.1 Hyödyt ja vaikutukset tuetulle työntekijälle

Elämänlaatuun vaikuttavia tekijöiksi on tässä tutkimuksessa huomioitu elämänhallinta, fyysinen- ja psyykinen terveys, osallisuus, taloudellinen itsenäisyys, asema työmarkkinoilla sekä elämäntavat.

Hyödyn perustelu

Työnteko lisää elämänlaatua kokonaisuudessaan. Jos yrityksemme palkattu henkilö ei olisi työssä Cafe Muistossa olisi hänen elämänlaatunsa monelta osin huonompi. Esimerkiksi työttömänä henkilö olisi enemmän riippuvainen taloudellisista tuista ja näin ollen taloudellinen itsenäisyys olisi heikompaa.

Vaikutus 1): Elämänhallinta kohenee

Vahva elämänhallinnan tunne on henkinen voimavara, joka edistää stressitilanteista selviämistä. Elämänhallinnan tunne sisältää taipumuksen kokea elämässä tapahtuvat asiat ennakoitavina, hallittavina ja mielekkäinä.(Feldt 2012.)

Vaikutuksen perustelu

Vahvan elämänhallinnan omaavat henkilöt kärsivät vähemmän psykosomaattisista oireista kuten päänsäryistä, unihäiriöistä sekä ahdistuneisuus- ja masentuneisuusoireista. He välttyvät myös muita useammin vakavilta stressisairauksilta kuten työuupumukselta. Elämänhallinta vaimentaa myös henkilöiden haitallisia terveysvaikutuksia. Esimerkiksi kiire ja kovat aikapaineet aiheuttavat vähiten stressi- ja uupumusoireita niille henkilöille, joilla on vahva elämänhallinta. (Feldt 2000.)

Osoitin 1): Työnteko parantaa elämänhallinnan tunnetta.

Cafe Muisto pyrkii tarjoamaan pitkäaikaisen työsuhteen ja turvallisen työympäristön, jossa voi harjoitella taitoja ja työelämää. Taru Feldtin väitöskirja mukaan tärkeimpiä elämänhallinnan tunteen kasvattajia ovat työ ja työympäristö sekä varsinkin työsuhteen jatkuvuus ja varmuus.(Siltalahti i.a.)

-

Osoitin 2): Oma kokemus työntekijän vaikutuksesta elämänhallintaan

Kartoitamme työntekijän kokemusta työntekijän vaikutuksesta omaan elämänhallintaan osana kehityskeskustelua. Alaisella on kehityskeskustelussa mahdollisuus tuoda esille omia näkemyksiään tehtävistään, mielenkiinnon kohteistaan ja tulevaisuuden suunnitelmistaan. Esimiehen on tällöin myös helpompi huomioida alaisen kyvyt ja toiveet, jolloin vaikutusmahdollisuudet omaan työhön paranevat. Esimiehen kanssa voidaan laatia henkilökohtainen kehityssuunnitelma jolla varmistetaan työntekijän yrityksen kannalta olennainen osaaminen nyt ja tulevaisuudessa. Omaa työroolia ja vastuuta sekä työnjakoa työyhteisössä voidaan myös selventää kehityskeskustelun osana. Kehityskeskustelun tavoite on yhteisymmärrys esimiehen ja alaisen välillä sekä molemminpuolinen palautteen saaminen ja antaminen. Kehityskeskustelut ovat aina luottamuksellisia.(Lomautus.net)

Tiedonkeruun tapa: kehityskeskustelu

Osoitin 3): Elämänhallinta-kysely

Aioimme selvittää tuetun työntekijän elämänhallinnan kohennusta elämänhallintakyselyllä, jossa arvioidaan omia tuntemuksia ja kokemuksia elämänhallinnasta. Kysely on alun perin Kelan tutkimussarjasta, joka on hyödyntänyt Anton Antonovskyn kehittämää kyselyä

yksilön koherenssikäsityksestä. Arviossa käytetty kysely on muotoiltu Kelan kyselyn pohjalta.

Kysymykset:

1. Tuntuuko teistä, että teitä kohdellaan epäoikeudenmukaisesti?
2. Tuntuuko teistä, että olette oudossa tilanteessa, ettekä tiedä, mitä tehdä?
3. Onko teillä sekavia tunteita ja ajatuksia?
4. Onko teillä sisäisiä tuntemuksia, joita ette haluaisi tuntea?
5. Kuinka usein teillä on tunne, että päivittäiset tekemisenne ovat jokseenkin merkityksettömiä?
6. Kuinka usein teistä tuntuu, ettette ole varma, pystyttekö hallitsemaan itsenne?

Tiedonkeruun tapa: kysely

Kysely toteutetaan arviointijakson alussa ja lopussa. Elämönhallinnan parantumista arvioidaan alku- ja lopputilanteen tulosten perusteella.

Vaikutus 2): Fyysinen terveydentilanne paranee

Vaikutuksen perustelu

Fyysinen terveys on kaikkein helpoimmin havaittava ja mitattava terveyden osatekijä. Se liittyy elimistön mekaaniseen toimintakykyyn. Työttömillä ja työttömyyttä kokeneilla on useimpien tutkimusten mukaan huonompi terveys ja suurempi kuolleisuus kuin työssä käyvillä. (Mannila & Martikainen 2005.)

Osoitin 1): Yleiskunto kohenee

Yrityksessämme työntekijä on suuriman osan päivästä seisaaltaan. Työtehtäviin kuuluu, esimerkiksi tavarankäsittelyä ja pöytiin tarjoilua. Näin ollen hän tekee lievää fyysistä työtä ja sen vaikutus kuntoon on myönteinen. Tutkimusten mukaan fyysisellä työllä on lisääntyvän liikunnan myötä vaikutusta yleiskunnon kohenemiseen. (Vahlman ym. 2011.)

Tiedonkeruun tapa: Opinnäytetyö

Osoitin 2): Mahdollisten sairauksien hoito tehostuu

Yrityksemme tarjoaa työntekijälle työterveydenhoidon palveluita, jolloin sairauksien havaitseminen on todennäköisempää, kun jos henkilö ei olisi työelämässä.

Työterveydenhuollon alku- ja seurantatarkastusten myötä mahdolliset tunni-

stamattomat sairaudet löydetään nopeammin ja ennaltaehkäisevät toimet sekä tarvittava hoito voidaan aloittaa.(Vahlman ym. 2011).

Tiedonkeruun tapa: Opinnäytetyö

Osoitin 3): Oman arvon mukaan fyysinen terveys on parantunut työllistymisen jälkeen

Työntekijän kokemusta oman fyysisen terveydentilan muutoksesta työllistymisen jälkeen tullaan selvittämään kyselyllä. Yleisen terveyden parantumista kartoitetaan itsearviointikyselyllä. Itsearviointikysely on alunperin kehitetty Syfo Oy:ssä työllistettyjen yleisen terveydentilan parantumisen arvioimiseksi. Kysymykset on muotoiltu Meriko-projektin itsearviointilomakkeen pohjalta. Itsearviointikyselyn kysymykset:

1. Minulle on tärkeää se, miltä näytän
2. Oman kunnon ylläpito on minulle tärkeää
3. Kiinnitän huomioita ruoan terveellisyyteen
4. En mielestäni tupakoi liikaa
5. Seuraan säännöllisesti terveydentilaani
6. Fyysisesti jaksan suunnilleen niin kuin muutkin ikäiseni
7. Päihteiden käyttöni ei huolestuta minua
8. En ole mielestäni sen huonompi kuin muutkaan

Tiedonkeruun tapa: kysely

Kysely toteutetaan arviointijakson alussa ja lopussa. Yleisen terveyden parantumista arvioidaan alku- ja lopputilanteen tulosten perusteella.

Vaikutus 3)

Psyykkinen terveydentilanne paranee

Psyykkinen terveys on yksi terveyden ulottuvuus. Psyykkisellä terveydellä tässä arvioinnissa tarkoitetaan tekijöitä, jotka vaikuttavat henkilön henkiseen hyvinvointiin. Psyykkistä toimintakykyä - ja psyykkistä hyvinvointia sekä mielenterveyttä - luonnehtii realiteettien taju, elämän hallinnan kokeminen, optimismi, tyytyväisyys elämään, tarkoituksen kokeminen, sosiaalinen taitavuus, itseluottamus ja toiminnallisuus. Psyykkistä toimintakykyä tai hyvinvointia voidaan kuvata monin eri tavoin. Ensi sijassa kysymys on subjektiivisesti koetuista asioista, ihmisten kokemuksista. Ihminen voi huonosti, jos hän kokee itsensä tyytymättömäksi, masentuneeksi, ahdistuneeksi tai jos hän ei luota itseensä. Toimintakykyä - olipa se psyykkistä tai fyysistä - voivat arvioida sekä henkilö itse että ulkopuoliset henkilöt. (Tampereen yliopisto)

Osoitin 1)

Oman arvion mukaan psyykkinen toimintakyky on parantunut

Työntekijän psyykkisen toimintakyvyn muutoksia tullaan arviomaan kyselyllä.

Osoitin 2)

Itsetunto kasvaa

On oletettavaa, että työllistymisellä on välitön vaikutus positiivisten tunteiden lisääntymiseen. Useiden tutkimusten mukaan sekä työttömäksi jäämiseen että työttömyyden pitkittymiseen liittyy masennusta ja mm. itsetunnon laskua (Työ- ja elinkeinoministeriö 2008, 16). Simo Aho (2004) on nimittänyt tätä ilmiötä "lannistumiseksi" (discouragement). (Mt., 40.)

Tiedonkeruun tapa: Tutkimus

mm. Aho, Simo: Kroonisen työttömyyden laajuus, rakenne ja syntytausta. Työpoliittinen tutkimus-sarjan 261. julkaisu. Helsinki: Hakapaino Oy 2004. Aho, Simo: Kroonisen työttömyyden laajuus, rakenne ja syntytausta. Työpoliittinen tutkimus -sarjan 261. julkaisu. Helsinki: Hakapaino Oy, 2004. Työ- ja elinkeinoministeriö: Katsaus työttömyyden ja terveyden välisiin yhteyksiin. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys -sarja 14/2008.

Osoitin 3)

Positiivisuus lisääntyy

Kun työtön henkilö aloittaa työn on oletettava, että hänen yleinen positiivisuutensa lisääntyy. Useissa poikkileikkaus- ja seurantatutkimuksissa on todettu, että työttömien mielenterveys on heikompi kuin työssäkäyvien. Onnellisuutta, elämäntyytyväisyyttä, nautintoa ja positiivisia tunteita koetaan työllisten keskuudessa enemmän kuin työttömien keskuudessa. (Nenonen ym. 2011.)

Tiedonkeruun tapa: THL-raportti

Osoitin 4) Itsetunnon kysely

Aioimme selvittää tuetun työntekijän itsetunnon kohennusta itsetunnon kyselyllä, jossa arvioidaan omia tuntemuksia ja kokemuksia itsetunnosta. Kysely on alunperin Kelan tutkimussarjasta, joka on hyödyntänyt Morris Rosenbergin kehittämää itsetunnon kyselyä. Arviossa käytetty kysely on muotoiltu Kelan tutkimussarjassa olleen kyselyn pohjalta.

1. Olen kaiken kaikkiaan tyytyväinen itseeni
2. Välillä tuntuu, etten kelpaa oikein mihinkään
3. Minulla on mielestäni monia hyviä ominaisuuksia
4. Suoriudun asioista siinä kuin useimmat muutkin ihmiset.
5. Minulla ei mielestäni ole paljoakaan ylpeydenaiheita.
6. Tunnen itseni ajoittain todella hyödyttömäksi
7. Tunnen olevani vähintään yhtä arvokas kuin muutkin ihmiset.
8. Toivoisin voivani kunnioittaa itseäni enemmän
9. Pidän itseäni kaiken kaikkiaan epäonnistuneena ihmisenä
10. Suhtaudun itseeni myönteisesti

Tiedonkeruun tapa: kysely

Kysely toteutetaan arviointijakson alussa ja lopussa. Itsetunnon parantumista arvioidaan alku- ja lopputilanteen tulosten perusteella.

Vaikutus 4) Osallisuuden tunne lisääntyy

Työskentelemällä yhteisöllisessä työyhteisössä, tuettu työntekijä kokee yhteenkuuluvuutta.

Vaikutuksen perustelu

Monella työttömällä on vain harvoja, eikä ainakaan kovin läheisiä sosiaalisia kontakteja (Kortteinen & Tuomikoski 1998, 177). Syrjäytymisriski on työttömällä suurempi kuin työssäkäyvillä.

Osoitin 1) Sosiaaliset suhteet paranevat

Työ itsessään tyydyttää sosiaalisia tarpeita (Kokko 2010.) Yrityksessämme työntekijälle syntyy sosiaalisia kontakteja erityisesti asiakkaiden ja muiden työntekijöiden kanssa. Työllistymisen voimaannuttava vaikutus heijastuu myönteisesti perhe- ja ystävyys-suhteisiin sekä harrastuksiin. (Aho 2004.)

Osoitin 2) Yhteisöllisyys työpaikalla lisää yhteenkuuluvaisuutta

Cafe Muistossa painotetaan yhteisöllisyyteen. Tuettu työntekijä on tärkeä osa tätä yhteisöä ja on osaltaan luomassa yhteisöllistä ilmapiiriä. Yhteisöllisyys työpaikalla luo yhteenkuuluvaisuutta ja tarjoaa työyhteisön jäsenille turvaa (Yhteiskunnallinen yritys 2012).

Vaikutus 5) Taloudellinen itsenäisyys vahvistuu

Työ vähentää myös taloudellisia huolia ja muita ongelmia. (Nenonen ym. 2011) Olleaan taloudellisesti itsenäinen ei yksilö ole riippuvainen eri tuista.

Vaikutuksen perustelu

Minun toiveammattini -kyselyn mukaan (T. Nummelin 2008) kehitysvammaiset nuoret eivät enää halua perinteiseen työtoimintaan vaan oikeaan palkkatyöhön. Kyselyn mukaan nuorten toiveammatit ovat realistisia ja vastaavat heidän koulutustaan. (verneri.net) Suurin osa työtä tekevistä kehitysvammaisista ihmisistä osallistuu kuntien järjestämään työtoimintaa, vain harvalla on palkkatyötä. Kehitysvammaisten Tukiliiton arvioiden mukaan reilulla 3000 koulutetulla kehitysvammaisella ihmisellä olisi työkykyä ja tahtoa tehdä palkkatyötä. (kvtil.fi)

Osoitin 1) Tapaustutkimus tuetun työllistymisen vaikutuksesta toimeentuloon

Suomessa on esitelty muutama tapaustutkimus, joissa todetaan tulotason kasvaneen tuettuun työhön siirtymisen seurauksena (Saloviita 2001 & Ylipaavalniemi 2002.)

Tiedonkeruun tapa: Tutkimustulos

Tieto on peräisin väitöskirjasta, jossa viitataan kyseisiin tapaustutkimuksiin.

Osoitin 2) Palkkatyö lisää taloudellista itsenäisyyttä

Cafe Muistossa työntekijä saa työstään koulutustaan vastaavaa työtä ja alan mukaista palkkaa. Tämä käy ilmi palkkatositteesta.

Tiedonkeruun tapa: palkkatosite

Vaikutus 6) Elämäntapa normalisoituu

Elämäntavan ajattelemme tarkoittavan yksilön tai yhteisön tunnusomaisen tavan elää tai toimia. Elämäntavan osiksi tässä arvioinnissa on ajateltu erilaisten rytmien vakiintuminen ja päihteiden käytön vähenemisen.

Vaikutuksen perustelu

Kun elämäntapa normalisoituu vaikuttaa se kokonaisvaltaisesti elämänlaadun paranemiseen.

Osoitin1) Uni, ruokailu- ja päivärytmin vakiintuu

On oletettavaa, että työnteko vähentää päihteiden käyttöä, joka näyttäytyy tutkimuksien parissa ongelmallisena työttömien parissa. Työllisyyden on todettu olevan yhteydessä terveelliseen ruokavalioon. Työllisyys voi vaikuttaa nukkumiseen siten, että nukkumaanmeno- ja vuoteesta nousemisajat muuttuvat säännöllisiksi, kun arkeen tulee rytmiä. Työ vähentää myös taloudellisia huolia ja muita ongelmia. Näin ollen vähentyneet huolet parantavat myös unettomuutta sekä vahvistavat unen laatua. (Nenonen ym. 2011)

Tiedonkeruun tapa: THL-raportti

Osoitin 2)

Päihteiden käyttö vähenee

Tutkimuksissa on havaittu, että työlliset tupakoivat ja käyttävät alkoholia vähemmän kuin työttömät. Työttömyyden yhteys alkoholikuolleisuuteen on merkittävä. Työttömyyden pitkittyessä vähintään 25 kuukauteen, alkoholikuolleisuus on noin 20-kertaista koko ajan työssä olleisiin verrattuna. (Nenonen ym. 2011)

Tiedonkeruun tapa: THL-rapotti

Tieto on peräisin terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen raportista.

3.2 Asiakkaat

Asiakkaat tulevat erityisesti kahdesta suuremmasta ryhmästä. Toinen ryhmä koostuu kahvilapalveluiden käyttäjistä ja toinen ryhmäpalveluiden käyttäjistä. Lisäksi tarkoituksena on myös vuokrata tilaa sen ollessa vapaa. Osa asiakkaista käyttää kaikkia tarjoamiimme palveluita. Keskeisimmät eri palveluiden käyttäjät tulisivat olemaan Arabianrannassa opiskelevat opiskelijat, kotiäidit, sekä ikääntyneet.

Yritystoiminnan alussa panostamme erityisesti kahvilan tarjoamiin palveluihin ja sen asiakaskuntaan. Ajatuksena on, että kahvila on mahdollisimman monen alueella vaikuttavan henkilön saavutettavissa. Alueella on useita oppilaitoksia: Aaltoyliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu, Metropolia-ammattikorkeakoulun kulttuuri- ja palvelualan toimipisteet, Pop & Jazz Konservatorio, ammattikorkeakoulu Arcada ja ammattikoulu Prakticum. Arabianrannassa asuu paljon eläkeläisiä ja siellä sijaitsee esimerkiksi 58 asunnon seniori-talo Loppukiri. Alueella on myös muun muassa MS-liiton palvelutalo ja kehitysvammaisten nuorten urbaani asumisyhteisö Käpytikka-talo. Alueella on myös paljon lapsiperheitä. Uskomme, että kahvilamme palvelut ovat helposti saavutettavissa kaikille näille ryhmille tilojen esteettömyyden ja monipuolisuuden vuoksi.

Toinen keskeinen asiakasryhmä on ryhmätilan käyttäjät. Ryhmätilan asiakkaita olisivat työnohjauspalveluita tarvitsevat työyhteisöt, yksilöt ja ryhmät, jotka haluavat osallistua tarjoamiimme eri ryhmiin, kuten vertaistukiryhmiin kotiäideille ja ikääntyneille.

Sidosryhmän perustelu

Asiakkaat mahdollistavat Cafe Muiston toiminnan, koska he ostavat palveluitamme.

3.2.1 Hyöty: Asiakkaiden hyvinvointi lisääntyy

Hyvinvointi laajimmassa merkityksessä viittaa siihen, mitä meillä on kun elämme elämää, joka on hyvää meille. (Mattila 2009.) Asiakkaiden hyvinvointia lisätään Cafe Muistossa erityisesti yhteisöllisyyden ja ryhmätoimintojen kautta.

Erityisen pätevä hyvinvoinnin mittari on huono-osaisuus. Mitä pienempi on huono-osaisten osuus, sen paremmin voidaan koko yhteisössä. Hyvinvointikeskusteluissa on usein päädytty siihen, että paras peruste kuvaamaan hyvinvointia taloudellisesti kehittyneissä maissa on huonojen olosuhteiden välttäminen. Mitä harvempi on huono-osainen, sen parempi on yleinen hyvinvointi. (Kajanoja 2005.)

Hyödyn perustelu

Arabianrannan alueen käyttäjissä on ryhmiä, erityisesti kotiäidit ja vanhukset, joiden yksinäisyyden kokemus ja tätä kautta syrjäytymisriski olisi suurempi ilman Cafe Muiston yhteisöllisyyteen painottavaa toimintaa. Cafe Muisto mahdollistaa eri ryhmille tilan olla yhdessä.

Vaikutus 1) Vanhusten yksinäisyys vähenee

Käsitteenä yksinäisyys nähdään moniulotteisena ja vaikeasti määriteltävänä. Yksinäisyys määrittyy aina ihmisen oman subjektiivisen kokemuksen perusteella ja se on aina suhteessa yksilön omiin odotuksiin. (Noppari, Koistinen 2005. 19–23.)

Yksinäisten vanhusten määrää on hankala mitata. Suomessa asuu vähintään yli 30 000 yksinäistä vanhusta ja niistä pelkästään Helsingissä yli 3000 äärimmäisen yksinäistä vanhusta. Korkeimman laskutavan mukaan suomessa asuvien yksinäisten vanhusten lukumäärä nousee jopa satoihin tuhansiin. (HelsinkiMissio 2003.)

Vaikutuksen perustelu

Yksinäisyys on vakava ongelma ikääntyneiden parissa. Ongelman syvyyttä kuvastaa vanhusten tilastoidut itsemurhat, joita tapahtuu suomessa lähes joka toinen päivä ja Helsingissä joka toinen viikko. Syitä yksinäisyydelle voi olla esimerkiksi leskeksi jääminen, masentuneisuus, yksin asuminen, huonoksi koettu toimintakyky ja tarpeettomuuden. (HelsinkiMissio 2003.)

Osoitin 1) Ystväpiiritoimina lieventää yksinäisyyden tunnetta

Cafe Muiston tarkoituksena on järjestää erityisesti Arabianrannan alueella asuville ikääntyville keskustelu- ja toimintaryhmiä, joiden avulla voidaan lieventää yksinäisyyttä.

Runas kolmannes yli 75-vuotiaista suomalaisista kärsii yksinäisyydestä ainakin toisinaan. Vanhustyön keskusliiton mukaan yksinäisyyttä voitaisiin kuitenkin lievittää hyvinkin yksinkertaisilla keinoilla.(HS 2012) Liiton mukaan esimerkiksi sen järjestämässä ystäväpiiritoiminnassa ikäihmisten hyvinvointi, muisti ja terveys kohenivat. Lisäksi ryhmäläisten terveystulosten käyttö väheni.(HS 2012) Toiminnasta tehdystä raportista käy ilmi, että lähes kaikki ryhmiin osallistuneet kertoivat yksinäisyyden tunteen lievittyneen ryhmän aikana.(HS 2012)

Vaikutus 2) Kotiäideille mahdollisuus vertaistukeen

Vertaistuki on vastavuoroista kokemusten vaihtoa, jossa samankaltaisia prosesseja elämässään läpikäyneet ihmiset tukevat toinen toisiaan. Vertaistuki perustuu vapaaehtoisuuteen, yhteisöllisyyteen ja kiinnostukseen yhteiseksi koettuihin asioihin. Vertaistuki on yksi psykososiaalisista eli lääkkeettömistä hoitomuodoista, jonka tavoitteena on edistää hyvinvointia ja jaksamista.(Laatikainen 2010.)

Vaikutuksen perustelu

Arabianrannassa on paljon kotiäitejä. Cafe Muiston kaltaista yhteisöllistä ja rentoa tilaa, jossa kokoontua yhteen, myös ryhmätoimintoihin alueella ei kuitenkaan ole.

Osoitin 1) Kotiäidit saavat vertaistukea ryhmistä

Cafe Muistossa järjestetään erityisiä vertaistukiryhmiä kotiäideille yhteisöllisessä ja rennossa kahvilatilassa. Ryhmien vetäjinä toimivat vapaaehtoiset ja kahvilan omistajat. Osa ryhmistä voi olla myös omatoimiryhmiä.

Vertaistuki on sosiaalista pääomaa ja on tutkimusviitteitä siitä, että ihmisten runsas sosiaalinen pääoma kohentaa terveyttä ja lisää elinvuosia (esim. Hyyppä, 2004, 2009). Vertaistukitoiminnan kautta saadaan sisältöä elämään, yhdessä tekemistä ja ystäviä. Vertaistuen kautta osallistujat saavat omaan tilanteeseensa liittyvää tietoa ja käytännön vinkkejä, jotka auttavat selviytymään paremmin arjessa. Vertaistuen kautta voi saada kokemuksen, ettei ole tilanteessa yksin. Parhaimmillaan vertaistuki johtaa yksilöiden ja ihmisryhmien voimaantumiseen. (Laatikainen, 2010.)

Vaikutus 3) Asukkaiden turvallisuuden tunne lisääntyy

Kaupunkien ajatellaan olevan usein turvattomia. Vuonna 2005 tehdyn poliisiammattikorkeakoulun turvallisuustutkimuksen mukaan asuinalueella koetun turvattomuuden suhteen Helsinki sijoittui kuudenneksi suurista Suomen kaupungeista ja Arabianranta alueena on koettu turvalliseksi (Heiskanen & Roivanen 2005). Omalla toiminnallaan Cafe Muisto haluaa ylläpitää ja edistää turvallisuuden tunnetta asuinalueella.

Turvallisuus on hyvin laaja käsite ja se syntyy usean eri tekijän yhteisvaikutuksesta. Turvallisuutta edistävät turvallinen koti-, asuin- ja työympäristö, toimivat peruspalvelut, hyvin suunniteltu liikenneympäristö, avun saanti hätätilanteissa ja varmuus siitä, että rikoksiin syyllistyneet joutuvat edesvastuuseen teoistaan. (Rikksentorjuntaneuvosto 2012.)

Turvallisuuden tunne ohjaa hyvin voimakkaasti ihmisten käsityksiä oman asuinalueensa ja ympäristönsä turvallisuudesta. Turvallisuuden tunteeseen vaikuttavat yksittäiset omat kokemukset, lähipiirin kokemukset ja median välittämä kuva turvallisuudesta. (Rikksentorjuntaneuvosto 2012.)

Turvallisessa kaupungissa ketään ei suljeta pois, vaan kaikki asukkaat ovat osallisia ja kaupunki on sekä fyysisesti että asenteellisesti avoinna kaikille. (Turvallinen kaupunki 2012.)

Vaikutuksen perustelu

Päivittäin käytetyn arkiympäristön turvallisuus vaikuttaa olennaisella tavalla ihmisten elämänlaatuun ja hyvinvointiin. (Turvallinen kaupunki 2012.)

Osoitin 1) Yhteisöllisyys parantaa asuinalueen turvallisuutta

Cafe Muiston toiminnassa on huomioitu asiakkaiden yksilöllisyys ja moniarvoisuus. Yhteisöllisyys, joka antaa tilaa ihmisten yksilöllisyydelle ja moniarvoisuudelle, parantaa asuinalueen turvallisuutta ja tekee siitä viihtyisän ja elinvoimaisen. (4V-hanke) Cafe Muisto on tarkoitettu tilaksi erilaisille ihmisille, "tule sellaisena kun olet"-periaattella.

Osoitin 2) Sosiaalinen pääoma lisää turvallisuutta

Arabianrannan alueen ihmisillä on yksi paikka enemmän kohdata, tutustua ja luoda verkostoja sekä kasvattaa sosiaalista pääomaa kun Cafe Muisto perustetaan sinne. Sosiaalisella pääomalla tarkoitetaan ihmisten välisiä verkostoja, luottamusta ja riippuvuutta toisiinsa verkostojen sisällä, sekä luottamusta systeemien toimivuuteen. Ihmisten ollessa riippuvaisia toisistaan vallitsee yhteisössä tietyt normit. Tämä tuo turvallisuutta ympäristöön sekä luottamusta järjestelmiin. (Ahonen & Ojala 2003, 209–210.)

Vaikutus 4) Asiakkaalla on mahdollisuus toteuttaa yhteiskuntavastuuta

Arvionnissa ajattelemmme asiakkaan yhteiskuntavastuun tarkoittavan, sitä, että asiakas kiinnittää tuotetta tai palvelua ostaessa huomiota siihen miten yritys kiinnittää huomiota esimerkiksi sosiaaliseen, ekologiseen ja taloudelliseen vastuuseen.

Vaikutuksen perustelu

Arabianrannan alueella ei ole toista kahvilaa, joka olisi yhteiskunnallinen yritys ja tarjoisi kuluttajalle mahdollisuuden toteuttaa yhteiskuntavastuuta. Turun kauppakorkeakoulun kuluttajakäyttäytymisen muutoksia koskevan tutkimuksen tutkimustulosten mukaan kaksi kolmasosaa uskoo voivansa kulutusvalinnoillaan muuttaa maailmaa. (Linnainmaa 2012.)

Osoitin 1) Asiakas vaikuttaa yhteiskuntaan ostamalla Cafe Muiston tuotteita

Käyttämällä Cafe Muiston palveluita, puhtaaseen liikevoittoon pyrkivän kahvilan palveluiden sijaan, voi asiakas toteuttaa yhteiskuntavastuuta. Nobel-palkittu taloustieteilijä Muhammad Yunus argumentoi, että: "yhteiskunnalliseen yritykseen sijoittamalla tietää, että raha pysyy yrityksessä tallessa ja saa aikaan vaikutuksia yhä uudelleen. Perinteiseen hyväntekeväisyyteen lahjoitettaessa taas raha käytetään ja sen tie loppuu siihen." (Moilanen 2012)

Vaikutus 4) Asukkaiden terveys paranee

Maailman terveysjärjestön, WHO:n, määritelmän mukaan terveys on täydellisen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tila. (Huttunen 2011)

Terveys on koko ajan muuttuva tila, johon vaikuttavat sairaudet ja fyysinen ja sosiaalinen elinympäristö, mutta ennen kaikkea ihmisen omat kokemukset ja hänen arvonsa ja asenteensa. (Huttunen 2011.)

Vaikutuksen perustelu

Asiakkaiden kokonaisvaltainen terveydentila voi parantua Cafe Muiston toiminnan avulla paremmaksi.

Osoitin 1) Yhteisöllisyys lisää terveyttä

Cafe Muiston yhtenä tarkoituksena on luoda yhteisöllinen tila asiakkailleen. Tutkimuksissa on osoitettu, että yhteisöllisyys lisää ihmisten hyvinvointia ja yhteisöihin kuulumisesta seuraa monia etuja. Esimerkiksi Markku Hyyppä (2002) selittää tutkimuksessaan suomenruotsalaisten parempaa fyysistä ja psyykkistä terveyttä heidän joukossaan vallitsevalla voimakkaammalla yhteisöllisyydellä; sosiaalisen tuen kautta jäsenet saavat vastustusvoimavaroja, jotka auttavat yksilöä tai ryhmää hallitsemaan stressiä. (Kumpulainen 2004.)

3.3 Valtio

Rooli   **Panostaja**

Sidosryhmän perustelu

Valtio tarjoaa palkkatuen ja mahdollistaa sen, että Cafe Muisto pystyy palkkaamaan tuetun työntekijän.

3.3.1 Hyöty: Heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden tilanne paranee

Heikossa työmarkkina-asemassa olevan henkilön tilanne paranee työllistymisen myötä ja tämä tuottaa erilaisia positiivisia vaikutuksia julkiselle sektorille.

Hyödyn perustelu

Valtion näkökulmasta työtä tekevien kansalaisten maksamat verot ylläpitävät koko sosiaalipoliittista järjestelmää. Valtiolla on siten vahva intressi saavuttaa korkea työllisyysaste, matala työttömyysprosentti ja vähäinen vaikeasti työllistettävien määrä. Viime kädessä kaikki mainitut tuottavat toteutuessaan valtiolle verotuloja ja ongelmatilanteissa kääntäen muodostuvat maksurasitteiksi. Korkean työllisyysasteen merkitys kasvaa entisestään jo lähivuosina, kun Suomen huoltosuhte huonontuu dramaattisesti suurten ikäluokkien jäädessä eläkkeelle. Yhä pienemmän joukon pitäisi silloin pystyä elättämään kasvava joukko työmarkkinoiden ulkopuolella olevia lapsia, nuoria, työkyvyttömiä, sairaita ja eläkeläisiä. Suomalaisen hyvinvointivaltion ehdoton edellytys on, että kaikki työvoimareservit, mukaan lukien kehitysvammaiset, saadaan käyttöön.

Vaikutus 1)   Heikossa työmarkkina-asemassa olevat henkilöt työllistyvät

Heikossa työmarkkina-asemassa olevilla on hankaluuksia työllistyä. Työ- ja elinkeinotoimistoissa oli vuoden 2008 aikana vajaakuntoisia työnhakijoita kaikkiaan 93 674. Heistä työttömiä oli 65 647 ja uusia työttömiä 27 271 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömiä vajaakuntoisista oli yhteensä 19 518. (Vates 2009.) Työkyvyttömyyseläkettä sai 31.12.2007 kaikkiaan 261 253 Suomessa asuvaa henkilöä. Heistä 43 718 (16,7%) oli alle 45-vuotiaita. (Vates 2009.)

Vaikutuksen perustelu

Cafe Muisto työllistää kehitysvammaisen henkilön, josta valtio hyötyy monipuolisesti.

Osoitin 1)   Katso sidosryhmä tuettu työntekijä

Osoitin 2) Työsopimus

Ensimmäisenä vuotena tehdään työsopimus yhden henkilön kanssa.

Tiedonkeruun tapa: työsopimus

Vaikutus 2) Heikossa työmarkkina-asetassa olevien henkilöiden elämäntilanne paranee

Osoitin 1) Työllistyvä henkilö

Cafe Muisto työllistää yhden heikossa työmarkkina-asetassa olevan henkilön.

-

3.4 Helsingin kaupunki

Sidosryhmän kuvaus

Arabianranta sijaitsee Helsingin kaupungissa.

Rooli: Hyötyvä panostaja

Sidosryhmän perustelu

Helsinki panostaa tuetulla työllistämisen menetelmällä Cafe Muistoon ja hyötyy saamalla työpaikan yhdelle vaikeasti työllistyvälle kehitysvammaiselle. Kaupunki hyötyy välillisesti myös kun kaupunkilaisten hyvinvointi lisääntyy kahvilan toiminnan kautta.

3.4.1 Hyöty: Kaupunkilaisten hyvinvointi lisääntyy

Yhteisöllinen Cafe Muisto lisää kaupunkilaisten hyvinvointia yhteisöllisellä kahvilatoiminnalla, jonka missiona on edistää suvaitsevuuutta.

Vaikutus 1) Kaupunkilaiset jaksavat työssä pidempään

Cafe Muisto edesauttaa yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemuksen syntyä, joka on todettu vaikuttavan myönteisesti ihmisten henkiseen hyvinvointiin ja sitä kautta työssä jaksamiseen.

Osoitin 1) Cafe Muisto lisää työssäjaksamista

Cafe muisto luo yhteisöllisyyttä ja tätä kautta lisää työssäjaksamista. Yhteisöllisyys pitää ihmisiä kauemmin työelämässä ja säilyttää ihmisten terveyden (Hyypä 2002)

Vaikutus 2) Ikääntyneiden kotona asuminen pitkittyy ja lisää hyvinvointia

Cafe Muisto edistää alueen ikääntyneiden kotona asumista pidempään tarjoamalla yhteisöllisen ja esteettömän kohtaamispaikan viihtyisässä ympäristössä, jossa kahvilapalveluiden lisäksi löytyy myös vanhuksille suunnattua ryhmätoimintaa. Kahvilatoiminta ylläpitää vanhusten moninaista hyvinvointia, kuten henkistä hyvinvointia.

Vaikutuksen perustelu

Ikääntyneet haluavat yleensä asua kotona mahdollisimman pitkään, joten kotiin ja kodin lähelle tuotettavien palvelujen ja tuen tarve lisääntyy. Lisäksi ikääntyneiden asuinympäristöjen täytyy olla esteettömiä, toimivia ja turvallisia. (Ympäristöministeriö 2011) Ikääntyneiden kotona asumisen ja palveluiden kehittäminen on uusien avauksien edessä. Huomioitavaa on se, että ikääntyvien omaehtoinen ja yksilöllinen elämä omassa kodissa mahdollistuu usein yhteisöllisyyden kautta. (Suomen Ympäristö 2006) Vanhuspolitiikan tärkeänä tavoitteena pidetään ikääntyneiden vanhusten mahdollisuutta asua omassa kodissaan kokonaisvaltaisen toimintakyvyn heikentyessä ja avuntarpeen lisääntyessä (Karjalainen 1999, 17.)

Osoitin 1) Yhteisöllisyys kotona asumisen tukena

Cafe Muisto vähentää vanhusten sosiaalista eristyneisyyttä ja yksinäisyyttä yhteisöllisyyden avulla. Yksinäisyys, masentuneisuus ja sosiaalinen eristyneisyys johtavat vähitellen toimintakyvyn heikkenemiseen, avun tarpeen lisääntymiseen, laitoshoitoon ja ennenaikaiseen kuolemaan. Sosiaalinen eristyneisyys ja yksinäisyys ennakoivat myös dementoitumista. (Pitkälä ym. 2005, 9-10.)

Vaikuttamalla asuinympäristöjen esteettömyyteen, turvallisuuteen ja yhteisöllisyyteen ikääntyneiden hyvinvointi lisääntyy, kun ikääntyneet voivat asua omassa kodissa pidempään. Kotona asumisen tukeminen on myös taloudellisesti kannattavaa laitoshoitoon verrattuna.

Vaikutus 3) Taloudellinen hyvinvointi lisääntyy

Cafe Muisto lisää osaltaan taloudellista hyvinvointia tukemalla ja edistämällä yhteisöllisyyttä.

Vaikutuksen perustelu

Yhteisöllisyys tutkitusti lisää tuottavuutta. Cafe Muisto lisää omalla yritysideoillaan luovaa yrittäjyyttä alueella. Asuinalueen brändäys on alueen vetovoimatekijöiden kirkastamista. Parhaimmillaan prosessi hyödyttää niin asunnon ostajia, maanomistajia kuin rakentajia. Sari Klingan mukaan hyöty hyväksi brändiksi nousseesta asuinalueesta koituu asuntojen arvon säilymisenä ja nousuna. Kun luovat ihmiset kiinnostuvat alueesta, yritykset seuraavat perässä.

Osoitin 1) Tuottavuus lisäänty

Yhteisöllisyys lisää myös taloudellista hyvinvointia kun työpaikoilla, alueilla ja yhteisöissä tuottavuus lisääntyy.

3.5 Vapaaehtoistyöntekijät

Sidosryhmän kuvaus

Osa yrityksemme työpanoksesta tulee vapaaehtoistyöntekijöiltä. Heidän mahdollisia työtehtäviään olisivat erityisesti eri ryhmien suunnittelu ja vetäminen, esimerkiksi vertaistukiryhmät, Cafe Muiston ruokalistan kehittäminen ja perinneherkkujen valmistaminen, liikuntarajoitteisten henkilöiden auttaminen ulkoilussa ja ikääntyvien ohjaaminen tietokoneen käytössä. Vapaaehtoistyöhön olemme ensisijaisesti ajatelleet 65-75-vuotiaita osa-aikaeläkkeellä tai eläkkeellä olevia vireitä henkilöitä.

Sidosryhmän perustelu

Vapaaehtoistyö antaa tekijälle itselleen mielekkyyttä elämään, tarpeellisuuden tunnetta sekä ystävaverkoston. Tutkimukset osoittavat, että vapaaehtoistoiminta lisää vapaaehtoistyöntekijän onnistumisen tunnetta ja elämän mielekkyyttä. (Tampereen kaupunki 2011.)

3.5.1 Panostus: Vapaaehtoistyö

Panostuksen kuvaus

Sosiaali- ja terveydenhuoltoalan peruspalvelutehtävissä työskentelevän henkilön peruspalkka on 1607,39 €/kk 1.5.2011 alkaen (SuPer). Oletamme, että vapaaehtoistyön arvo perustuu kyseiseen peruspalkkaan. Vuodessa palkka on 20092 euroa (1607,39*12,5). Vapaaehtoistyö on usein kuitenkin osa-aikaista, joten jaamme palkan puolella. Näin ollen vapaaehtoistyön arvo vuodessa on tämän projektin kohdalla 10046 euroa.

Panostuksen tyyppi: Näyttöön pohjautuva

3.5.2 Hyöty:

Vapaaehtoinen työntekijä voi paremmin

Ihannetilanteessa vapaaehtoistoiminta rikastuttaa molempien osapuolten elämää. (Okkonen & Taberman 2004)

Hyödyn perustelu

Vapaaehtoinen voi paremmin tekemällä vapaaehtoistyötä. Tämä näkyy erityisesti ikääntyvissä vapaaehtoisissa siten, että yleinen vireys pysyy yllä ja tarpeellisuuden tunne lisääntyy.

Vaikutus 1)

Tarpeellisuuden tunne lisääntyy

Arvioinnissa ajattelemme tarpeellisuuden tunteen tarkoittavan yksilön tarvetta siihen, että hän kokee toimintansa olevan tärkeää.

Vaikutuksen perustelu

Eläkkeelle jääminen on merkittävä muutosvaihe, joka saattaa aiheuttaa tarpeettomuuden tunteen ja johtaa jopa masennukseen.

Osoitin 1)

Vapaaehtoisen oma kokemus

Tarpeellisuuden tunteen lisääntymistä kartoitamme vapaaehtoisen omalla kokemuksella.

Tiedonkeruun tapa: Case

Työntekijän kertomus kokemuksestaan vapaaehtoistyöntekijänä

Vaikutus 2)

Psyykinen, fyysinen ja sosiaalinen vireys pysyy yllä

Arvioinnissa ajattelemme yksilön vireyden koostuvan psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta vireydestä.

Vaikutuksen perustelu

Toimimalla vapaaehtoisena pysyy yksilön kokonaisvaltainen vireys yllä. Vapaaehtoisiksi olemme ajatelleet erityisesti ikääntyviä. Esimerkiksi kotona selviytymisen edellytyksenä on erityisesti henkinen vireys (Sulkava 2009). Tätä voidaan vapaaehtoistoiminnalla ylläpitää.

Osoitin 1) Vapaaehtoistyön vaikutus eläkeikäiseen

Cafe Muisto mahdollistaa vapaaehtoistoiminnan erityisesti ikääntyville vapaaehtoisille. Eläkeikäinen vapaaehtoistoimija pitää toiminnalla yllä omaa psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista vireyttään. (Okkonen & Taberman 2004.)

LÄHTEET:

- Aho, Simo: Kroonisen työttömyyden laajuus, rakenne ja syntytausta. Työpoliittinen tutkimus-sarjan 261. julkaisu. Helsinki: Hakapaino Oy 2004.
- Ahonen, Guy & Ojala, Leenamajja 2003. Työhyvinvointi tuloksentekijänä. Helsinki: WSOYpro.
- Arabianranta 2012. Viitattu 26.3.2012. <http://www.arabianranta.fi/info/>
- Feldt, Taru 2000. Vahva elämänhallinta suojaa stressisairauksilta. Väitöskirja. Jyväskylän yliopisto. Psykologian laitos. Viitattu 19.3.2012.
<https://www.jyu.fi/ajankohtaista/arkisto/2000/01/tiedote-2008-03-13-09-41-50-994361>
- Heiskanen, Markku & Roivanen, Outi 2005. Haaste 3/2005. Suuret erot turvattomuuden tunteissa Helsingin eri alueilla. Viitattu 26.3.2012. <http://www.haaste.om.fi/1247666329241>
- HelsinkiMissio 2003. Tappava yksinäisyys. Viitattu 26.3.2012.
<http://www.helsinkimissio.fi/?sid=93&tid=115&arc>
- Huttunen, Jussi 2011. Mitä terveys on? Duodecim. Terveyskirjasto. Viitattu 26.3.2012. http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00903
- Hyypä, Markku T. 2002. Elinvoimaa yhteisöstä. Sosiaalinen pääoma ja terveys. Otavan Kirjapaino Oy: Keuruu.
- Hyypä Markku, T 2004. Kertyykö Sosiaalisesta pääomasta kansanterveyttä? Yhteiskuntapolitiikka 69 (2004):4. Viitattu 26.3.2012. <http://www.google.fi/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=5&ved=0CEUQFjAE&url=http%3A%2F%2Fyp.stakes.fi%2FNR%2Frdonlyres%2FA998EF8D-778F-4F6F-9126-94A3740F0129%2F0%2F404hyypa.pdf&ei=1SxwT->
- Kajanoja, Jouko 2005. Kuntapuntari. Mitä on hyvinvointi? Tilastokeskus. Viitattu 26.3.2012. http://www.stat.fi/tup/kuntapuntari/kuntap_3_2005_hyvinvointi.html
- Karjalainen Elisa 2009. Palvelutaloissa asuvien vanhusten toimintakyky. Tutkimus palveluasunnoissa asuvien fyysisen, kognitiivisen ja psyykkisen toimintakyvyn muutoksista. Kansanterveystieteen ja yleislääketieteen laitos. Oulu. Viitattu 26.3.2012.
<http://herkules oulu.fi/isbn9514254589/isbn9514254589.pdf>
- Klinga, Sari 2011 (Haastattelu). Todelliset vahvuudet tekevät Vuosaaresta tulevaisuuden vetovoimaisen asuinaluebrändin. Viitattu 21.3.2012. <http://www.vuosaaren.fi/web/index.php?id=353>
- Kokko, Aino 2010. Tuetun työllistymisen merkitys kehitysvammaiselle henkilölle. Työntekijän, työnantajan ja työnetsijän kokemuksia. Opinnäytetyö. Toimintaterapian koulutusohjelma. Lappeenranta: Saimaan ammattikorkeakoulu.
- Kortteinen, Matti & Tuomikoski, Hannu: Työtön: tutkimus pitkäaikaistyöttömien selviytymisestä. Helsinki: Tammi, 1998.

- Kumpulainen, Riitta 2004. Hyvinvointia yhteisöllisyydestä. Mielenterveys 3/04. Viitattu 26.3.2012.
http://www.aikakaus.fi/al_koulussa/artikkelipankki/yhteisollisyys.htm
- Laatikainen, T. (toim.): Vertaistoiminta kannattaa. Asumispalvelusäätiö ASPA, 2010. Saatavissa www-muodossa: http://www.sosiaaliportti.fi/File/1a4faebc-f9d0-4694-8f40-3695743172f1/Vertaistoiminta_kannattaa.pdf
- Linnainmaa Leena, 2012. Onko yhteiskuntavastuu vain yritysten käsissä? Kauppakamarien Uutishuone. Viitattu 8.3.2012.
<http://uutishuone.keskuskauppakamari.fi/2012/01/27/onko-yhteiskuntavastuu-vain-yritysten-kasissa/>
- lomautus.net 2012. Kehityskeskustelu. Viitattu 22.3.2012.
<http://www.lomautus.net/ty%C3%B6/kehityskeskustelu>
- Mannila, Simo & Martikainen, Pekka 2005. Artikkele. Työttömyys. Suomalainen terveys. 18.7.2005
- Mattila, Antti 2009. Hyvinvointi. Duodecim. Terveyskirjasto. Viitattu 26.3.2012.
http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=ont00037
- Moilanen, Olli 2012. Blogikirjoitus. Yritys jakaa osinkona yhteiskunnallisia parannuksia. Ulkoministeriön kehitysviestinnän verkkojulkaisu: Global.finland.fi. Viitattu 8.3.2012. <http://global.finland.fi/public/default.aspx?contentid=242112>
- Nenonen, T., Leemann, L., Härkänen, T., Tynni, U., Kaikkonen, R., Koskinen, S., Kokko, R-L., Kotiranta, P-L. & Linnanmäki, E. 2011. Terveys- ja hyvinvointivaikutukset - lähtötason tilanne 2009-2013, THL-raportti 22/2011.
- Noppi, Eija & Koistinen, Paula 2005 (toim.). Laatu vanhustyöhön. Helsinki: Tammi
- Okkonen, S. & Taberman, P.: Vapaaehtoistyö palveluiden täydentäjänä vanhuspalvelutalossa. Opinnäytetyö. Diakonia-ammattikorkeakoulu, 2004. Saatavilla www-muodossa:
http://kirjastot.diak.fi/files/diak_lib/Helsinki2004/Okkonen216Taberman.pdf
- Punainen risti 2012. Viitattu 26.3.2012
www.redcross.fi/punainenristi/response/ajankohtaista/fi_FI/tyovalinepankki/_files/778932769977780628/default/henkilokohtainen_itsearviointikysely_Meriko.doc
- Puumalainen, Päivi 2011. Pro Gradu tutkielma. Ikääntyneiden asuminen ja hyvinvointi. Viitattu 21.3.2012. http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20110124/urn_nbn_fi_uef-20110124.pdf
- Raitasalo, Raimo 2007. Mielialakysely. Suomen oloihin Beckin lyhyen depressiokyselyn pohjalta kehitetty masennusoireilun ja itsetunnon kysely. Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia/86. Kelan tutkimusosasto. Helsinki. Viitattu 22.3.2012
- Rikoksantorjuntaneuvosto 2012. Turvallisuuden suunnitellun tietopankki. Turvattomuus. Viitattu 26.3.2012 <http://www.turvallisuussuunnittelu.fi/40686.htm>

- Siltalahti, Marjatta i.a. Artikkele. Työ on tärkein elämäntunne kasvattaja. Viitattu 19.3.2012.http://pre20031103.stm.fi/suomi/julkaisu/lehdet/hyvika00/hyvik3_400/07.htm
- Sosiaalinen yritys 2012. Taloudellinen tuki. Viitattu 26.3.2012.
http://www.sosiaalinenyritys.fi/sofi_etusivu
- Sulkava, Raimo 2009. Vireyden säilyttäminen. Duodecim. Terveyskirjasto. Viitattu 26.3.2012.
- Suomen ympäristö 2006. Kuntien toiminta ikääntyneiden kotona asumisen ja palvelujen kehittämisessä. Viitattu 21.3.2012)
<http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=51998>
- Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö.http://www.uta.fi/laitokset/psyk/opiskelu/opetus/opetusmateriaalia/psychair_1999/a7_7.htm
- Turvallinen kaupunki 2012. Turvallisuus rakennetun ympäristön suunnittelussa. Viitattu 26.3.2012.<http://www.turvallinenkaupunki.fi/johdatus-sivustolle/turvallisuudessa-on-monta-puolta>
- Vahlman, V., Pärnänen, S. & Parkkinen, V. 2011: Työtön ja alkoholi. Voimavuodet 3-hankkeeseen osallistuneiden työttömien alkoholinkäyttö. Opinnäytetyö. Mikkelin ammattikorkeakoulu, Hoitotyön koulutusohjelma.
- VATES-säätiö 2009.Heikossa työmarkkina-asemassa olevat henkilöt - tilastollista tarkastelua. Viitattu 26.3.2012.http://www.google.fi/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCYQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.vates.fi%2Fservice.cntum%3FserviceType%3Ddocument%26documentName%3D121997%2FTilastokooste%2Bheikossa%2Btyomarkkina-asemassa%2Bolevista%2Bhenkiloista%2B%2Btekija%2BPY.pdf&ei=9VlwT5uQKe364QSP7sy_Ag&usg=AFQjCNGl89FUUeZj_chIE_Pi6zFm4jSPRA&sig2=JnsqlEPTZlIsbuAuFv6bjw
- Vernerinet.net. Kehitysvamma-alan verkkopalvelu. Palkkatyö Viitattu 9.3.2012
<http://verneri.net/yleis/arki/tyo/palkkatyo.html>
- Yhteinen yritys. Sosiaalinen yritys, mikä se on? Viitattu 19.3.2012.
<http://www.yhteinenyritys.fi/site/tietopankki/sosiaalinen-yritys/>
- Yhteiskunnallinen yritys. Työhyvinvoinnista työyhteisöllisyyteen. Viitattu 19.3.2012.<http://www.yhteiskunnallinenyritys.fi/kasvuhuone/aineistot/tyoeyhteisoellisyys/>
- Ympäristöministeriö 2011. Ikääntyneiden asuminen. Viitattu 21.3.2012.
<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=1862&lan=fi> Suomen ympäristö 2006. Kuntien toiminta ikääntyneiden kotona asumisen ja palvelujen kehittämisessä. Viitattu 21.3.2012)
<http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=51998>
- 4V -hanke 2008–2011. http://www.4v.fi/4v-hanke/taloyhtiaille_ja_asukkaille/kestavan_asumisen_tyokalupakki/keskeiset_kasitteet